

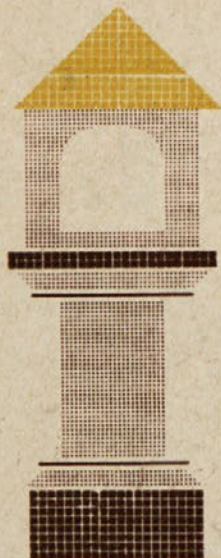
Poštšina plačana v gotovini.

PRIJATELJ

Š T E V. 9
SEPTEMBER 1940
LETO XIV

PRILOGA: *Za pridne roke*

SVOJE DRAGE POKOJNE

NAJBOLJ POČASTITE Z LEPIM NAGROBNIM SPOMENIKOM.
NAČRTE, SKICE, PRORAČUNE ZA VSE VRSTE UMETNIŠKO
DOVRŠENIH SPOMENIKOV DOBITE BREZPLAČNO PRI

KAMNOSEŠKEM PODJETJU
STANKO KUNOVAR
PRED POKOPALIŠČEM SV. KRIŽA

Perzijske preproge, originalno orientalske, ne ponarejene,
nudi na strogo solidni bazi znana domača tvrdka

Ante Grgić „Damask“, Zagreb

PANTOVČAK 114

Stalno zapriseženi izvedenec in ocenjevalec pri kr. okrožnem
sodišču v Zagrebu. Razstavlja na vsakem velesejmu v Ljubljani.
Informacije vsake vrste daje rad in brezplačno.

Otona Ring-a tekoči lep

Syndetikon
skleji, zlepi, skita vse.

ZAHTEVAJTE ŽIMO SAMO Z ZAŠČITNO PLOMBO
STERILIZIRANO

ZADRUŽNA TOVARNA ŽIME D.D.

STRAŽIŠČE

NAŠA ŽIMA JE
HIGIJENSKO OČIŠČENA IN
STERILIZIRANA NA PARI 115°C, NE DIŠI,
JE BREZ MAŠČOBE IN FERMENTOV, PO CENI.

Jože Žabjek

KNJIGOVEZNICA
LJUBLJANA
DALMATINOVA 10

Najmoderneje urejena delavnica za vsa
knjigoveška dela. Hitra in točna postrežba
pri nizkih cenah. Izdelovanje posebnih akci-
denčnih vezav po individualnih osnutkih.
Trgovske knjige po naročilu, lastni črtalni
stroj za vse vrste rastriranih tiskovin. Izvirne
platnice za »ŽENO IN DOM«

TELEFON 24-87

Majhna ljubezenska zgodba

Z zavihanim ovratnikom je šel gospod Kores domov. Cestne luči so se zrcalile na mokrem asfaltu. Na zvoniku je ura bila polnoč.

Ko je šel Kores mimo razsvetljene kavarne, kjer se je plesalo, je slišal prijeten tango. Ustavil se je in pogledal na uro. Mlad parček je stopil na ulico in odhajal z roko v roki. Kores je gledal za njima, nekaj kakor zavist ga je obšlo, začutil je nenadoma samoto.

Robert Kores je zamahnil z roko, kakor da odganja otožne misli, in stopil v kavarno. Na plesišču se je vrtela mladina. Zakaj ne pleše tamle tista plavolasa deklica? Kakor je Kores ugotovil, sta stali na njeni mizi še dve čaši. Gotovo sedita tam še dve osebi. Tako je tudi res bilo. Po plesu sta prišla gospod in dama. Torej dve prijateljici, in gospod je bil pač kavalir ene izmed njiju. Kako lepa je bila ta plavolaska! Kores je šel pri naslednjem plesu po njo. Bilo je strašno lepo, srce mu je kar gorelo.

«Ali vas bom lahko še kdaj videl?» je vprašal Kores, ker je deklica rekla, da je to zadnji ples in bo morala oditi.

«Ali vam je mnogo na tem?»

«Da, zelo mnogo. Ali smem vedeti za vaše ime, gospodična?»

«Ana!»

«Zelo veliko mi je na tem, gospodična Ana.»

Obljubila mu je, da mu bo telefonirala. Kores je vzel iz listnice vizitko, jo prepognil in jo stisnil med plesom dekletu v roko.

Nekoliko minut nato sta obe prijateljici s svojim gospodom odšli iz kavarne. Kmalu potem tudi Robert. Ves čas je mislil samo na lepo dekle. Tam na postajališču električne železnice je stala dama, imela je enako postavo, bila ji je tudi podobna — presneto, saj to je ona. Pozdravil jo je.

«Le pomislite, kakšno smolo imam,» je rekla Ana. «Svojo prijateljico in njenega zaročenca, ki sta me spremila do postajališča, sem poslala domov in zdaj šele sem spoznala, da je poslednji tramvaj že odšel. Stanujem pa daleč zunaj.»

Kores je bil mnenja, da je treba pač vzeti taksija. Ana je bila v zadregi in je slednjič morala priznati, da nima pri sebi dovolj denarja. Nekaj časa se je branila, potem je pa vendarle sprejela petdeset dinarjev, ki jih ji je Kores stisnil v roko. Jutri mu bo denar vrnila, saj mu bo itak telefonirala, kakor mu je obljubila med plesom.

Tri dni je Robert upal, toda Ana mu ni telefonirala in se sploh ni oglasila. Nič se ni jezil, bil je samo žalosten. Ubogo dekle pač ni moglo segnati tistih petdeset dinarjev, zato se rajši ni javila. Neumni otrok, če bi ti vedel, kako malo mi je do tistih dinarjev in koliko mi je do tebe! Robert je globoko vzdihnil in prešel na dnevni red.

Prihodnjo soboto je sedel sam, kakor vedno, v restavraciji pri večerji, ko se je hipoma spomnil, da bi lahko šel v tisto kavarno, kjer se pleše. Čez pol ure je bil že tam. Ane ni bilo v kavarni, toda od neke mize mu je nekdo mahal z roko. Ah seveda, znanec, ki je imel nedavno z njim poslovno opraviti, neki gospod Morel. Čeprav ni nič kaj maral zanj, je vendar stopil k njemu, da bi ga pozdravil.

«Hm, veste, čakam damo, dražestno deklico,» je rekel Morel. «Neumna stvar, dekle mi je tako rekoč... Sicer pa tamle ravno prihaja!» Kores se je ozrl v označeno smer in se skoraj opotekel. Bila je Ana. Ko ga je zagledala, jo je oblila rdečica, toda oči so ji tako žarele, da je videl, da ni zardela iz zadrege.

«Hvala Bogu,» je rekla, «da sem vas spet našla!»

«Zdi se, da se gospod in gospodična že poznata,» je zašepetalo dejal Morel.

«Vsega tega ne razumem, je Morel zmajal z glavo.

Jaz pa,» se je zasmejala Ana. «Jaz sem se tudi samo zaradi tega dogovorila z gospodom Morelom, ker sem še

ELIDA MILA

— ljubijo celo najbolj
razvajene žene

- Bogata mehka pena blagodejno vpliva na nežno kožo.
- Radi svoje izbrane sestavine polepšujejo polt in negujejo kožo.
- Obilni vonj ostane v milu do zadnjega ostanka in se še dolgo občuti na koži.

ELIDA 7 MILO
CVETIC

posebno blago in učinkovito čudovitega vonja

MALENKOSTI

◆ O VELIKIH LJUDEH ◆

Anatole France je bil izvoljen v Akademijo. Zato ga je povabila princesa Matilda na slavnostno večerjo. Toda na povabilo ni dosti mislil, pozabil je in se spomnil šele zadnji trenutek. Prišel je torej celo uro prepozno. Ko se je poskusil opravičiti, je bila princesa zelo milostljiva.

«Vaša netočnost me zelo veseli,» je rekla. «Niste prišli eno uro prepozno, ampak cel teden prezgodaj.»

Povabljen je bil za prihodnji terek.

*

Sloviti igralec Girardi je prišel nekoč celo uro prepozno k skušnji. Ko se je čisto udobno primajal na oder, ga je Millöcker, ki zaradi njega tako dolgo ni mogel začeti s skušnjo, skoraj nahrulil:

«Jaz bi na tvojem mestu sploh več ne prišel!»

«Da, to bi storil ti!» mu je odvrnil Girardi mirno. «Ampak jaz imam pač čut za dolžnost...»

*

Chopin je strašno nerad igral, kadar so ga povabili v družbo. Nekoč ga je gostiteljica po pojedini prosila, da bi nekaj zaigral na klavir. Chopin se je branil in, ko mu izgovori niso nič pomagali, je dejal: «Ali res moram? Saj jaz sem vendar prav malo jedel!»

*

Slavni češki komponist Antonín Dvořák se je pripeljal v mesto Slany, da bi dirigiral koncert. Na kolodvoru so ga kot svojega rojaka slavnostno sprejeli.

«Hvala, gospodje,» je odgovoril, «jaz se na Slany prav dobro spominjam — z očetom sva semkaj velikokrat gnala prašiče na semenj!»

REŠEVALCEM NAGRADE.

Izmed velikega števila reševalcev ugank v prvem polletju si je izbral žreb osem najmarljivejših med marljivimi in jim določil nagrado v obliki knjige: Anton Ingolič: Mlada leta.

Ti nagrajenci so:

Vedno
sveža
in
negovana

Natrite si z nekoliko kapljicami "4711" čelo in sence ali vdihnite globoko vase dragoceni vonj. To osvežuje in poživilja živce.

4711.

PRAVI
Eau de Cologne

Cilenšek Vitomir, Maribor;
Iskra Erna, Čakovec;
Kristan Anton, Zlatopolje;
Kušar Vali, Ljubljana-Moste;
Pajk-Kosova Joža, Št. Lovrenc;
Štukl Jakob, Škofja Loka;
Vivod Rado, Teharje;
Lokar Stane, Ljubljana, in
Zorc Janko, Kranj.

Vse naročnike vabimo, da se pridružijo dosedanjim reševalcem. Reševanje ugank je prijetno razvedrilo in prinese še nagrado.

Priporočite «Priatelja» svojim znancem, da postanejo naročniki. Za to uslugo Vam bomo dali še posebno darilo.

UREDNIŠTVO.

vedno upala, da vam bom prišla na sled. Vi mi namreč niste dali svoje, temveč pomotoma tujo vizitko, in sicer vizitko gospoda Morela. Seveda se je gospod Morel zelo čudil, ko sem mu telefonirala in mu hotela vrniti petdeset dinarjev. In kakor sem rekla, zmenila sem se z njim samo zato, ker sem mislila —

«Potem sem pa seveda tako rekoč odveč,» je dejal ne-

jevoljno gospod Morel. In ker mu ni nihče ugovarjal, se je prav hitro in hladno poslovil.

«Kakšna prismođa sem bil!» je priznal Kores in se smejal. «Ne, ljubezniv fant stel!» je rekla Ana in se primaknila k njemu.

Tistih petdeset dinarjev ni sprejel, ampak vpisali so se v dobro za njeno balo.

Rešitev ugank iz štev. 7

KRIŽANKA.

Vodoravno: 1. kolar; notar. — 2. seno; Abel. — 3. n; kopitar; k. — 4. on; aga; na. — 5. sodar; napoj. — 6. da; re. — 7. rojak; mesar. — 8. in; oko; to. — 9. s; neviden; k. — 10. mama; enak. — 11. Semič; rakun.

Navpično: 1. k; nos; ris; s. — 2. os; no; on; me. — 3. lek; daj; nam. — 4. ona; Ada, ime. — 5. ropar; kovač. — 6. Ig; ki. — 7. Natan; moder. — 8. oba; era; ena. — 9. ter; pes; nak. — 10. al; po; ta; uk. — 11. r; kaj; Rok, n.

VERIGA.

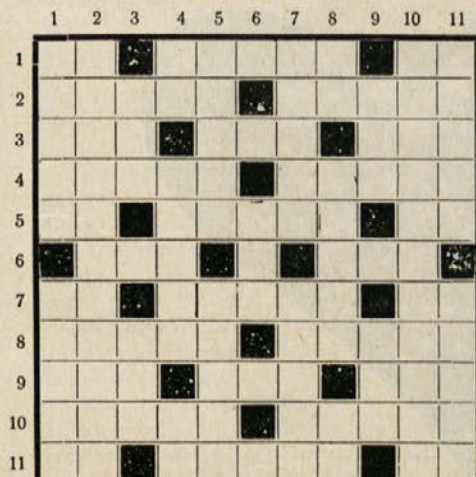
Vdova, vaza, zanos, nosnik, nikdar, Darko, Kotor.

ŠTEVILNICA.

Ko so fantje proti vasi šli...
(Ključ: šivilje, profit, kosa, ton).

KRIŽANKA.

Vodoravno: 1. pesnitev; statve; medmet; 2. pekovsko orodje; nemarljivost (brez prve črke); 3. označba; morska žival; jeza; 4. vrsta sekire (tudi nerodnež); kraj. prislov; 5. skrajni črki abecede; moško ime; čas. veznik; 6. Azijec; samogl.; del posode; 7. kratica za neki klub; jopič; os. zaim.; 8. čas. prislov; druga bes. za vlakno (obr.); 9. tek; rim. domači bog (obr.); ilovica (obr.); 10. grška boginja; prst; 11. polovica ribe; za sadje določen; prvi črki imena slov. dramatika. — **Navpično:** 1. izbrana družba; obrtnik; 2. z očmi namigniti; 3. dom. žival; sogl.; kuha se; 4. kaz. zaim.; vozilo; zanikan pom. glag.; 5. dvoživka; lepo dišča rastlina (obr.); 6. samogl.; glas; samoglasnik; sogl.; 7. «na leto»; reka v Sloveniji; 8. os. zaim.; čas. prisl.; karta; 9. tujka za vzhod; sogl.; debela palica; 10. opravljivec; 11. del jadrnice; znana zagrebška ulica.

Zlogovnica.

Iz zlogov: ar, čo, da, dra, gan, iz, ja, je, ka, lec, na, nje, or, pra, ti, tin, vi, vse, zad, zik — sestavi besede naslednjega pomena: 1. prislov (časa), 2. tka-

Vašemu detetu

prinese malo zobne kreme ODOL zdrave zobe za vse njegovo življenje. Nega zob izmlada prepreči tvorbo gnilobe, ki povzroča bolečine v zobeh, prihrani staršem mučne dni in noči. Obilna pena zobne kreme ODOL nudi otroku pravi užitek, krepi mu nežne dlesni ter ga napravi ve-selega in zadovoljnega.

1 TUBA ODOL-A VELJA PO KOLIČINI IN UČINKU ZA 2.

nina; 3. vodna žival; 4. južna zelenjava; 5. prvotni jezik; 6. grd zločinec.

Vse prve in četrte črke od zgoraj navzdol dajo naslov Prešernove pesnitve.

Stopnice.

L A — — — — glad
— L A — — — — človek šibkega značaja
— — L A — — — — zelenjava
— — — L A — — — — duhovnik
— — — — L A kuh. potrebščina

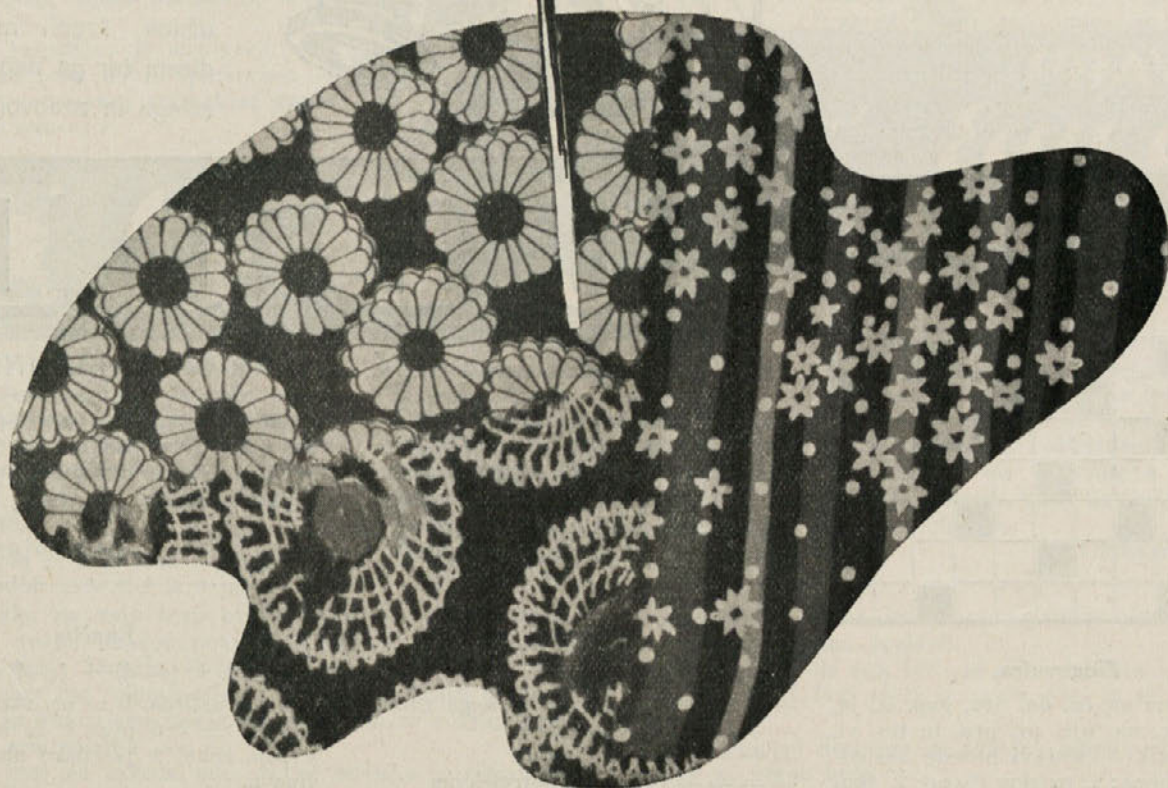
Številnica.

1, 2, 8, 3, — 9, 4, 5, 4, — 7, 4, — 1, 3, 4, 2, 6.

Ključ: 5, 6, 9, 8, 2 = plod gozdnega drevesa; 1, 4, 3, 7, 4 = debelejši listek.

Enačba.

(a-b) + (c-d) + (e-f) = x
a = rastlina, b = os. zaim., c = črn ptič, d = črn ptič, e = snoven, f = evrop. reka, x jesensko obiranje rastline a.

PRIJATELJ

ŠTEV. 9

SEPTEMBER 1940

LETO XIV

POT DO USPEHA

Dale Carnegie:

Ljudi je treba prepričati

(Nadaljevanje.)

V tem odstavku bi Vam rad povedal, kako si nakopljete sovražnike in kako se temu lahko izognete.

Ne vem, kdo bi mogel reči, da je imel v življenju v pet in sedemdesetih primerih od sto on prav. Pa recimo, da ste to Vi: ampak zaradi tega še ni prav nobenega vzroka, da bi smeli drugim ljudem očitati, da nimajo prav. Rajši jim to drugače pokažite, saj bodo to spoznali iz Vašega pogleda, Vašega glasu — toda samo ne recite jim tega. Mar mislite, da Vam bodo to priznali? Ne. Tak človek ne bo izpremenil svojega mnenja, zakaj užalili ste njegovo samozavest. Zato ne začenjajte nikoli takole: »Zdaj vam bom pa to in to dokazal.« Kajti prav tako bi Vi lahko rekli: »Jaz sem veliko bolj pameten, kakor vi, in zdaj poslušajte, naučili se boste nekaj od mene.« To je izzivanje, ki rodi v drugem željo, da bi Vam ugovarjal, še preden začnete. Izpreminjati ljudem nazore je težko. Čemu bi torej nasprotstva še poglobljali? S tem škodujete le samim sebi.

Če pa hočete na vsak način kaj dokazovati, storite to tako, da tega ne bo nihče opazil. Storite to tako spretno, da drugemu še na um ne bo prišlo, da nekaj takega nameravate. Ako čujete nekoga sodbo o čem in dobro veste, da je napačna, ali ni bolje, če mu rečete: »Ne vem, jaz o tem drugače mislim, ampak morda nimam prav — jaz velikokrat nimam prav, pa bi se dal rad poučiti. Poglejva tej stvar prav na dno.« Verjemite mi, da pripombe, kakor: »ni zdaj šele prvič, da nimam prav« ali »poglejva stvari na dno«, delajo prave čudeže. Ni ga človeka, ki bi Vam ugovarjal, če rečete: »Mogoče da nimam prav, oglejva si to natančneje.« S tem že v kali zadušite vsak prepir.

Če smo v zmoti, priznamo to samim sebi prav radi. In če nam kdo drug to lepo, obzirno in taktno pove, priznamo tudi njemu. Nikoli pa tega ne storimo, če nam s tem namigne, da nič ne razumemo. N. pr.: Pred nekaj časa sem si dal stanovanje opremiti z novimi zastori. Ko je prišel račun, sem debelo pogledal. Čez nekaj dni me je obiskala dobra znanka in se čudila, kako

sem vse v stanovanju preuredil. Povedal sem ji račun, nakar je rekla zmagoslavno: »No, ta Vas je pa dobro odr!« Nič ne rečem, govorila je resnico. Ampak na žalost sliši malokdo rad resnico, če je s tem zadet njegov okus in njegova sodba. Moral sem torej svoj okus zagovarjati in braniti. Rekel sem ji tudi, da je najboljši zmeraj najcenejši in da se zlasti prav poseben umetniški okus ne dobi po navadnih cenah. — Naslednji dan je prišla k meni stara prijateljica. Občudovala je zastore, bila je zelo navdušena, češ da bi si rada prav take nabavila tudi za svoje stanovanje. To je našlo pri meni spet čisto drugačen odziv; rekel sem: »Če Vam naj resnico povem, sem plačal zanje veliko preveč in danes se kesam, da sem jih naročil.«

Ali hočete dober svet, kako je treba z ljudmi ravnan? Poslušajte sledečo resnično zgodbo!

Gospod M. v nekem velikem mestu je imel tovarno za specialne opreme trgovin. Od enega izmed svojih najboljših odjemalcev v dosti oddaljenem mestu je prejel večje naročilo. Tovarna je naročniku predložila načrte, in ta jih je odobril. Naročilo je bilo v delu. Potem pa se je zgodilo nekaj neprijetnega. Naročnik se je pogovarjal s svojimi prijatelji, in ti so ga nujno svarili, češ da mu je tovarna predložila neke stare načrte, pri katerih je vse narobe. Tako dolgo so ga ščuvali, da je telefoniral tovarni, da opreme, ki pa je bila že skoraj narejena, pod nobenim pogojem ne bo sprejel.

»Jaz sem vso zadevo najskrbneje preiskal,« mi je pravil gospod M. »Vedel sem, da imamo mi prav in da naročnik in njegovi prijatelji niso imeli niti pojma o tem, kar so govorili. Toda zdelo se mi je nevarno, da bi jim to kar na kratko povedal. Odpeljal sem se torej k naročniku. Ko sem

stopil v njegovo pisarno, je skočil ves divji proti meni. Bil je tako razburjen, da mi je med govorom kar s pestjo grozil. Vse je bilo za nič, jaz, moja tovarna, moje opreme. Ko se je potem dodobra napsoval, me je vprašal, kaj mislim zdaj storiti. Odgovoril sem mu z največjo mirnostjo, da bom vse storil, kar želi. »Vi ste tisti,« sem mu dejal, »ki plača svoja naročila, in zato morate na vsak način dobiti to, kar želite. Ampak nekdo mora pač prevzeti odgovornost za delo. Če mislite, da imate prav, prosim, dajte nam svoje načrte, in četudi znašajo naši stroški že 10.000 dinarjev, bomo ta znesek črtali, samo da Vam ustrezemo. Dovolite pa mi, da vam povem, da morate, če bomo delali po Vašem načrtu, prevzeti Vi odgovornost za to. Če pa nam pustite, da delamo naprej po našem načrtu, kar je po mojem mnenju še zmeraj prav, prevzemamo seveda odgovornost mi.«

Medtem se je polagoma umiril in slednjič rekel: »Dobro, delajte naprej. Toda če ne bo iz tega nič, potem boste nekaj doživeli.«

Vse je bilo pravilno in v redu, in takoj nato nam je poslal še večje naročilo. Ko je ta mož v svoji pisarni planil proti meni, mahal s pestmi in mi pripovedoval, da svojega dela ne razumem, sem se moral na vso moč premagovati, da mu nisem ugovarjal in se opravičeval. Toda kaj bi bila posledica, ko bi mu bil rekel, da nima prav? Pravda, jeza, izguba denarja in dobrega odjemalca. Danes sem bolj ko kdaj prepričan, da je docela nesmotno, če rečeš komu, da nima prav.»

Nikar ne mešajte po nepotrebnem glave svojim odjemalcem, naročnikom, svojemu možu, svoji ženi ali svojemu nasprotniku! Ne recite mu nikoli, da nima prav, temveč bodite pri takih priložnostih nekoliko diplomatični.

Če hočete torej vplivati na druge, Vam veljaj pravilo:

Spoštujte tudi mnenje drugega. Ne recite nikomur, da nima prav!

(Dalje prihodnjič.)

Prve dni septembra ste dobili vabilo za naročilo petih praktičnih knjig. Ako naročnino za „Prijetelja“ še niste poravnali, je bil na zadnji strani poslanega vabila natiskan znesek, ki ga imamo od Vas še prejeti. Prosimo, da označeni zaostanek nakažete. Če pa ste to medtem že storili, pa hvala Vam.

Dvoje poti v življenje

I.

Nekaj let pred svetovno vojno je Jakob Strnen služil za pomočnika v precej veliki trgovini v Račni na Dolenjskem. Trg, ki so okoli njega ležali okrogli hribi z majhnimi vasicami, je bil nekako središče teh vinorodnih krajev.

Jakobu se je tam dobro godilo, in morda ga je silila samo ljubezen do dekleta, ki ga je imel nekje daleč na Štajerskem, da se je odločil pustiti službovanje pri tujih ljudeh in si ustvariti svoj dom. Ni se naveščal kraja in ljudi niti gospodarja, sit pa je bil njegove, skoraj za dvajset let mlajše žene. Oba sta bila prijazna z njim, žena še skoraj preveč. Tri leta je bil v službi pri njih, in ta leta so mu minila, kakor bi mignil. Tudi stanovanje je pri družini in jedel je pri trgovčevi mizi.

Jesen je pobirala prve liste z dreves, ko je Jakob Strnen spet bral v časopisu, da nekdo blizu glavnega mesta oddaja edino trgovino v kraju v najem. Zvečer se je opogumil in trgovcu povedal, da misli začeti na svoje. Prosil je gospodarja, naj ne bo hud, ko se tako nenadoma poslavlja od njega. Sedeli so ravno pri večerji. Trgovcu je padla žlica iz rok, žena pa je malone prebledela. Vsa prepadena sta oba začudeno pogledala na Jakoba, ki se je ves v zadregi nerodno presedal na stolu.

«Hočete trideset?» je vprašal trgovec, prijel Jakoba za ramo in se sklonil k njemu.

Strnen je molčal.

«Hočete štirideset? Petdeset?»

Jakob je povsili glavo in ni odgovoril. Ne, on se je odločil. Samo pomislil je na svojo Ano, in plača, ki je nikjer drugje ne bi dobil take, je utonila v hrepenenju po lastnem domu, po sreči, po zadovoljnem življenju, ki je gotovo tudi njega čakalo na svetu. Kako ga ne bi? Saj je imel komaj osem in dvajset let, in življenje se je šele odpiralo pred njim, tako lepo, da bi kar zgrabil za veslo in zaplul vanj, pa naj bi bilo še tako razburkano.

«Ne morem, gospod Čepon, ker enkrat moram začeti na svoje in si ustvariti svoje podjetje,» je vljudno dejal, se zahvalil trgovcu za vso prijaznost in ga prosil, naj mu oprost, če mu je kdaj napravil kako nerodnost. Zmajal je z glavo in še enkrat poudaril, da ga nobena stvar ne bo mogla več odvrniti od njegovega sklepa.

Kaj bi tudi ne? Res, ni še poznal kraja, ki si ga je izbral za svoj bodoči dom, ali trdno se je odločil, da bo prav tu postavil gnezdo sebi, svoji Ani in bodoči družini. Saj na svetu se povsod lepo živi, samo če je človek zdrav, če ima pridne roke in ljubi življenje.

Dvignil je glavo, oči so mu sijale. V njegovem pogledu je trgovec bral odločnost, ki bi je ne premaknila nobena beseda, nobena njegova ponudba, pa naj bi bila še tako visoka.

Med njunim pogovorom je mlada trgovčeva žena Milka tiho odšla od mize in si med vrati naskrivaj otrlala solze; upala je še zmerom, da bo Jakob njen, ko ji bo umrl stari, bolehn mož...

Naslednjega dne je Jakob pričel pospravljati svoje stvari in čez dober teden je trgovčev hlapec še odpeljal

težke kovčege na postajo. Poprej je Strnen še pisal v Laze, da bo prišel; z gostilničarjem sta se pismeno domnila in pogodila za prevzem trgovine.

Od vseh znancev se je Strnen pristočno poslovil. Marsikdo se je težko ločil od njega in marsikatero dekle v kraju si je obrisalo oči, ker je izgubilo vsako upanje, da bo Jakob kdaj njen. Strnen je bil v resnici postaven, zdrav fant in vse življenje je še ležalo pred njim. Ali ni lepo imeti takega fanta in misliti na sončno življenjsko pot z njim? Tudi prijateljev je imel Jakob nešteto. Vsak, kdor je rad vesel, jih ima. Še več pa jih dobi tak človek na deželi, v majhnem kraju, kjer so ljudje nekako ena sama družina, ki se potem po značajih razdeli v posamezne družbe. Gostilna jih je družila in lepa pesem je ob sobotnih večerih dvigala razpoloženje med fanti. Jakob je bil pevec, kakor ga ni bilo v Račni! Zato je bilo marsikomu težko slovo od njega, in ljudje so ga še dolgo ohranili v spominu, kakor ohranijo le tistega, ki so bili z njim združeni v veselju in bridkostih.

*

Iz mesta je zavozil vlak v široko ravan, in nad njo je ležala rahla meglica, ki je skóznjo sijalo mrzlo jesensko sonce. Sem ter tja se je iz ravnine dvigal griček, poraščen z redkimi temnimi smrekami, tako lepo oblikovan, da bi človek kmalu ne verjel, da ga je ustvarila narava.

Pozno oktobrsko popoldne se je že bližalo večeru. Redki oblaki nad ravnino so se razkopali, in na zemljo je zasijalo temno večerno nebo. Zasvetila se je črna voda v ravnih jarkih; črna, pravkar zorana zemlja se je ostro odbijala od sive ravnine. Podolgovati kupi repe so ležali po črnih vaških njivah, tu pa tam je stal osamljen voz, in izpreženi konji so se pasli po mrtvi travi. V daljavi so se že prikazovali hribi; ob ravnini nizki, v dalji pa so se kakor mogočni valovi dvigali proti nebu. Porastli so bili s temnimi gozdovi in le na robovih so se videle samotne hiše. Tik ob vznožju je bil velik kamnolom; bele stene so zrle na to sivo, s črnimi njivami prepreženo ravan. Vlak se je bližal hribom. Zaropotala so kolesa po mostu in vozovi so zabobneli skozi železno konstrukcijo. Spodaj je leno tekla reka, mirna, globoka, skrivnostna. Zaškripalo je v oseh. Vlak se je ustavil.

— Laze! — je zaklical sprevodnik.

Jakob Strnen, ki je ves čas slonel pri oknu in gledal to večerno lepoto, se je zbudil in se zagnal proti vratom.

Izstopil je, se pretegnil in sam pri sebi rekel: «Vendar je slednjič konec te dolge vožnje!»

S hribov je prijetno pihljal večerni veter, ga oživil in mu pregnal spanec z oči.

Jakob Strnen se je razgledal. Majhna postaja. Do ceste vodi klanček, ki dela velik ovinek mimo hriba, iz katerega molijo na cesto mogočne sive skale. Pot je vsa ilovnata in posuta z ostrim kraškim kamenjem.

Nedelja je. Harmonika poje v gostilni, hripavi glasovi zategnjeno pojo domačo pesem. — Kamenje, samo kamenje. Take ceste in tako skalnate pokrajine Jakob še ni videl. Kako? Zrasel je med samimi vinogradi, kjer so ob valovitih gričkih slonele hiše in so po dolinah žuboreli

studenci; drugod pa na južni strani sami vinogradi... Le na severnih pobočjih so šumeli šopi listnatih gozdov, koder je v vlažnih jesenskih dneh nabiral gobe, ki so rasle druga pri drugi.

Jakob je mislil na rodno vas in na mater, ki je ponosna nanj. Saj je tudi lahko! Edini je v vasi, ki je postal gospod in ji iz tujih daljnih krajev zmeraj prinese kaj v dar.

V večernem polmrazu se je Jakob razgledal in videl, da je kraj res nekaj posebnega. Srečaval je preprosto oblečene ljudi, ki so ga vljudno pozdravljali. Stare ženske so tiščale v suhih, izdelanih rokavah koščene vezane in z zlatom obrobljene molitvenike; prihajale so iz cerkve.

Postaren možak mu je pokazal smer proti Lazam, ki so ležale za dobre pol ure hoda od postaje in so bile za kakih sto metrov dvignjene nad ravnino.

Že se je zmračilo, ko je Strnen prišel na vrh prvega klanca. Tu se mu je svet odprl; svet, tako lep, da je Jakobu zastala noga in se je ves zavzet zagledal v to lepo pokrajino, ki je nanjo padal večerni mrak. Temni gozdovi so šumeli pod svetlimi oblaki, ki jih je še obsevalo sonce izza daljnih gora, in med njimi je tu pa tam zasijala temna modrina večernega neba. Pod gozdovi so se belile skale; temne, sive, modre in bele; samotni bori so se krivili med njimi; brinje in divji bršljan sta prepletala to divjino, ki je segala prav do ceste.

«Dober dan! Prav za prav že dober večer!» Postaven fant se je ustavil ob Strnenu in ga zvedavo pogledoval. — V tistih časih se je redkokdaj zgodilo, da bi bil tujec v večeru zašel proti Lazam.

«Kdo pa ste?» ga je vpraševal in oči so mu žarele.

Jakob je spoznal, da je fant malo vinjen. Povedal mu je, kam je namenjen, in dogovorila sta se, da imata isto pot. Jakob je bil vesel, da je dobil družčino, da mu ne bo dolgčas, hoditi v večeru po neznanem kraju.

«Kaj, vi ste tisti, ki so o njem pravili, da pride k Cvaru in prevzame njegovo trgovino?»

Fant je postal kar domač, prijel je Jakoba za ramo in mu prijateljsko govoril naprej:

«Polhat grem. Pasti sem nastavljal že popoldne v Štangi, in Gregec me čaka pri Cvaru. Ali boste šli morda tudi vi katerikrat z nami? Ne veste, koliko jih je letos, in debeli so, ker je prav veliko žiru!»

Strnena je fantovo živo govorjenje, ki pa je zvenelo čisto drugače, kakor govorica, ki je bil navajen z doma, razživilo, in ko sta prišla v vas, sta bila že prijatelja.

Skupaj sta zavila v Cvarovo gostilno, kjer jima je postregla dolga, suha ženska, Cvarova žena. Gospodarja ni bilo doma in je kar sama poslala hlapca z vozom na postajo po Strnenove kovčege.

Meletov Tone, tako je bilo ime Jakobovemu prvemu znancu, se je norčeval iz Cvarovke in jo dražil, češ da ima prehudega dedca, ko je tako suha, kakor da je prišla s pokopališča na dopust. Cvarovka mu ni ostala nobene dolžna, in ko se je odpravljala, mu je take nabrenkala, da jo je Tone mislil kar hitro odkuriti.

Takrat pa je stopil v gostilno še vaški poštar, ki ga je Cvarovka pripeljala k Strnenu, da bi mu ne bilo samemu v gostilni dolgčas. Zdaj sta se s poštarjem Mravljakom skupaj na ves glas smejala Meletovi zadregi, ko ga je Cvarovka dražila z Branclejevo Ivanka z Gorenjega. Tone je z Dolenjega hodil k svoji izvoljenki domala vsak večer vasovat, in ker so bili fantje z Gorenjega zato hudi nanj, je moral večkrat bežati pred njimi. Cvarovka je de-

jala, da je potolkel že vse kamenje na cesti z Gorenjega v Dolenje in da ne bo imel stari Lovriček, ki je tolkel kamenje za občinsko cesto, nobenega zaslužka več.

Tone pa ni čakal, da bi Cvarovka končala, ampak jo je svojim tovarišem kar mimogrede pobrisal skozi vrata v temno noč.

Poštar Mravljak je bil za nekaj let starejši od Strnena. Jakobu je bilo kar prav, da se je seznanil z njim, saj je vedel, da je poleg učitelja in župnika edini človek v vasi, ki je videl že nekaj sveta in je bil vsaj nekoliko izobražen. Zdaj ga ni več skrbelo, kako bo preganjal dolg čas po Račni. Vedel je, da tako veselo ne bo živel, kakor tam doli, kjer ravno zdaj stiskajo grozdje in odmeva petje po vseh gričkih ter se zidanice kar tresejo od prešernega vriskanja.

Cvarovka je tedaj odprla vrata na dvorišče. Po sobi se je razlil prijeten vonj po brinju. Na dvorišču so pri hlevu kuhali brinjevec, tako je povedal Mravljak Jakobu.

«O saj ga tudi pri nas znamo delati,» je dejal na Jakobovo pripovedovanje o vinskih krajih Mravljak. «Nikar ne mislite, da ste v tem samo tam doli mojstri! Glejte naš ima še bolj močan duh!»

V resnici ne znajo brinjevca nikjer na svetu kuhati tako kakor v Lazah. Kapljica je tako čista kakor studenčnica, ki žubori po samem srebrnem kamenju. Marsikje ga kuhajo, ali tam ne znajo vzeti iz njega vsega olja, kakor to delajo v Lazah. Brinje nabirajo stare ženske in otroci, ko pasejo. Ti ga nabere največ. Z usnjatimi rokavicami ga smukajo po ves dan in zvečer se vračajo s polnimi vrečami lepih temnomodrih jagod. Doma jih presejajo na rešetih in potem nasujejo v kot v kašči. Kako je veselo v tistih dneh, ko pastirji naženo vso živino v en kraj in jo čuva samo en pastir...

Z Mravljakom je Jakob stopil na dvorišče, ki je bilo rahlo razsvetljeno od ognja, ki je gorel pod kotlom, kjer je star možak kuhal brinjevec.

Jakob Strnen se je zagledal v ogenj in v jasno, z zvezdami posuto nebo, ki je prav rahlo razsvetljevalo rdeče strehe hiš in s slamo pokrite kozolce in skednje ob njih.

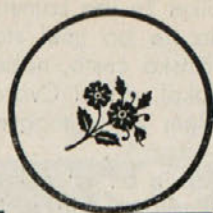
Tiho je bilo po vsej vasi, samo ogenj je pod kotlom prasketal, kakor bi pripovedoval noči in tej tišini prelepo pesem o sreči, ki jo človek sprejema od te lepe zemlje.

Cvarovka je Jakobu pokazala sobo nad trgovino, ki so jo izbrali zanj. Njena okno je gledalo na cesto in dalje na hiše z vrtovi.

Da, lepo je živeti, lepo je pričakovati od življenja še neznano. Jakob je bil prepričan, da je to neznano, ki ga je še čakalo, le sreča, ki bo vedno večja, saj jo bo sam gradil. Jutri bo dan, in sonce bo obsijalo kraj, ki ga je spoznal samo v noči. Kaj mu bo pokazalo to sonce?

Truden je bil Strnen, ali zaspati ni mogel. Skozi odprto okno se je slišalo rahlo pošumevanje suhega listja na vejah dreves, in končno so zapeli pri kapelici fantje. Lepa ubrana domača pesem, ki jo je poznal že z doma in iz Račne, mu je prepodila iz srca poslednjo grenkobo. Povedala mu je, da bo tudi tu njegov dom, da bo lahko zgradil zase in za svojo Ano domačijo, ki bo prav tako lepa kakor ona, ki jo je poznal še iz otroških let, domačija s studenci in vinogradi. — Ali bi imel svet kako vrednost, če bi ne bilo na njem človeka? Ti pusti skalnati pašniki bodo z ljudmi, ki jih bo jutri začel spoznavati, oživele in postale zanj in za njegovo Ano prav tako lepe, kakor je z vinogradi posejana daljna domača pokrajina.

Okno z rožami

Na enem samem oknu vsega velikega mrkega poslopja cveto v lončkih rdeče begonije. In zato je umevno, da se vsakemu prav na to okno ujame pogled. Sicer se pa okno prav v ničemer drugem ne razlikuje od drugih. Zastorov nima, kakor jih nima nobeno drugo okno v tem poslopju. Pa saj ne spadajo zastori na okna trgovskih pisarn.

V pisarni, ki na njenem oknu cveto rdeče begonije, uraduje Ela. Že dvajset let je njeno življenje natanko razdeljeno v poslovne ure in prosti čas, ki pa je tako skopo odmerjen, da ga Ela včasih ni vedela in znala kako drugače izrabiti, kakor za počitek in morda še za branje knjig. Tako so za Elo minevala leta skoraj neopazno. Umikala so se drugo drugemu v svojem strogo določenem vrstnem redu, in vsako je odneslo košček Eline mladosti in lepote s seboj. Toda ona tega skoraj ni opazila. Vsa se je izživljala v svojem delu, bila je zelo vestna uradnica. Takrat na njenem oknu še ni bilo rdečih begonij.

Zgodilo pa se je marsikaj, kar je Elo mimogrede opomnilo, da čas beži in marsikaj za vselej odnese s seboj. Umrl ji je oče, kmalu nato je mater ohromila kap. Dom je postal začuda tih in prazen. Ela je nehote ujela v zrcalu svojo podobo in spoznala, da se je že precej postarala. Zgrozila se je. Druge njenih let so že trikrat, štirikrat matere, svojo družino imajo, svoje skrbi in radosti, ona pa ima samo svoje delo in staro bolno mater, ki ji lahko danes ali jutri umre. Potem ji ostane samo še delo, dokler ne ostari in onemore ter izgubi še to.

Ta misel jo je zelo razžalostila, toda v pisarni je spet pozabila nanjo. Vsa se je predala delu, ki ga je bilo toliko, da res ni utegnila misliti na nič drugega. Zadnji čas se je dela toliko nagrmadilo, da ga pri vsej svoji pridnosti ni več sama zmogla. To je spoznal tudi šef in odločil, da mora dobiti pomočnika. Tako se je neko jutro prišmejal v njeno delovno sobo kanclist Slavo.

«Rekli so mi, gospodična, da nekoga potrebujete. No, in zdaj sem tukaj, hočeš, nočeš, moraš. Kaj pa naj delam?»

S skupimi besedami mu je oddelila delo. Novi pomočnik ji ni bil prav všeč. Premlad se ji je zdel in premalo resen. Toda šef ga je izbral. Njemu se ni bila vajena upirati. Bo morala pač potrpeti. Sicer je pa bil Slavo sposoben uradnik, le molčati ni znal med delom. Rad se je smejal in pripovedoval vesele zgodbe, ki jih je doživel kdo ve kdaj ali pa si jih je tudi morda izmislil.

To jo je sprva jezilo in motilo pri delu, polagoma pa se je privadila in se še sama dostikrat nehote začela smejati in pripovedovati svojemu tovarišu kaj veselega.

Nekoč pa se je Slavu primerilo nekaj nerodnega. Dve njegovi prijateljici sta ga istočasno prišli čakati pred pisarno. Seveda nista prišli skupaj, ker druga za drugo nista vedeli. Slavo ju je zagledal skozi okno, in potem se mu ves dopoldan ni ljubilo smejati ne govoriti, v mislih je prosil vse nebeške sile, naj se ga izjemoma usmili in

narede, da se bo vsaj eno dekle naveličalo čakanja in odšlo pred poldnem. To pa se ni zgodilo. Dekleti sta vztrajno čakali.

Odbilo je dvanajst in pisalni stroji so utihnili. Na hodniku je zazvenel razigran smeh odhajajočih tipkarič. Ela je vstala, si umila roke, slekla delovno haljo in si nadela klobuk. Tudi Slavo je vstal, stopil k oknu, zavzdihnil in zaklel ter sedel nazaj k mizi.

«Kaj ne mislite oditi?» se je začudila Ela.

«Ne,» je odkimal, «ne morem. Spodaj me čakata dve znanki. Da bi ju vrag! Druga druge ne poznata, druga za drugo ne vesta, in potem bi se iz tega lahko izcimila kakšna rabuka, saj razumete? Jaz pa rabuk ne maram.»

Ela je stopila k oknu in zagledala dekleti na pločniku.

«Vas čakata?» je vprašala in glas se ji je zataknil. Čuden, tesnoben občutek jo je obšel, pa ga je premagala in se zasmejala: «Ampak gospod Slavo, vi ste pa pravi tič, dve zaročenki naenkrat, to pa ni lepo.»

«Kakšni zaročenki?» se je razburil. «Saj sem komaj nekajkrat z vsako govoril. Presneti babnici, kdo bi si mislil, da mi bosta naredili takšno sitnost! Nič, kar čakata naj! Jaz ostanem tu. Kosilo bom žal moral pustiti. Naj bo. Do večera se bosta pa že naveličali čakati.»

Ela je še zmerom neodločno stala pri vratih. Slavo se ji je zasmilil.

«Res ne mislite iti h kosilu?»

«Saj ne morem.»

«Lačni boste.»

Zamahnil je z roko.

«Kaj tisto! Pokadil bom nekaj cigaret, pa bo.»

Ela je razmišljala. Potem se je spomnila malih dvoriščnih vrat. Toda ključke od teh vrat je imel samo šef. Uslužbenci skoznje niso smeli hoditi. Če bi našla tisti ključ, bi Slavotu lahko pomagala. Šla je v šefov kabinet in dolgo brskala med ključi. To stikanje v šefovem kabinetu se ji je zdela sicer velika predrznost in nepravilnost, ki bi je sama zaradi sebe nikoli ne zagrešila. Toda zdaj bo pomagala Slavu.

Obraz ji je sijal, ko se je vrnila s ključem.

«Izpustila vas bom pri zadnjih vratih; toda hitite, da naju kdo ne vidi! Šef bi bil hud.»

Preden je za njim zaklenila vrata, jo je Slavo prijel za roko in rekel veselo in toplo: «Ela, zlata duša ste.»

Drugi dan ji je prinesel rdečo begonijo v lončku. V zadregi in nerodno se je nasmihal, ko ji jo je postavil na mizo: «Zato, ker ste me včeraj rešili.»

Ela se je smejala.

«Slavo, česa si vi ne izmislite! Kam pa naj dam cvetko tukaj v pisarni?»

«Pa jo vrzite proč...» je odvrnil skoraj užaljeno.

Ela je postavila begonijo na okno.

Ta dopoldan ju je zblížal in ju povezal s tisto vezjo, ki je tako lepa in dragocena in se imenuje iskreno tovarštvo.

Sele čez nekaj dni si je Ela upala vprašati Slava:

«Kaj ste pa naredili z onima dvema?»

«Odkrižal sem se jih, za vselej,» je rekel veselo.

«Res? Kako?» je bila Ela radovedna.

«O, prav preprosto. Povedal sem jima, da sem že zaročen.»

«Da ste zaročeni?»

«Da. Z vami,» se je zasmejal.

Ela je močno zardela od ogorčenosti: «Gospod, prepovedujem si takšne šale...» Skoraj jokala je od jeze.

Slavu je smeh otrpnil. Zmedeno se je začel opravičevati.

«Saj sem rekel to kar tako. Ne smete zaradi tega jokati. Nisem vas mislil žaliti.»

Ela je prenehala jokati, toda Slava ni pogledala več. Drugo jutro je našla na svoji mizi drugo živordečo begonijo. Jezno jo je postavila na Slavovo mizo.

Slavo se je nasmehnil. «Rožica ni nič kriva, gospodična.» Vstal je in jo postavil k prvi na okno: «Tako, tukaj bodi, rožica, če te gospodična Ela noče, boš pa moja.»

Kmalu potem je Slavo zbolel. Dobil je pljučnico. Ela je morala sama poprijeti za delo. Svetovali so ji, naj prosi za drugega pomočnika, pa je odločno odklonila. Počakala bo Slava. Dela je bilo veliko, toda vzlic temu so bili dnevi zdaj tako prazni in tihi. Pogrešala je Slavov smeh. Na oknu sta cveteli begoniji, njena in Slavova. Skrbno ju je zalivala.

Slava ni bilo že nekaj dni. Elo je čedalje huje skrbelo. Kako mu je? Obiskala bi ga, toda ljudje bi potem lahko kaj govorili. Morda bi celo mislili, da je zaljubljena vanj. Te misli se je celo sama prestrašila. Kako se je vendar mogla domisliti nečesa tako neumnega, ko je vendar celih deset let starejša od njega. Rada ga ima kot svojega dobrega tovariša, to pa vendar ni nič spotakljivega.

Ko se je zvečer vračala iz urada, se je mimogrede oglasila pri njem. Bil je še ves vročičen in slab. Njenega poseta se je zelo razveselil.

«O, gospodična Ela, z menoj so same sitnosti in jeza, kajne?» se je smejal. «Zdaj, ko je v pisarni največ dela, zbolim. To je res predrznost, kaj?»

Nasmehnila se mu je.

«Res, to ni lepo, zato morate skrbeti, da čimprej ozdravite. V pisarni nam je zelo dolg čas, ko vas ni.»

«Komu je dolgčas?» je vrtal vanjo z vročičnim pogledom. «Mojemu pisalnemu stroju, mizi, stolu, morda moji begoniji? Ali še komu drugemu?»

Prikimala je in umaknila pogled.

Slavo jo je prijel za roko in rekel tiho: «Ela, nekaj bi vam rad rekel, pa si ne upam... ker bi se morda jezili, — ne, tega pa nočem...»

Njegovi vroči prsti so se tesno oklenili njene roke, ki jo je vsa zardela izvila in vstala.

Vsa zmedena in pretresena se je vračala domov. Trdno je sklenila, da ga več ne obišče. Od bolezni je ves zmeden in ne ve prav, kaj govori, ko klati takšne neumnosti, da bi morala skoraj verjeti, da se je zaljubil vanjo.

Naslednji večer pa so jo noge kar same zanesle v ulico, kjer je stanoval. Ko je šla po stopnicah, je sklepala: samo gospodinjo vprašam, kako mu je. Gospodinje pa slučajno ni bilo v kuhinji, zato je seveda morala sama v sobo k bolniku. Pozneje je prihajala vsak dan in ni več iskala izgovorov, da bi sama sebe opravičila. Njeno življenje se je v marsičem spremenilo. Postal je podobno lepemu rožnatemu jutru, ki bo zdaj zdaj prešlo v sončen, žarek dan.

Včasih ni niti videla izložb z vabljivo razstavljenim modnim blagom, ki jih je med potjo minevala. Zdaj pa se je dostikrat ustavila pred to in ono trgovino ter občudovala razne vzorčaste svile, ki bi jih včasih ne bila hotela niti pogledati, ker bi se ji bile zdele za njena leta preveč pisane. Tudi kupila je nekaj takšne svile in si dala ukrojiti po modi zelo tesno in kratko krilo. Dala si je tudi lase nakodirati in si iz inozemstva naročila dobro kremo, ki pomlaja polt. Vse to je storila iz ljubezni do Slava, ki pa jo je sama pred seboj še vedno skušala utajiti. Ko jo je mati videla tako oblečeno in polepšano, ni mogla molčati.

«Le kakšen hudobec te je obsedel, da si se začela zadnji čas tako šemiti,» jo je včasih pikro zbudla.

Ela pa jo je žalčljivo zavrnila: «Kaj nisem že dosti stara, da smem za svoj denar kupiti, kar sama hočem? Ali se naj oblačim morda kakor šestdesetletne vdove?»

Slavu je bila takšna všeč. Občudoval jo je. Bil je noro zaljubljen vanjo. Na oknu njune pisarne je bila že cela vrsta lončkov z rdečimi begonijami. Vsi v tisti veliki trgovski hiši so že vedeli, da se imata Slavo in Ela rada. Ela ni več utegnila šteti svojih let. Bila je presrečna. Doživljala je svoj veliki dan, svojo pomlad, na katero je morala tako dolgo čakati...

Vse do prvih zimskih dni so cvetele rdeče begonije na oknu. Potem jih je Ela shranila v toplo klet, da bi jih ne pomorila slana. Spomladi pa so se nekoliko medle in slabotne povrnila nazaj na svoj prostor na oknu. Sonce jih je ogrevalo in krepilo nove mladike, ki so pognale novo popje, nove živordeče cvetove...

Eli in Slavu se je smehljalo življenje. Sreča je s polnimi dlanmi sipala sončno zlato na njuno pot. Prišla je nova jesen, za njo neizogibna zima, in spet se je porajala nova zelena pomlad. Na oknu Eline pisarne so se spet začele razcvetati rdeče begonije. Takrat si je Slavo zaželel, da bi šla z Elo na planine.

Eli je bil njegov predlog všeč. Domenila sta se, kdaj odideta. Tisti zadnji večer pa se je bolezen Eline matere nepričakovano poslabšala, in Ela je morala ostati doma. Slavo je odšel sam.

Tri dni je čakala nanj. Tri dni se je bala in trepetala. Četrti dan se je vrnil. Prav za prav so ga prinesli. Nezavestnega. V planinah ga je zasul plaz. Na zunaj sicer ni bil hudo poškodovan. Le na temenu je malo krvavel. Vendar zdravniki niso vedeli prav odgovoriti, ko jih je Ela rotila, naj ji povedo po pravici, ali je kaj upanja, da bo ozdravel.

Tri dni je ležal nezavest. Tri dni je Ela posedevala ob njegovi postelji, ga držala za roko in strmela v njegov okameneli obraz. Četrti dan pa se mu je za drobno minuto vrnila zavest. Odprl je oči, spoznal Elo in se ji nasmehnil.

«Kako si dobra, da si pri meni,» je zašepetal. «Tako rad te imam. Ti si mi dala mnogo več, kakor so mi mogle dati vse druge ženske. Bila si mi mati, sestra, moj najboljši tovariš, bila si mi...»

Utihiel je. Njegove posinele ustne so se še bolj razprle, beli zobje so mu zablesteli v nasmehu, njegov pogled pa se je nepremično zastmel v strop, kakor da vidi nekaj neskončno lepega.

Ela je ihtela in božala njegovo roko: «Slavo, moj zlati, edini, samo besedico še reci...!»

Slavo pa ni mogel reči ničesar več. Molk večnosti se je razprostrl nad njim, molk brezbrežnih dalj, molk brezkončnih poti, s katerih ni povratka. Le smehljal se je še, in ta njegov okameneli nasmeh je tolažil: dobro mi je, zelo dobro...

MAHATMA GANDHI

V London je prišel leta 1888. Sklenil je, da se hoče seznaniti s posebnostmi in običaji tega čudnega otoškega naroda, ki vlada njegovemu ljudstvu. Mladi Gandhi se je oblekel popolnoma evropski, se učil francoščine in latinščine, in plesa. Veliko truda je imel z iskanjem čisto vegetarianske hrane. V indijski koloniji londonski je našel mnogo prijateljev, postal je član izvršilnega odbora »Vegetarianskega društva« in bil tako plah, da je svoj prvi govor moral brati.

Gandhi je za Budo največji Indijec, ki ga bodo po njegovi smrti po božje častili. Pri tisočih in tisočih svojega ljudstva je dobesedno oboževan. Kmetje poljubljajo pesek, kamor je stopila njegova noga.

Brez nasilnosti nekaj doseči — to je njegovo načelo. Dokazal je, da se da revolucija narediti tudi brez sile. Dalje njegov post. Postil se je samo iz moralnih razlogov, toda to mu je praktično veliko koristilo, ker so ga morali Angleži izpustiti, kadar se je začel v zaporu postiti, zakaj niso hoteli, da bi ostal na njih madež, da je v ječi poginil od lakote.

Večino svojega življenja je posvetil boju z Veliko Britanijo, vendar pa zdaj z njo sodeluje, ker je spoznal, da je prišel čas, ko se da njegov smoter, neodvisnost Indije, lažje doseči s skupnim delom, kakor z bojem.

Gandhi ne mara moderne znanosti, vendar pa uporablja železnico in nosi naočnike. To so protislovja Gandhijeva. Prav tako tudi to, da deluje za edinost Hindov in Mohamedanov, toda ne bil bi vesel, če bi kak član njegove rodbine prestopil k mohamedanstvu. Gandhi je duša, hrbtenica indijskega narodnega kongresa, ni pa njegov član. Povsod ga vodi vera, toda težko je reči, kaj je njegova vera.

Gandhi je čisto posebne vrste diktator, ki vlada z ljubeznijo. Ljudje ga ljubijo in obožujejo. Njegova fotografija visi v milijonu koč in je čaščena. Ljudje se z njegovo sliko dotikajo bolnih otrok, da bi jih ozdravili. Tihim, na pol izstradanim milijonom je čudodelec. Gandhi je edini mož v Indiji, ki mu je treba dvigniti samo mezinec, pa bo stopilo več ko 350 milijonov ljudi v pasivno rezistenco.

Kako si naj razlagamo to Gandhijevo moč nad Indijo? Kaj je storil za Indijo? Oglejmo si torej življenjsko pot tega nenavadnega človeka!

Ko je mladi Gandhi dovršil svoje študije na vseučilišču v Ahmedabadu, je odpotoval v London študirati pravo. To je bilo takrat zelo neobičajno in se je smatralo naravnost za omadeževanje. Stric mu je komaj, komaj dovolil, občina pa ga je izobčila. Občudovati moramo torej njegov močni značaj, saj bi ga bile zaradi tega lahko zadele najhujše socialne posledice. Sam opisuje, kako je prodal nakit svoje žene, da bi mogel odpotovati, in kako je materi sveto obljubil, da ne bo jedel mesa, pil vina in da ne bo imel nobenih žensk.

Prva slika:

Gandhi pred mikroskopom.

Druga slika:

Gandhi ne zametuje modernega aparata.

Tretja slika:

Gandhi sestavlja proglaš na svoj narod.

Ko je spoznal, da v Indiji nima uspeha, je 1893 odpotoval v Južno Afriko, kjer je bil vodja indijske občine, in je tam ostal 20 let. To so bila njegova velika leta pripravljanja.

Ko je prišel v Južno Afriko, je bil dolgo časa lojalni državljani britanskega kraljestva. Potem pa se je začel zanimati za indijsko samoupravo. V burski vojni je pomagal organizirati zdravstveno službo. Večkrat je bil odlikovan za hrabrost na fronti. Leta 1914. se je odpeljal v London. Bral je Ru-

skina, Tolstoja, Thoreauja in sklenil, da bo hodil pot po njihovem zgledu. Bil je imeniten advokat z velikimi dohodki, toda opustil je svojo prakso, da bi mogel ustanoviti občino, ki se je posvetila ubožstvu. Z največjo vneto je branil pravice Indijcev. Ustanovil je časopis »Indian Opinion« in napisal svojo prvo knjigo »Hind Svaraj« (Indijska neodvisnost) in s tem dokazal, da ni pozabil velikega polotoka, kamor se bo še vrnil. Že leta 1906. je prišel v ječo in potem še dvakrat.

Toda rasel je in se razvijal duševno in praktično. Spoznal je bistvo zakonov. »Dejstva pomenijo resnico, in če spoštujemo resnico, nam pridejo zakoni sami od sebe na pomoč.« Leta 1914., star pet in štirideset let, se je vrnil v Indijo. Zdaj so se začela njegova velika leta.

V Indiji je ustanovil leta 1915. »Satyagraha« v bližini Ahmedabada. Kaj je satyagraha? Beseda pomeni samo »pravilni napori«, toda navadno se prevaja z »močjo resnice«, pozneje pa so s tem označevali »pasivno rezistenco« ali »stavko«. V to »naselbino« — satyagraho je zbiral uboge; ustanovil je kolonijo ubožstva in ljubezni. Pomagal je kmetom, ki so imeli kake pritožbe itd. Leta 1917. je bil slednjič že znan kot Mahatma (»Velika duša«); to ime mu je dal vdani narod.

Na koncu svetovne vojne je v Indiji politično vrelo. Indija je med vojno lojalno podpirala Veliko Britanijo, saj je poslala 1,215.000 mož čez morje. Zato pa so Indijci, med njimi Gandhi, zahtevali, da Velika Britanija olajša breme svojega gospodarstva. In res je Velika Britanija podelila Indiji nekako samoupravo, a zelo omejeno. Toda politična nezadovoljnost je rasla, dežela se je upirala, in Gandhi se je postavil na čelo nacionalnega gibanja. Celo muslimani so se mu pridružili. Gandhi je razglasil generalno stavko. Aprila 1919 je dal neki angleški general streljati na neoboroženo množico Indijcev; več sto jih je bilo ubitih in ranjenih. Indija se je vzdignila — s pasivno rezistenco, ne z vpitjem in silo.

Angleži so bili zmedeni. Kaj naj store z ljudmi, ki se dajo pobijati, ne da bi dvignili roke? Če je tisoč in tisoč mladih Indijcev oblegalo zapore in ječe ter zahtevalo, da se naj tudi oni zapro? Mahatma je ukazal svojim upornikom, da se ne smejo jeziti, da ne smejo sovražiti, ne preklinjati, ne vračati napadov, ampak morajo iti dobrovoljno v ječo, ne smejo nikoli nasprotnika žaliti, in morajo britskim uradnikom, ki bi jih Indijci, spoznavši se, napadli, pomagati.

Gandhi je prekinil zveze z Angleži. Pisal je podkralju:

»Ne brez bolesti vračam zlato Kaisar-i-Hind medaljo, ki mi jo je podelil Vaš prednik za moje človekoljubno delo v Južni Afriki, dalje Zulu-medaljo, ki sem jo prejel leta 1906. za svoje zasluge kot častnik v

indijskem prostovoljskem sanitetnem zboru, in bursko vojno medaljo za moje zasluge v burski vojni 1899—1900.

Ne morem imeti ne spošlovanja ne naklonjenosti do vlade, ki je delala krivico za krivico, da bi branila svojo nemoralnost... Vlada se mora pripraviti do tega, da bo obžalovala.

Zato sem se odločil za nesodelovanje vseh, ki bo vlado prisililo, da bo morala popraviti krivico.»

Toda vlada tega ni storila. Zato je indijski kongres pod Gandhijevim vodstvom sklenil, da se bo boril za samovlado z «vsemi zakonitimi in miroljubnimi sredstvi». Gandhi je postal diktator kongresa. Indijci so sklenili, da bodo bojkotirali angleško blago, vzeli svoje otroke iz vladnih šol, se ne obračali na sodišča, ne plačevali davkov, da bodo odložili vse častne naslove in nosili samo doma, ročno izdelana platnena oblačila. To je spet primer za Gandhijev zviti politični smisel. Zopetna ožvitev domačega predenja in tkanja je na mah ustavila angleške uvoze.

1921 je pobesnela indijska druhal raztrgala in sežgala neko policijsko četo. Gandhi se je zgrozil. Govoril je o svojem grenkem ponižanju, o svoji zmoti, ovadil je nasilje druhal in dejal, da se mora odgovorna oseba očistiti; sam si je naložil velik post za pokoro.

Sodna obravnava je nudila osupno sliko. Gandhi je pripovedoval državnemu tožilcu, da so njegovi zločini večji, kakor jih je navajala obtožnica; dostojanstveno in mirno je zahteval, da mu sodnik prisodi najvišjo kazen. Sodnik pa je bil z Mahatmo nadvse vljuden in ga je obsodil samo na šest let zapora, za kar se mu je indijski voditelj vljudno zahvalil.

Naslednje leto se je Gandhi postil 21 dni zaporedoma zaradi nemirov, ki so nastali v Kohatu med Indijci in mohamedanci. S tem zgledom je upal, da jih bo sprijaznil.

Pisal je: «Zvijal sem se v velikih bolečinah. Poročila iz Kohata so razvnela tlečo maso. Dve noči nisem spal. Poznam zdravilo... Moj post je zadeva med Bogom in menoj. Moja pokora je molitev krvavečega srca za odpusčenje nevede storjenih grehov. Je svarilo Indijcem in mohamedancem, ki so obljubili, da me bodo ljubili.»

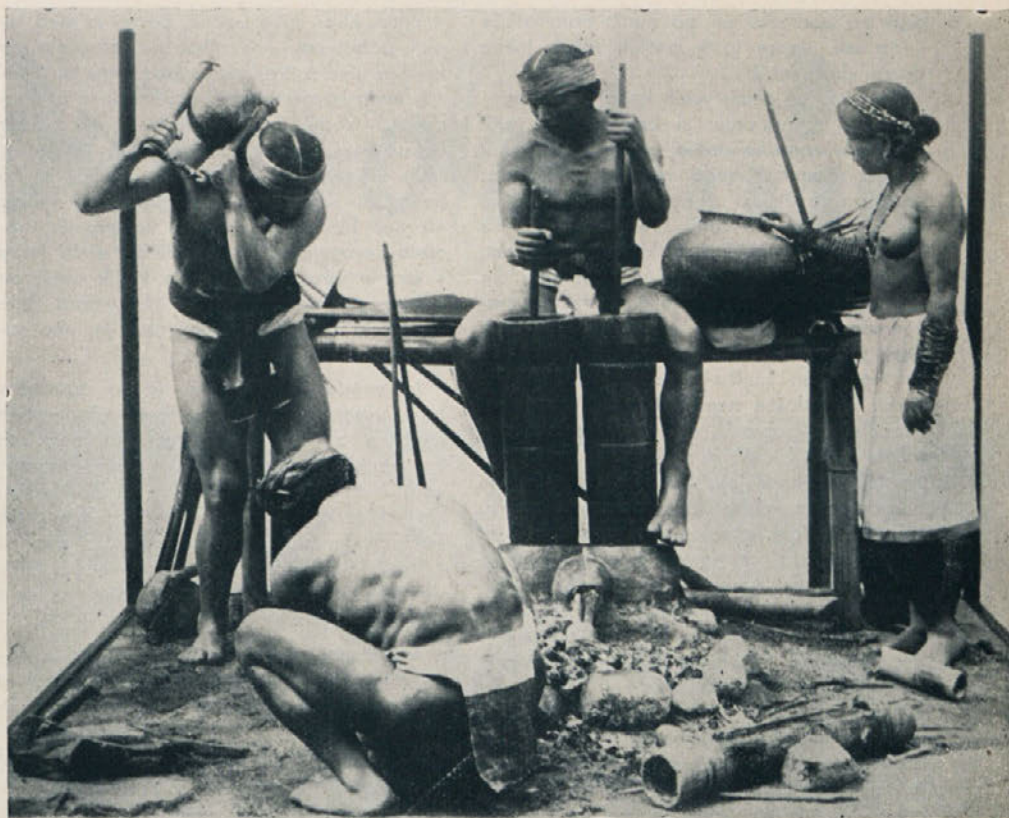
Cel kontinent se je tri tedne bal. Ko je slednjič 21. dan Mahatma izpil požirek pomarančnega soka, je bil preslab, da bi mogel govoriti.

Nato je sledilo pet let napetosti.

Gandhi vstaja vsak dan o pol petih zjutraj, moli in hodi potem na izprehod v dežju ali soncu. To je delal tudi v Londonu in je molil dvakrat na dan, zjutraj in ob sončnem zahodu, tudi če je bila seja v parlamentu. Seveda tudi ne je mesa in celo kuhane jedi le malokdaj. Seveda s tem ni rečeno, da je malo. Njegov obed je: vrč kozjega mleka, dateljni, orehi, žlica medu, česen, sadje — pomaranče, ananasi, breskve.

Dela veliko, sprejema obiske. Glavni odmor in počitek mu je kopel; koplje se v zelo vroči vodi 40 minut. Rad bere v kopeli.

Gandhi potrebuje zelo malo denarja. Sicer pa dobi vse, kar potrebuje, zastoni.

Umetnost pri primitivnih Indih.

Svoj socializem je nekoč izrazil z besedami: «Jaz kupim na primer mlin, potem dam ljudem dobro plačo; to je socializem!»

Zdrav je, samo krvni pritisk je visok. Tak je, kakor da bi bil iz gumija. Ima čedno postavo in dobre mišice. Njegov zdravnik, Dr. Roy, pravi, da je «čisto normalen». Dr. Roy pa je tudi priznal, da je Gandhi uganjal lahko stvari, ki bi jih normalni ljudje ne mogli.

Njegove izkušnje s postom na primer so ga naučile popolnoma obvladati telo.

Gandhi lahko reče: «Hočem za pet in dvajset minut zaspati.» Potem takoj zaspi ter spi pet in dvajset minut, in ne več.

Gandhi je za Indijce svetnik, toda smejoč se svetnik. Rad ima smejanje. V pogovoru je živahen in ves razigran. Do svoje žene

je naravnost ganljivo spoštljiv in ljubezniv. Žena je majhna, okrogla, živahna, zaupljiva, toda nikoli vsiljiva. Gandhi pravi: «Moja žena ima veliko vrlino... hote ali ne hote, zavestno ali nezavestno je hodila vedno za menoj, se čutila srečno in mi ni bila nikoli v napoto pri mojem stremljenju. Ne rečem, da nima nobenih napak. Mislim, da jih ima več, kakor jih vidim. Toda čutim, da naju veže neločljiva vez.»

Gandhi ima četvero sinov in nekaj vnukov. V svojem življenjepisu, ki ga je sam spisal, si očita, da ni dal svojim otrokom boljše vzgoje. Eden izmed sinov ga je res razočaral, toda dva druga sta odlična novinarja. Četrty sin se je oženil s hčerko Rajagopalacharija, ministrskega predsednika v Madrasu.

ŽENA IN KNJIGA

Žena, ki ni v tesnem odnosu do knjige, žena, ki ji knjiga ni duševna potreba, ni sodobna žena. Že davno so minili, oz. bi morali miniti časi, ki so družili ženo samo s kuhinjo, metlo in iglo. Današnja žena se mora zavedati važnosti gospodinjkega dela, še bolj pa mora čutiti potrebo po izobrazbi in kulturni rasti, katero ji v največji meri posreduje knjiga.

Življenje se je zmedlo, odnosi v družbi so se močno zaostрили, človek je oropan nešteti dobrin. Kdo ti odgovarja na zamotana vprašanja, kdo ti daje najlepših užltkov? Najpogostejše in najlažje — knjiga.

Ne zapravljaj časa s plehkimi in ceninimi romani, ki jih dobiš po dinarju v trafiki. Izbiraj si knjige umetniške vrednosti! Če nisi večča v izbiri, poišči svetovalca! Čitaj počasi; le tako boš mogla ujeti vse

skrite lepote besed in misli, ki jih je umetnik vdihnil v svoje delo. Natanko spremljaj pogovore nastopajočih ljudi. Videla boš, kako pogosto boš našla tam odgovor na marsikatero vprašanje, ki te je mučilo, še pogostejše pa dovršen izraz za misel, ki je nerazvita tlela v tebi. Usoda ljudi in globoke življenjske resnice te bodo pretresle, v srcu boš vedno boljša, življenje boš vse bolj razumela, vse bolj ga boš ljubila in ljudem boš znala kaj povedati.

Pod knjigo si ne smeš predstavljati samo romana. Vzgojno ali gospodinjko knjigo, ki te seznaja s pridobitvami na tem polju, postavi na prvo mesto! Ne pozablaj tudi na strokovno knjigo, ki ti je najboljši svetovalec pri izvrševanju poklicnega dela. Tudi revije in časopise čitaj! Vendar te mimgrede prosim tole: ne začenjaj brati časo-

pisa pri podlistku ali pri malih oglasih! Se ti ne zdi, da je to v moških rokah lahko orožje proti tebi?

Ne straši se znanstvenih knjig! Če si nag-njena k razmišljanju, si boš samo z njih pomočjo zgradila trden nazor. Često mi mučijo spomin besede mladega gospoda: «Kaj pa je ženski treba nazorov?» Saj ni res, da mora biti žena brez hrbtenice, da se sme samo smehljati in kimati, saj ni res, da se sme izživljati samo v klepetanju. Že davno je dognano, da je žena možu enakovredna, in kot tako jo morajo zanimati prav vsa vprašanja, ki zanimajo moža. To je temelj za medsebojno razumevanje in hkrati za splošen napredek. Če bi žene res stremile po izobrazbi, bi kmalu izginile pritožbe mnogih mož in fantov, ki svojo nezvestobo upravičujejo z besedami: «Saj se ne morem z njo ničesar pomeniti, saj ni zmožna še tako preprostega razgovora!» in iščejo, seveda, razumevanja pri inteligentnih prijateljicah.

Če moreš, si kupuj knjige, da postanejo tvoja last. Ni treba, da jih imaš polne police, posebno ne, če imaš malo dohodkov. Kako lepo učinkuje že nekaj lepih knjig na tvoji muzici ali nočni omari. Morda so med njimi samo dela pesnika, ki ti je posebno drag in katerega doživljanje in čustvovanje je najsorodnejše tvojemu, in poleg tega še nekaj del, ki so posebno močno vplivala na tvoj razvoj in si jih radi tega vzljubil! Take knjige prebira človek večkrat in vselej z istim, ali še večjim užlitkom.

Is:

Srednja pot — zlata pot

Nekaj bi vas rada vprašala, drage moje, pa ne zamerite in se ne bojte, saj ostane med nami. Ali rade pretiravate? Da vam obrazložim bolj podrobno: ali rade pretiravate, kadar pripovedujete možu o svojih mladostnih oboževalcih? Ali pretiravate, kadar hvalite pridnost in nadarjenost svojih otrok? Ali pretiravate pri oblačenju, pri svoji frizuri, pri lepoticenju, pri barantanju na trgu itd.? Ali se same sebi pretirano smilite, ker ste prepričane, da vas mož ali kdo drug izmed vaših dragih «ne razume»? Ali pretirano razmišljate in se razburjate zaradi kakšne bolezni, ki je morda v resnici sploh nimate? Ali, ali, ali, no, kaj bi naštevala!

Če pretiravate v tem ali v onem, to je pač vseeno, povedati vam hočem le, da je vsako pretiravanje, naj bo takšno ali takšno, samo po sebi zelo nevarna in huda bolezen, ki bolnika prej ali slej pogubi, če ta nima dovolj močne volje, da bi se ji pravočasno postavil po robu.

Vse, kar je pretirano, je nenaravno, nezdravo in nenormalno. Če se preveč mladostno oblačite, vas zaradi tega ne bo nihče občudoval, ampak kvečjemu pomiloval ali se vam smejal. Če boste preveč varčevali pri gospodinjstvu in raznih neogibno potrebnih rečeh zato, ker morda stanujete v palači sredi mesta in ker plačujete ložo v gledališču, si s tem nikakor ne boste pridobili ugleda.

Zene, ki so tako srečne, da živijo med lepim pohištvom, naj nikar ne pozabijo na knjižno omaro. Rajši se odreci temu ali onemu manj pomembnemu predmetu in ga nadomesti z njo, kajti nobena druga reč ne bo učinkovala tako dragoceno in, če hočeš, tako dekorativno, kakor lepa omara, ki bo za stekli skrivala vrste knjig. Toda knjiga ne sme biti samo v okras stanovanja. Premalo pomenja toliko in toliko metrov knjig s krasno vezanimi hrbti, če si jih takoj po nakupu postavila neprebrane v omaro. Šele knjiga, ki si njeno vsebino osvojila, ima za te vrednost.

In mlada intelektualka, ki je navezana na skromno sobico in na še skromnejša sredstva, a ji je knjiga prav tako potrebna ko vsakdanji kruh, bo izkoristila navaden zaboj, dala vanj namestiti še nekaj polic, ga postavila k steni in razvrstila vanj svoje ljubljene knjige. S tem bo ustvarila v sobici ono vzdušje, ki ti ga nikdar ne nudi še tako dovršeno opremljena soba, v kateri ne veje duh kulturnosti.

Knjige te s svojimi pisanimi plašči pritegnejo; samo naslove prebereš in veš, kdo in kakšen je njih gospodar, in če ti je drago, te popeljejo v daljne svetove in ti dajo slutiti vse ono, kar tako mrzlično iščeš na svojih potih.

Žena in knjiga — dvojce nerazdružljivih prijateljic! Knjiga svetuje, potrjuje, razveseljuje, vzgaja in očističuje. Dobra knjiga je prijatelj, ki te nikoli ne razočara. B. L.

Najbolj nevarno pa je pretirano pomilovanje same sebe, ker «nas nihče ne razume», ali pa zaradi namišljene, lahko pa tudi resnične bolezni. Morda imamo v resnici nekaj vzroka, da se smilimo same sebi, vendar pa iz muhe ne smemo delati slona. Saj nam čisto nič ne koristi, če neprestano tarnamo in vsakomur pripovedujemo o svojih nesrečnih družinskih razmerah, ali pa če zaradi svoje bolezni nenehoma romamo od zdravnika do zdravnika, iz zdravilišča v zdravilišče. Če bomo neprestano silile vanjo, se nam bo bolečina, pa naj bo duševna ali telesna, le povečala in še bolj razbolela, in same ne bomo vedele, kdaj se bo naše bolno pretiravanje izpreverglo v pravo fiksno idejo, ki nas bo slednjič morda privedla celo v blaznico.

Srednja pot je zlata pot! Po tem pogovoru se ravnajmo! Če smo majhni, preprosti, se ne skušajmo z lažnim pretiranjem delati večjih, ker bi se prav lahko zgodilo, da bi potem v očeh svojih bližnjih padli še nižje, kakor smo bili. Ne pretiravajmo v dejanjih, pa tudi ne v željah in mislih. Bodimo zadovoljni s tem, kar nam daje življenje samo od sebe, in temu se skušajmo čim bolj prilagoditi. Življenje je spleteno iz samih velikih in majhnih naključij. Počakajmo in potrpiamo, če tudi nam je morda kdaj hudo. Lahko se zgodi, da nam nekoč naključje ne pričakovano vrže v naročje košček sre-

če, ki bo tem večja in lepša za naše skromne, nepretirane želje in zahteve.

Ne pretiravanje, ampak le trdo, poslušeno delo in samozaupanje lahko izboljšajo naš življenjski položaj.

Nova oblika

gostoljubnosti

Dobra gospodinja ni vselej dobra gostiteljica. To se sliši čudno in neverjetno, pa ni. Marsikdo izmed nas je bil že povabljen v hišo, ki se je svetila do zadnjega kotička. Vse je bilo najskrbneje pospravljeno, miza je bila pogrnjena z damastom, posoda lepa, jedi izbrane in izvrstno pripravljene. Pa vendar smo navzlic temu imeli občutek hladnosti in prisiljenosti. In če smo poskusili dati besedam, namenjenim gospodinjini, življenja in toplote, smo morali doživeti, da teh besed gospodinja sicer ni preslišala, toda odgovarjala je raztreseno, njene oči so hodile čisto drugo pot ter zaskrbljeno in boječe zasledovale dekle, ki je streglo gostom.

Prava gostoljubnost zahteva neko častihlepje. Dobre jedi, dobra pijača, dobra družba so sicer prijetne in tudi važne kot ozadje, toda drugače pa so tako brez koristi, kakor brezhibna športna oprema za tistega, ki športa ne razume. Vse to so le zunanosti, ki prav nič ne povzdignejo gostoljubja. Gostoljubnost mora dobiti novo obliko. Prijateljstvo in ljubeznivost postajata dandanes spet važnejši. «Prisiljena» vabila molče izostajajo, in nihče ne joka za njimi. Za to pa imejmo svoje res dobre prijatelje večkrat pri sebi. Vabimo samo še take ljudi, ki nam imajo kaj povedati in mi njim, s katerimi se razumemo in smo jim naklonjeni.

Ti gostje se bodo tem bolje počutili, čim bolj neprisiljeno bodo sprejeti, čim manj bodo pogoščeni po starih pravilih, t. j. z obvezno ribo in perutnino in sladoledom ali čim podobnim. Pri edini, dobro in lepo pripravljeni plošči jim bo bolj domače in bolj prijetno.

Pripovedovali so mi o mladi zakonski dvojici, ki je bila tako pogumna in podjetna, da je povabila družbo štirinajstih oseb, čeprav je imela samo dvosobno stanovanje. In kaj je prišlo na mizo? Nič drugega, kakor izvrsten guljaž s krompirjem, potem pa siri!

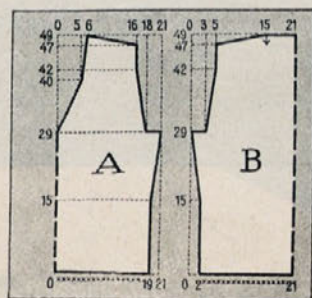
Najlepši poklon, najiskrenejšo zahvalo, ki sta jo mogla prejeti za to uspešno podjetje, je izrazil vzklik neke navzoče gospe, ki je prihajal iz srca: «Upam, da ne bosta ta dva nikoli bogata! Zakaj tako lepo, prijetno in domače bi potem ne bilo nikoli več.»

(Kako postrežemo svojim gostom ob najrazličnejših priložnostih, Vas pouči knjiga «Veselo praznujmo — prijetno godujmo», v kateri najdete tudi opis in slike pravilno in okusno pogrnjene mize ter razen tega 100 novih receptov itd. itd. Knjigo dobite pri upravi «Žene in doma» za 15 din.)

Za prihodne roke $\frac{9}{1940}$

Slika 166 a

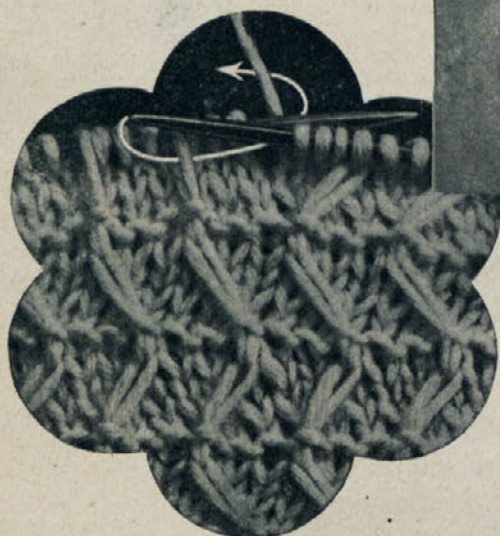
Slika 166 b

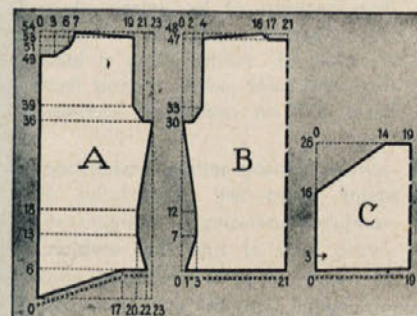
Slika 166

Slika 167

Slika 167 a

Slika 167 b

Slika 168

Slika 169

HLAČNA OBLEKA ZA DOM.

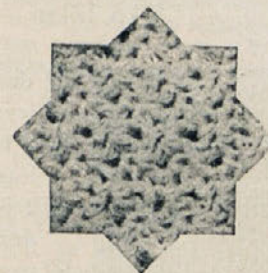
(Slika 170)

Hlače te obleke so iz črne svile, jopica pa iz rumenkastobeale ali bledorožnate pralne svile in ima na rokavih in žepu prešite motive.

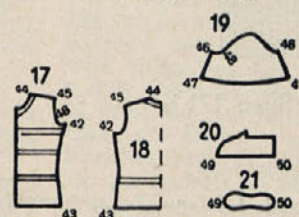
Za hlače potrebujemo 2.15 m črne svile, za jopico pa 1.70 m rumenkastobeale svile, 1.70 m svile za podlogo in 1.20 m vatelina. Vse vrste svile naj bodo po 92 cm široke, vatelin pa 140 cm.

Vsa jopica z žepom vred je podložena z vatelinom, ki ga znotraj pokriva svilena podloga. Rokavi in žep so okrašeni s prešitimi motivi. Gumbi so prevlečeni s svilo.

Pleteno, _____
_____kvačkano,
prešito. _____

Slika 168 a

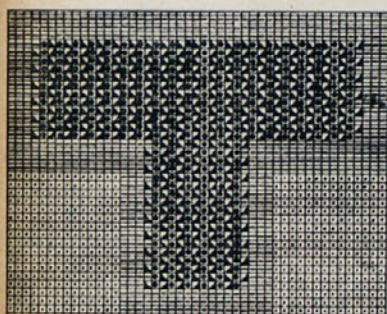
Slika 170

Slika 170 a

Slika 171 a

- ☐ desna petlja
- ☐ leva petlja
- ☒ 2 petlji hkrati levo spletemo
- ☒ 2 petlji hkrati desno spletemo
- ☐ ovoj

Slika 171 b

Slika 171

Pletena *srajca in hlačke*

(Slika 171)

Za srajco potrebujemo nekako 100 g, za hlačke pa 60 g mehke volne rožnate barve, dve dolgi pletenki, krožno pletenko, kvačko, 2 naramnici in 75 cm ozkega prožnega traku.

Preslegasti lik je obrobljen z levimi petljami. Pletemo ga po narisku, pri katerem pomeni vsak znak po eno petljo.

Srajco pričnemo pri spodnjem robu in jo pletemo v krogu, in sicer najprej nekako 1 cm visoko izmenoma po 1 krog desnih in po

1 krog levih petelj, nato pa same kroge desnih petelj. V pasu pletemo nekaj časa drobn rebrasti vzorec, nato pa spet desno. Na zgornjem robu naredimo čez vse petlje dvakrat izmenoma po 1 krog levih in po 1 krog desnih petelj, nakar petlje zazankamo in obkvačkamo rob z gostimi petljami. Potem prišijemo naramnice.

Hlačke začnemo zgoraj in jih pletemo v krogu najprej v drobnem rebrastem vzorcu, pri čemer napravimo na sredi 1 luknjičavo

vrsto, nato delamo tja grede desne, nazaj grede pa leve petlje, potem pa do začetka hlačnic spet v krogu tako, da so na licu same desne petlje. V isti višini napravimo na vsako hlačnico preslegasti lik. Na polovici petelj končamo vsako hlačnico zase na notranji strani v krogu tako, da petlje snemamo. Nazadnje napravimo za rob dvakrat izmenoma po 1 krog levih in po 1 krog desnih petelj in petlje zazankamo. Skozi luknjičavo vrsto napeljemo trak.

Slika 172

Slika 172 a

KVAČKAN ŽENSKI PULOVER BREZ ROKAVOV.

(Slika 166.)

Za ta pulover potrebujemo 100 g svetlo modre in 90 g bele volne ter kvačko števil 2½. Za prednik nasujemo s svetlo modro volno 104 zračne petlje.

1. vrsta: V peto in šesto zračno petljo (če štejemo od kvačke) naredimo po 1 navadni stebriček, kvačkamo nato izmenoma po 1 zračno petljo in po 1 navadni stebriček v vsako naslednjo drugo, tretjo in četrto petljo, nazadnje pa napravimo samo še 1 zračno petljo in 1 navadni stebriček, nakar obrnemo in nit pustimo.

2. vrsta: Kvačkamo z belo volno, in sicer 1 gosto petljo na prvi navadni stebriček, nato 1 dolg navadni stebriček v zračno petljo nasnutka, ki smo jo v prvi vrsti prešli (za prvo skupino stebričkov), vzhodemo v zračno petljo ododnotraj na ven, tako da leži stebriček na robni strani. Nato naredimo v vsak stebriček prve skupine stebričkov po 1 gosto petljo, potem pa kvačkamo neprestano po 1 navadni stebriček v zračno petljo za naslednjo skupino stebričkov (kakor smo popisali) in po 1 gosto petljo v vsak stebriček iste skupine stebričkov. Zadnji navadni stebriček naredimo v prvo zračno petljo, ki smo jo naredili za obrat, zadnjo gosto petljo pa v četrto zračno petljo, ki smo jo naredili za obrat. Nazadnje skvačkamo 3 zračne petlje in obrnemo.

3. vrsta: V drugo in tretjo gosto petljo naredimo po 1 navadni stebriček, nato pa kvačkamo neprestano izmenoma po 1 zračno petljo in po 1 navadni stebriček v drugo, tretjo in četrto naslednjo petljo. Na koncu vrste napravimo 1 zračno petljo in 1 navadni stebriček, nakar obrnemo in pustimo nit.

4. vrsta: Kvačkamo jo s svetlo modro volno in naredimo v petlje od prve do pete po 1 gosto petljo, nato delo obrnemo in napravimo 1 dolg navadni stebriček nazaj čez prvo belo skupino stebričkov v zgornjo zanko spodnjega poševnega stebrička (glej sliko 166 a). Potem delo spet obrnemo in naredimo v naslednje 3 stebričke po 1 gosto petljo. Zdej to neprestano ponavljamo, nazadnje pa napravimo 4 zračne petlje in obrnemo.

5. vrsta: To vrsto pletemo s svetlo modro volno kakor tretjo in neprenehoma ponavljamo vzorčni oddelek od druge do pete vrste.

PLETENA JOPIKA S KRATKIMI ROKAVI.

(Slika 167.)

Za to jopico potrebujemo približno 380 g svetlo modre in 40 g bele volne ter koščene pletenke števil 3.

Za levi prednik nasujemo 74 petelj in pletemo izpočetka skrajšane vrste, da nastane konica.

1. vrsta (narobna stran): Naredimo 2 levi petlji.

2. vrsta: 1 petljo desno predenemo in napravimo 1 desno petljo.

3. vrsta: 1 petljo desno predenemo, naredimo 3 leve petlje in 1 petljo levozasukano predenemo.

4. vrsta: 1 petljo desno predenemo in naredimo 4 desne petlje.

5. vrsta: 1 petljo desno predenemo, naredimo 3 leve petlje, 1 petljo levozasukano predenemo, nazadnje pa napravimo 3 leve petlje.

6. vrsta: 1 petljo desno predenemo, naredimo 2 desni petlji, * spustimo (snamemo s pletenke) naslednjo petljo, nakar napravimo 3 desne petlje, poberemo spuščeno petljo in jo desno podpletemo *, nazadnje pa naredimo 1 desno petljo.

7. vrsta: 1 petljo desno predenemo, nakar naredimo 11 desnih petelj.

V vseh naslednjih vrstah prvo petljo vselej desno predenemo, zadnjo pa desno podpletemo. Teh robnih petelj ne bomo odslej več omenjali.

8. vrsta: 1 desna petlja, nato dvakrat izmenoma po X 1 petljo desno predenemo in naredimo po 3 desne petlje X, nato pa 1 petljo desno predenemo.

Zdej podpletemo na koncu naslednje vrste in še enajstkrat, in sicer na koncu vsake druge naslednje vrste, z robno petljo vred po 4 petlje več, v trinideseti vrsti pa podpletemo še ostalih 14 petelj.

9. vrsta: Štirikrat izmenoma po O 1 petljo levozasukano predenemo in naredimo po 3 leve petlje O, zadnjikrat pa napravimo samo 1 levo petljo.

10. vrsta: Delamo jo kakor osmo vrsto in naredimo pri tem vzorčni oddelek od X do X trikrat, nakar 1 petljo desno predenemo.

11. vrsta: Pletemo jo kakor deveto vrsto in naredimo vzorčni oddelek od O do O petkrat.

12. vrsta: Podpletemo drugo naslednjo (predeto) petljo desno, jo pustimo na pletenki, podpletemo petljo, ki smo jo preskočili, desno, nakar pustimo obe petlji s pletenke, potem štirikrat izmenoma ↓ podpletemo šele četrto naslednjo (predeto) petljo, jo pustimo na pletenki in podpletemo 3 petlje, ki smo jih preskočili, desno ↓.

13. vrsta: Pletemo vse petlje desno.

14. vrsta: Naredimo 2 desni petlji, potem pa od X do X v osmi vrsti do konca vrste ponavljamo.

15. vrsta: Šestkrat izmenoma □ naredimo po 3 leve petlje, in po 1 petljo levozasukano predenemo □, nakar napravimo 2 levi petlji.

16. vrsta: Pletemo jo kakor štirinajsto vrsto.

17. vrsta: Kakor petnajsta vrsta in ponovimo pri tem vzorčni oddelek od □ do □ sedemkrat, nazadnje pa napravimo samo 2 levi petlji.

18. vrsta: Naredimo 2 desni petlji, potem pa do konca vrste ponavljamo od * do * v šesti vrsti.

Zdej ponavljamo neprestano 7.—18. vrsto in ponovimo vsak vzorčni oddelek med znaki, kolikorkrat je pač treba.

Od 33. do 36. vrste pletemo čez 74 petelj.

Stranski rob oblikujemo po kroju tako, da snamemo na začetku sedemintridesete vrste in še sedemkrat, in sicer v vsaki tretji naslednji vrsti, po 1 petljo.

Na začetku dvainosemdesete vrste in še trinajstkrat, in sicer v vsaki sedmi naslednji vrsti, pa dovezujemo po 1 petljo. Nato naredimo na 80 petljah še 8 vrst.

Za rokavno izrezo zazankamo na začetku 182. vrste 8 petelj in snamemo nato na istem robu še štirikrat, in sicer v vsaki tretji naslednji vrsti, po 1 petljo.

Ob vratni izrezi zazankamo na začetku 249. vrste 10 petelj, nato zazankamo še petkrat po 2 petlji, in sicer v vsaki drugi naslednji vrsti, potem pa snamemo še šestkrat po 1 petljo, in sicer tudi v vsaki drugi naslednji vrsti.

Zdej pustimo, da dobi rama poševno obliko, na koncu 267. vrste in še štirikrat, in sicer v vsaki drugi naslednji vrsti, po 7 nadaljnjih petelj nepodpletenih na pletenki. Nato pletemo čez ostalih 7 petelj in kar dalje čez vse petlje rame. Potem naredimo še 1 vrsto, nakar vse petlje zazankamo.

Za desni prednik nasujemo prav tako kakor za levega 74 petelj in pletemo:

1. vrsta: 2 desni petlji.

2. vrsta: 1 petljo levo predenemo in naredimo 1 levo petljo.

3. vrsta: 1 petljo desno predenemo, naredimo 3 desne petlje, 1 petljo desno prede-

nemo in 1 petljo desno podpletemo.

4. vrsta: 1 petljo desno predenemo, 1 petljo levozasukano predenemo, naredimo 3 leve petlje in 1 desno petljo.

5. vrsta: Dvakrat izmenoma po 1 petljo desno predenemo in naredimo po 3 desne petlje.

6. vrsta: 1 petljo desno predenemo, naredimo 2 levi petlji, 1 petljo levozasukano predenemo, napravimo 3 leve petlje pa 1 desno petljo in pričnemo zdej tako kakor pri levem predniku z vzorčnim oddelkom dvanajste vrste (samo obratno) in pazimo, da podpletemo na koncu te in vsake druge naslednje vrste po 4 petlje več.

Za zadnik nasujemo 140 petelj in ga pletemo v istem vzorcu kakor oba prednika ter začnemo s sedmo vrsto. Ob stranskih robovih snamemo na začetku in na koncu šeste vrste in še sedemkrat, in sicer v vsaki tretji naslednji vrsti, po 1 petljo; v 51. vrsti in še devetkrat, in sicer v vsaki deseti naslednji vrsti, pa dovezujemo po 1 petljo. Zdej naredimo na 144 petljah še 10 vrst.

Za rokavni izrezi zazankamo na začetku 152. in 153. vrste po 8 petelj in snamemo štirikrat, in sicer v vsaki tretji naslednji vrsti, na začetku in na koncu vrste po 1 petljo.

Ko končavamo ramo, pustimo na koncu 235. vrste in treh naslednjih vrst po 7 nadaljnjih petelj nepodpletenih na pletenki, da dobi rama poševno obliko. Zdej zazankamo v 239. vrsti na tilniku petlje od 33. do 60. in končamo na naslednjih petljah levo ramo tako, da pustimo na koncu te vrste in še dvakrat, in sicer v vsaki drugi naslednji vrsti, po nadaljnjih 7 petelj nepodpletenih na pletenki. Hkrati snamemo ob vratu v 241. in 243. vrsti po 2 petlji. Nato spletemo čez ostalih 7 petelj, potem pa čez vse petlje rame 1 vrsto, nakar petlje zazankamo. Desno ramo končamo tako kakor levo, samo obratno.

Za rokav nasujemo 140 petelj in spletemo v istem vzorcu kakor zadnik 72 vrst. Ob rami zaokrožimo rokav tako, da snamemo na začetku 73. vrste in na začetku naslednjih 41 vrst po 2 petlji, v naslednjih 12 vrstah pa po 1 petljo. Nato zazankamo ostalih 44 petelj.

Zdej sešijemo posamezne dele in všijemo rokave, pri katerih smo pustili spodaj 3 cm visok razporek. Potem obkvačkamo spodnji rob rokavov s petimi vrstami gostih petelj in zožimo pri tem rokav na 27 cm. Na eno stran razporka prišijemo steklen gumb, na drugi strani pa naredimo zanko.

Vse druge robove jopice obkvačkamo z dvema krogoma gostih petelj.

Zdej naredimo za ovratnik 82 cm, za pas pa 160 cm dolgo vrveco, za kateri nasujemo po 4 zračne petlje, in kvačkamo v zavojitih krogih same goste petlje v zadnji člen vsake spodnje petlje. Ovratnik, ki je sešit iz dveh takih vrvc, prišijemo potem na vratno izrezo. Jopica se pod vratom in v pasu zavazuje z vrveco.

KVAČKANA SPALNA JOPIKA IN SPALNI ČEVLJI.

(Slika 168.)

Za jopico potrebujemo 200 g, za čevlje pa 70 g mehke bele volne, primerno kvačko in 6½ m svetlo modrega svilenega traku, ki naj bo 2 cm širok.

Vzorec: Ko naredimo nasutek iz zračnih petelj, kvačkamo precej rahlo takole:

1. vrsta: Prve 3 zračne petlje preskočimo, naredimo 2 navadna stebrička v drugo naslednjo zračno petljo, vmes pa 1 zračno petljo, potem 1 gosto petljo v drugo naslednjo zračno petljo. Od + dalje neprestano ponavljamo.

2. vrsta: 3 zračne petlje, * 2 navadna stebrička v naslednjo gosto petljo, vmes pa 1 zračna petlja, potem 1 gosta petlja okoli naslednje zračne petlje in od * dalje neprestano ponavljamo.

Vse nadaljnje vrste delamo tako kakor drugo vrsto.

Jopica.

Prednik pričnemo kvačkati in spodnjem robu v vzorcu, ki smo ga pravkar popisali, in ga oblikujemo po kroju.

Za luknjičasto vrsto, skozi katero napeljemmo potem trak, naredimo na začetku 5 zračnih petelj, nato pa delamo izmenoma po 1 dolg dvojni stebriček (ki pride v gosto petljo ali pa okoli zračne petlje med stebrički) in po 1 zračno petljo.

V naslednji vrsti kvačkamo goste petlje in skupine stebričkov okoli zračnih petelj med stebrički.

Zadnik kvačkamo v istem vzorcu kakor prednik.

Rokav začnemo na spodnjem robu in obkvačkamo ta rob potem, ko je rokav sešit, z eno vzorčno vrsto.

Nazadnje naredimo okoli vratne izreze luknjičasto vrsto, skozi katero napeljemmo trak.

ČEVLJI.

(Slika 169.)

Čevlje delamo v istem vzorcu kakor jopico, samo da jih moramo kvačkati nekoliko bolj trdo.

Zgornji del čevlja je sestavljen iz dveh polovic, ki sta spredaj sešiti. Vsako polovico pričnemo delati z zadaj in kvačkamo nekako do polovice na obeh robovih ravno, potem pa dovzamemo za nadprstje nekaj petelj na zgornjem robu, kjer postopoma spet vrste skrajšujemo, da nastane poševni rob. Drugo polovico kvačkamo obratno.

Ko sta obe polovici zgornjega dela čevlja narejeni, ju spredaj in z zadaj sešijemo, okoli zgornjega roba pa napravimo luknjičasto vrsto iz stebričkov, nato pa še nekaj vzorčnih vrst.

Podplat kvačkamo precej trdo z gostimi petljami, in sicer v prečnih vrstah sem in tja, in ga na sredi nekoliko zožimo. Potem sešijemo zgornji del čevlja, ki ga nekoliko napuščamo, s podplatom, nakar obkvačkamo podplat z gostimi petljami, da poudarimo rob. Skozi luknjičavo vrsto na zgornjem robu napeljemmo svilen trak.

PLETENA SRAJCA IN HLAČKE.

(Slika 172.)

Za srajco potrebujemo okoli 120 g, za hlačke pa 80 g mehke pralne volne rožnate barve, dve dolgi pletenki, kvačko, 2 naramnici in 75 cm prožnega traku.

Za vzorec naslanjemo število petelj, ki je deljivo z 2.

1. vrsta: Ko naredimo robno petljo, enkrat ovijemo, naslednjo petljo predenemo, kakor bi jo hoteli levo podplesti, 1 desna petlja, od začetka neprestano ponavljamo.

2. vrsta: 1 ovoj, naslednjo petljo levo predenemo, naslednjo petljo in naslednji ovoj hkrati levo podpletemo, od začetka ponavljamo.

3. vrsta: 1 ovoj, naslednjo petljo levo predenemo naslednjo petljo z naslednjim ovom hkrati desno podpletemo, od začetka dalje neprestano ponavljamo.

Zdaj pletemo kar naprej izmenoma drugo in tretjo vrsto. Desne petlje so narobna stran ročnega dela.

Za sklep pripletemo:

1. vrsta: 1 desna petlja, 1 ovoj, naslednjo petljo z ovom vred hkrati desno podpletemo, 1 ovoj, od začetka vrste ponavljamo.

2. vrsta: Same leve petlje.

3. vrsta: 1 ovoj, naslednjo petljo predenemo, naslednjo petljo pa podpletemo in potegnemo čezno predeto petljo ter od začetka vrste ponavljamo.

4. vrsta: Same leve petlje.

5. vrsta: 1 desna petlja, nato pa tako kakor tretja vrsta.

6. vrsta: Same leve petlje.

Nazadnje zazankamo petlje tako, da kvačkamo izmenoma po 3 zračne petlje in po 1 verižno petljo v naslednji 2 petlji.

Srajco pričnemo pri spodnjem robu in pletemo 1 cm visoko sem in tja desno, nato pa v vzorcu, ki smo ga pravkar popisali. Ob straneh snemamo, v pasu pletemo drobni rebrasti vzorec, nato pa spet dovzamemo. Zgoraj pripletemo rob, ki ga kaže okrogla slika. Potem prišijemo naramnice in napeljemmo skozi spodnjo luknjičavo vrsto prožni trak.

Hlačke pričnemo delati zgoraj in pletemo najprej pas v drobnem rebrastem vzorcu, dalje pa v vzorcu. Ker morajo biti hlačke zadaj nekoliko višje, spletemo nekaj vrst, izmed katerih je vsaka nekoliko daljša od prejšnje. Obe hlačnici obrobimo tako, kakor smo obrobili zgornji rob srajce. Nazadnje obkvačkamo zgornji rob hlačk z gostimi petljami, ki jih delamo čez prožni trak.

SPALNA HLAČNA OBLEKICA.

(Slika 173.)

Za dveletnega dečka potrebujemo približno 200 g srednjedebelega belega in po 20 g merceriziranega bombaža rožnate in svetlo-modre barve, 1 m vrvice, 2 dolgi pletenki, primerno kvačko in 7 gumbov.

Večino hlačk pletemo na licu desno, na narobni strani levo. Zapestke, opasje in progo pri členkih delamo v rebrastem vzorcu (izmenoma po 1 desno in po 1 levo zasuka-no petljo). Osnovni vzorec života pa pletemo takole: število petelj mora biti deljivo s 7.

1. vrsta: Izmenoma po 3 desne in po 4 leve petlje.

2.—6. vrsta: Petlje podpletemo tako, kakor jih vidimo v prejšnji vrsti.

7. vrsta: Same leve petlje.

8. vrsta: Same desne petlje.

Teh 8 vrst neprestano ponavljamo. Nazadnje potegnemo skozi pleteni vzorec po več niti rožnate in svetlo-modre barve (glej vzorec).

Hlačke pričnemo v pasu z rebrastim vzorcem. Ker imajo spredaj razporek, delamo na levem robu gumbnice. Ko pridemo do koraka, vzamemo za vsako hlačnico polovico petelj in ju oblikujemo po kroju. Na sredi rebraste proge v členkih naredimo vrsto luknjic, v kateri delamo izmenoma po 1 ovoj in po 2 petlji hkrati spletemo. Za stopalo rahlo zazankamo petlje vsake zadnje polovice hlačnice in jih v naslednji vrsti spet nasnujemo, nakar pletemo stopalo po kroju tako, da so na licu same desne petlje. Nazadnje zazankamo petlje stopala in ga sešijemo, kakor kažejo znaki na kroju.

Za život nabereimo petlje iz roba hlačk in pletemo navzgor osnovni vzorec, pri tem pa delamo na levem robu sproti gumbnice. Na vrhu vsake rame skrajšujemo vrste, da je rama bolj poševna.

Rokave pričnemo plesti pri zapestju, kjer naredimo najprej zapestke v rebrastem vzorcu.

Ovratnik pričnemo na enem izmed obeh prednjih robov in ga pletemo sem in tja desno. Ko ga šivamo k obleki, notranji rob nekoliko nabiramo.

Nazadnje obkvačkamo prednja robova oblekice in ovratnik z vrsto gostih petelj, prevlečemo vzorec života z barvastimi nitmi in prišijemo na desni rob razporka gumbe.

PLETENE SPALNE HLAČKE.

(Slika 174.)

Zanje potrebujemo: približno 150 g svetlega bombaža štev. 4, dve dolgi pletenki, kvačko in šest gumbov.

Vsako hlačnico pričnemo na spodnjem robu in pletemo najprej 1½ cm visoko sem in tja desno, potem pa tjagrede desno, nazajgrede pa levo. Ob straneh po kroju dovzamemo, na prednjem robu napravimo gumbnice.

Drugo hlačnico pletemo prav tako kakor prvo. Potem obe hlačnici združimo, in sicer tako, da segata 9 cm na široko druga čez drugo, in pletemo dalje v enem do tja, kjer se prične rokavna izreza. Zanj pa petlje za-

zankamo in pletemo dalje v treh delih. Da delo zaokrožimo, moramo v naslednjih vrstah nekoliko snemati, obramek pa pletemo v naslednjem vzorcu. Število petelj mora biti deljivo s šest.

1. vrsta: Izmenoma po 4 leve in po 2 desni petlji.

2. vrsta: Izmenoma po 2 levi in po 4 desne petlje.

3. vrsta: Kakor prva vrsta.

4. vrsta: Same desne petlje.

5.—7. vrsta: Kakor prva do tretja vrsta.

8. vrsta: + 3 desne petlje, 2 levi petlji, 1 desna petlja; od + dalje neprestano ponavljamo.

9. vrsta: * 1 leva petlja, 2 desni petlji, 3 leve petlje; od * dalje ponavljamo.

10. vrsta: Izmenoma po 2 levi in po 4 desne petlje.

Teh deset vrst nato neprestano ponavljamo.

Za vratno izrezo snemamo na prednjih robovih, za poševno ramo pa skrajšujemo vrste tako, da petlje zazankujemo.

Tudi rokav pričnemo spodaj in ga pletemo najprej v drobnem rebrastem vzorcu, potem pa tjagrede desno, nazajgrede pa levo, pri tem ob straneh dovzamemo. Na rami pa petlje snemamo in jih zazankamo.

Nazadnje obkvačkamo robove z gostimi petljami, naredimo okoli vratne izreze vrsto zobcev, obzankamo gumbnice in prišijemo gumbe.

PLETENA JOPICA S PRESLEGASTIM OBRAMKOM.

(Slika 175.)

Zanj potrebujemo: približno 75 g bombaža, dve primerni jekleni pletenki, kvačko in 1¼ m ozkega svilenega traku.

Za preslegasti vzorec prednjega obramka potrebujemo število petelj, ki je deljivo z deset, in ga pletemo potem po narisku. Vrste nazajgrede pletemo levo, pri tem pa kvačkamo školjke, ki so na narisku označene z X, tako, da napravimo na 1 petlji: 1 petljo, nato * 1 ovoj, prikvačkamo 1 petljo iz petlje, ki smo jo nazadnje naredili, to petljo in ovoj z enim ovom prevlečemo, od * dalje trikrat ponovimo, nato 5 petelj, ki so na kvački, z enim ovom prevlečemo in predenemo zadnjo petljo na desno pletenko (glej sliko na desni strani nariska).

Stan začnemo spodaj na primerno dolgem nasnutku zračnih petelj in pletemo za rob 1 cm visoko tja- in nazajgrede same desne petlje, nato pa tjagrede desne, nazaj pa leve petlje, samo za rob podpletemo v povratnih vrstah prve in zadnje 3 petlje vselej desno.

Ko ročno delo razdelimo, pletemo dalje v treh delih. Oba zadnika pletemo na zunanjih petljah do zgornjega roba in tam petlje zazankamo. Prednik delamo na srednjih petljah, potem ko smo za rokavni izrezi po nekaj petelj zazankali. Za vratno izrezo zazankamo srednje petlje in snamemo v naslednjih vrstah ob straneh nekaj petelj. Nazadnje zazankamo petlje na rami.

Rokav pričnemo spodaj in ga pletemo tjagrede desno, nazajgrede pa levo, pri tem napravimo v višini 1 cm luknjičavo vrsto. Ob straneh malo dovzamemo. Ob vratni izrezi skvačkamo nazadnje 1 vrsto stebričkov in vozličkov, kakor smo popisali pri sliki 7/7 spodaj na sredi, ob roku rokavov vozličasto vrsto, ob drugih robovih pa goste petlje in napeljemmo skozi vse luknjičave vrste trak.

JOPICA S PRESLEGASTIM OBRAMKOM.

(Slika 176.)

Zanj potrebujemo: približno 30 g bombaža štev. 8, dve dolgi pletenki kvačko in ¾ m svilenega traku.

Preslegasti vzorec obramka pletemo po narisku in naslanjemo zanj število petelj, deljivo z vsem. K tem petljam napravimo še 2 petlji za rob. Vrste nazajgrede pletemo levo.

Stan pričnemo spodaj in ga pletemo do tam, kjer petlje razdelimo, tja- in nazajgre-

de desno. Nato razdelimo petlje v tri dele in pletemo dalje po narisku; pri tem podpletemo na vnanjem robu leve polovice zadnika ob robnih petljah zadnje tri petlje desno. Ko ta del končamo, zazankamo naslednji 2 petlji stana in pletemo prednik na srednjih petljah. Za vratno izrezo dokončamo delo v dveh polovicah. Srednje petlje zazankamo, v naslednjih vrstah pa zaradi zaokrožitve snemamo, in sicer tako, da ob robu po 2 petlji hkrati podpletemo. Desno polovico naredimo na zadnjih petljah prav tako kakor levo, potem ko zazankamo 2 petlji za rokavno izrezo.

Rokav, ki ga pričnemo spodaj, pletemo najprej v rebrastem vzorcu, nato pa sem in tja grede desno. Pri tem ob straneh nekoliko dovezemamo.

Ob vratni izrezi skvačkamo 2 vrsti.

1. vrsta: Izmenoma po 1 gosta petlja v robno petljo in preskočimo po 2 do 3 petlje s štirimi zračnimi petljami.

2. vrsta: Okoli vsakega loka iz zračnih petelj po 5 gostih petelj z 1 vozlom po tretji petlji (v ta namen napravimo 3 zračne petlje in 1 gosto petljo v zadnjo gosto petljo).

Skozi preslegasto vrsto napeljemo barvast trak.

JOPIKA S PRESLEGASTIM OBRAMKOM.

(Slika 177.)

Zanjo potrebujemo: približno 70 g bombaža štev. 6 (pletemo z dvema nitma), dve pletenki, kvačko in $1\frac{1}{4}$ m svilenega traku.

Za vzorčasti del nasnujemo število petelj, ki je deljivo s štiri, in 2 petlji za rob ter pletemo takole:

1. vrsta: Izmenoma po 3 desne in po 1 leva petlja.

2. vrsta: Izmenoma po 1 desna in po 3 leve petlje.

3. vrsta: Kakor prva vrsta.

4. vrsta: + Pred naslednjo desno petljo podpletemo 1 petljo iz vodoravnega člena, 1 desna petlja, 3 leve petlje, od + dalje ne prestando ponavljamo.

5. vrsta: Izmenoma po 3 desne in po 2 Levi petlji.

6. vrsta: Izmenoma po 2 desni in po 3 leve petlje.

7. vrsta: Izmenoma po 3 desne petlje in naslednji 2 petlji hkrati levo podpletemo.

8. vrsta: Izmenoma po 1 desna in po 3 leve petlje.

Teh osem vrst potem kar naprej ponavljamo.

Stan začnemo pletiti na spodnjem robu. Najprej napravimo za rob 5 vrst samih desnih petelj, nato pa delamo tja grede desne, nazaj grede pa leve petlje, in sicer do obramka. Pri tem podpletemo za rob prve in zadnje 4 petlje vselej desno. Za preslegasti obramek delamo srednje petlje v progastem vzorcu. Nato dokončamo stan v treh delih. Oba zadnika pletemo na vnanjih petljah do rokavne izreze v progastem vzorcu, robne petlje vselej desno podpletemo. Potem zazankamo za rokavni izrezi po 2 petlji in dokončamo na srednjih petljah prednik. Za vratno izrezo petlje še enkrat razdelimo; zazankamo srednje petlje, v naslednjih vrstah pa petlje ob straneh snemamo.

Rokav pričnemo spodaj in napravimo 5 vrst desnih petelj, 1 luknjičavo vrsto, nato 1 vrsto petelj, ki so videti na licu desne, in pri tem ob straneh dovezemamo.

Okoli vratnega roba skvačkamo 1 vrsto stebričkov in 1 vozličasto vrsto, okoli drugih robov goste petlje, okoli rokavnih robov pa vozličke. Nazadnje napeljemo barvast trak.

PLETENA JOPIKA.

(Slika 178.)

Zanjo potrebujemo nekako 75 g bombaža štev. 6, dve dolgi, primerno debeli kovinski pletenki, kvačko in $1\frac{1}{4}$ m ozkega svilenega traku.

Za vzorčasti del moramo nasnuti število petelj, ki je deljivo s pet, katerim dodamo še 2 petlji za rob.

1. vrsta (tja grede): Same desne petlje.

2. vrsta (nazaj grede): Izmenoma po 4 desne in po 1 leva petlja.

Te dve vrsti tvorita vzorec in ju potem kar naprej ponavljamo.

Stan pričnemo pletiti spodaj na primerno dolgem nasnutku in ga delamo do tam, kjer se razdeli, v vzorcu. Nato pletemo za levi zadnik na naslednjih petljah 1 vrsto desnih, 1 vrsto levih, 2 vrsti desnih, 1 vrsto levih, 2 vrsti desnih in 1 vrsto levih petelj, nato pa tja in nazaj same desne petlje, nazadnje petlje zazankamo. Desno polovico zadnika naredimo prav tako na zadnjih petljah stana, prednik pa na srednjih petljah. Pri tem zazankamo ob strani za rokavno izrezo po nekoliko petelj. Za vratno izrezo zazankamo srednje petlje in končamo ta kos v dveh polovicah, pri čemer moramo ob straneh po nekaj petelj sneti, da ga zaokrožimo.

Rokav pričnemo spodaj in ga pletemo v vzorcu. Za preslegasto vrsto, skozi katero napeljemo potem trak, pa pletemo: izmenoma po 1 ovoj, po 2 petlji desno hkrati spletemo in po 4 desne petlje, ob straneh dovezemamo tako, da naredimo iz robne petlje po 2 petlji (1 desno in 1 desnozasukano).

Nazadnje prikačkamo ob vratni izrezi 1 vrsto takole: izmenoma naredimo po 2 navadna stebrička v 2 petlji in preskočimo po 2 petlji z dvema zračnima petljama, potem naredimo okoli vseh robov 1 vozličasto vrsto, za katero izmenoma kvačkamo po 1 gosto petljo v 1 robno petljo, po 3 zračne petlje, po 1 gosto petljo v gosto petljo in preskočimo po 1 robno petljo. Skozi vrsto stebričkov ob vratni izrezi in skozi preslegasto vrsto pri rokavih napeljemo trak.

PLETENA OTROŠKA JOPIKA.

(Slika 179.)

Zanjo potrebujemo: nekako 80 g belega bombaža štev. 6, dve primerno debeli pletenki, kvačko in $1\frac{1}{4}$ m traku.

Vzorec pletemo v vrstah sem in tja. Število nasnutih petelj mora biti deljivo s šest, k njim pa pridenemo potem še 2 petlji za rob.

1. vrsta: Same desne petlje.

2. vrsta: Izmenoma po 1 leva in po 5 desnih petelj.

3.—6. vrsta: Menjavamo prvo in drugo vrsto.

7. vrsta: Same desne petlje.

8. vrsta: 3 desne petlje, izmenoma po 1 leva in po 5 desnih petelj, nazadnje samo 2 desni petlji.

9.—14. vrsta: Menjavamo sedmo in osmo vrsto.

Teh štirinajst vrst potem neprestano ponavljamo.

Stan pričnemo spodaj in ga pletemo v vzorcu po kroju.

Tudi rokav pričnemo spodaj in ga delamo najprej v rebrastem, nato pa v osnovnem vzorcu in ga ob straneh nekoliko dovezemamo. Ob vratni izrezi kvačkamo vrsto stebričkov takole: izmenoma po 2 navadna stebrička v 2 robni petlji in preskočimo po 1 ali 2 petlji z dvema zračnima petljama. Okoli vseh robov napravimo po 1 vozličasto vrsto, skozi katero napeljemo potem trak.

PLETENE OTROŠKE HLAČKE.

(Slika 180.)

Pas in obrobo pri hlačnicah pletemo v rebrastem vzorcu (izmenoma po dve desni in po dve levi petlji), ostali del hlačk pa desno.

PLETENE HLAČKE.

(Slika 181.)

Zanje potrebujemo: nekako 70 g belega bombaža štev. 4, dve pletenki, kvačko, šest gumbov in 1.10 m vrve.

Hlačke pričnemo pri spodnjem robu in jih pletemo precej trdo najprej v drobnem rebrastem vzorcu, in sicer v vrstah sem in tja same desne petlje po kroju, nakar prevlečemo skozi petlje nit.

Drugi del pletemo prav tako, samo da napravimo eno gumbnico.

Nato napravimo na petljah obeh delov še kake 4 vrste in pas spet v drobnem rebrastem vzorcu z gumbnico na sredi levega roba ter nekako pol centimetra od zgornjega roba 1 luknjičavo vrsto. Nazadnje petlje zazankamo.

Kozice pletemo v vrstah sem in tja desno in napravimo pri tem na dveh straneh gumbnice. Ko je kozica narejena, jo vsijemo. Robove kozice in prednje robove obrobimo z gostimi petljami, rob pasu pa z zobčasto vrsto.

Nazadnje napeljemo skozi luknjičavo vrsto svetlobarvno vrvco in prišijemo gumbe.

OTROŠKE HLAČKE.

(Slika 182.)

Zanje potrebujemo: nekako 60 g belega bombaža, dve dolgi in pet kratkih pletenk, svetlobarvno biserno prejico štev. 8, kvačko in $\frac{3}{4}$ m svilenega traku.

Hlačke pričnemo zgoraj in jih pletemo sem in tja desno vse do tja, kjer se prično ob strani ožiti; v ta namen petlje zazankujemo ali pa po 2 hkrati podpletemo. Od sredine dalje dovezemamo ob straneh za drugo polovico tako dolgo, dokler nimamo spet prvotne širine, potem pa pletemo dalje ravno in petelj ne zazankamo.

Zdaj pa hlačnico ob strani sešijemo, naberemo iz petelj nasnutka petlje na pletenki in pletemo pas v krogu v rebrastem vzorcu. Na sredini pasu napravimo 1 luknjičavo vrsto, skozi katero napeljemo potem trak.

Nazadnje petlje rahlo zazankamo in obkvačkamo robove obeh hlačnic z barvasto biserno prejico takole: izmenoma po 1 gosta petlja v rob, v ne preveliki razdalji 5 navadnih stebričkov v rob in 1 robno petljo preskočimo.

Nazadnje napeljemo svileni trak.

PLETENE HLAČKE.

(Slika 183.)

Zanje potrebujemo: približno 80 g bombaža, ki se sveti kakor svila, barvasto biserno prejico štev. 8, dve dolgi pletenki, kvačko, štiri gumbe in 1 m vrve.

Hlačke pričnemo na konici zaklopca z nekaj petljami in jih pletemo sem in tja desno, ob straneh pa vrste podaljšujemo tako, da pripletemo posamezne petlje ali pa da dovezemamo. Pri tem napravimo tudi tri gumbnice. Nato vrste po kroju, ki si ga napravimo, skrajšujemo tako, da na robu po 2 petlji hkrati podpletemo, in podaljšujemo tako, da dovezemamo in pripletamo potrebno število petelj. Potem delamo ravno naprej, ne da bi kaj snemali ali pa dovezemali. Med delom moramo napraviti potrebno število gumbnic (štiri).

Nazadnje naredimo pas: precej trdo v rebrastem vzorcu, na sredi pa napravimo 1 luknjičavo vrsto. Potem petlje zazankamo.

Robove obdamo z barvastimi zobci, prišijemo gumbe in prevlečemo vrvco.

KVAČKAN VLOŽEK S KRPINICO.

(Slika 190.)

Zanj potrebujemo: belo svileni krpino, nekako 8 mm široko, bel merceriziran kvačkanec štev. 100, primerno kvačko in belo svilo.

Vsako stran krpince obkvačkamo z dvema vrstama takole:

1. vrsta: 1 dvojni stebriček v vrh naslednjega zoba, + 4 zračne petlje, 1 trojni stebriček v vrh istega zoba (tik poleg), ko snamemo drugič z ovijem 2 zanki, napravimo še 1 dvojni stebriček v krpino pred vrhom naslednjega zoba, nato spet 4 zračne petlje, 1 dvojni stebriček v vrh zoba in od + dalje neprestano ponavljamo.

2. vrsta: 1 dvojni stebriček okoli zračne petlje pred naslednjim trojnim stebričkom, 1 zračna petlja, 1 dvojni stebriček okoli zračne petlje za stebričkom, 7 zračnih petelj, od začetka dalje ponavljamo.

Takšen vložek je zlasti primeren za okras bluze, kakor to vidimo na sliki 36a, lahko ga pa tudi porabimo za perilo.

KVAČKAN VLOŽEK S KRPINICO.

(Slika 191.)

Zanj potrebujemo: belo svilenlo krpinico, nekako 8 mm široko, bel merceriziran kvačkanec števil. 100, primerno kvačko in belo svilo.

Ta vložek lahko napravimo tako širok, kolikor hočemo. Kvačkamo ga pa v vrstah takole:

1. vrsta: 1 navadni stebriček v vrh naslednjega zoba, 3 zračne petlje, 2 trojna stebrička (drug tik drugega) v naslednje dno, 3 zračne petlje, od začetka dalje neprestano ponavljamo.

2. vrsta: 1 navadni stebriček okoli zračne petlje za naslednjim stebričkom, 3 zračne petlje, 1 verižna petlja v vrh naslednjega zoba, drugega kosa krpinice, 3 zračne petlje, 1 navadni stebriček okoli zračne petlje pred naslednjim stebričkom, 1 zračna petlja in od začetka dalje neprestano ponavljamo.

3. vrsta: V zgornji rob drugega kosa krpinice kakor prva vrsta.

4. vrsta: Kakor druga vrsta.

5. vrsta: V zgornji rob tretjega kosa krpinice kakor prva vrsta.

6. vrsta: Kakor druga vrsta, samo da delamo med posameznimi skupinami stebričkov po 7 zračnih petelj.

Ko je vložek narejen, ga z narobne strani rahlo polikamo in pripnemo, nato pa prišijemo s tanko prejico za vezenje z gostimi kordonetnimi ali pa z ančnimi vbodi. Potem obrežemo blago na narobni strani z ostrimi škarjami tik ob robnih vrstah.

Ta vložek je primeren za bluzo, pa tudi za perilo.

KVAČKAN VLOŽEK S KRPINICO.

(Slika 192.)

Zanj potrebujemo: belo svilenlo krpinico, nekako 8 mm široko, bel merceriziran kvačkanec števil. 100, primerno kvačko in belo svilo.

Pri tem vložku je krpinica vdolana tako, da tvori valovito črto. Kvačkamo vedno samo tja grede.

1. vrsta: 1 gosta petlja v vrh zoba, 3 zračne petlje, 1 trojni stebriček (kakor je videti na sliki) v rob krpinice pred naslednjim vrhom, 3 zračne petlje, 1 trojni stebriček v vrh zoba, 3 zračne petlje, 1 šesterni stebriček v rob pred vrhom naslednjega zoba, 3 zračne petlje, 1 šesterni stebriček v vrh naslednjega in hkrati drugega naslednjega zoba, 3 zračne petlje, 1 šesterni stebriček v rob za vrhom prejšnjega zoba, 3 zračne petlje, 1 trojni stebriček v vrh naslednjega zoba, 3 zračne petlje, 1 trojni stebriček v rob istega zoba, 3 zračne petlje in od začetka dalje ponavljamo.

2. vrsta: Izmenoma po 1 dvojni stebriček okoli sredine naslednjih 3 zračnih petelj in po 3 zračne petlje.

Te dve vrsti napravimo potem tudi na drugi strani krpinice.

Takšen vložek je prav primeren za okras bluze, kakor nam to kaže slika 38a, a tudi za okras perila.

KVAČKAN VLOŽEK S KRPINICO.

(Slika 193.)

Zanj potrebujemo: belo svilenlo krpinico, nekako 8 mm široko, bel merceriziran kvačkanec števil. 100, primerno kvačko in belo svilo.

Za ta vložek moramo krpinico prerezati v dva kosa, ki ju potem s tanko svilo pri vrhovih zob sešijemo, in sicer tako, da so šivi na narobni strani vložka.

Nato obkvačkamo sešito krpinico na obeh straneh takole:

1. vrsta: 1 gosta petlja v vrh naslednjega zoba, 5 zračnih petelj, 1 trojni stebriček v naslednje dno, 5 zračnih petelj, od začetka dalje ponavljamo.

2. vrsta: Izmenoma po 2 dvojni stebrička, ki ju hkrati zaključimo, okoli zračne petlje pred naslednjim trojnim stebričkom in za njim in po 7 zračnih petelj.

Ta vložek lahko porabimo za okras bluze, pa tudi perila.

KVAČKAN VLOŽEK.

(Slika 194.)

Zanj potrebujemo: bel merceriziran kvačkanec števil. 60 in primerno kvačko. Porabimo ga lahko za posteljno perilo, če ga kvačkamo s tanjšim kvačkanecem, pa tudi za živотно perilo.

Najprej napravimo verižico iz zračnih petelj, potem pa kvačkamo zmerom samo tja grede:

1. vrsta: Izmenoma po 1 navadni stebriček v petljo in po 2 petlji z 2 zračnima petljama preskočimo, nazadnje 1 navadni stebriček.

2. vrsta: 1 trojni stebriček v naslednji stebriček, trikrat izmenoma po 2 zračni petlji in po 1 trojni stebriček v naslednji stebriček, + 8 petelj z 8 zračnimi petljami preskočimo, 3 trojni stebrički, ki jih hkrati zaključimo, v naslednji stebriček, 8 zračnih petelj, 1 trojni stebriček v tretji naslednji stebriček, šestkrat izmenoma po 2 zračni petlji in po 1 trojni stebriček v naslednji stebriček, od + dalje neprestano ponavljamo, za zadnjo skupino iz 3 stebričkov napravimo samo 4 posamezne trojne stebričke.

3. vrsta: 1 trojni stebriček v stebriček, • dvakrat izmenoma po 2 zračni petlji in po 1 trojni stebriček v naslednji stebriček, 4 zračne petlje, + 3 četverni stebrički, ki jih hkrati zaključimo, v naslednjo skupino stebričkov, 5 zračnih petelj, 1 trojni stebriček v isto skupino in 5 zračnih petelj, 1 skupina iz 3 četvernih stebričkov kakor prej v isto skupino •, 5 zračnih petelj, 1 trojni stebriček v drugi naslednji stebriček, dvakrat izmenoma po 2 zračni petlji in po 1 trojni stebriček v naslednji stebriček, od • dalje neprestano ponavljamo.

4. vrsta: 1 trojni stebriček v naslednji stebriček, 2 zračni petlji, 1 trojni stebriček v naslednji stebriček, 2 zračni petlji, nato po sliki dvakrat od + do • v tretji vrsti ponovimo, samo da obe skupini s srednjim stebričkom hkrati zaključimo, 2 zračni petlji, naslednji stebriček preskočimo, potem pa od začetka dalje neprestano ponavljamo, nazadnje naredimo dvakrat izmenoma po 2 zračni petlji in po 1 trojni stebriček.

5. vrsta: 1 trojni stebriček, 2 zračni petlji, 1 trojni stebriček kakor na začetku prejšnje vrste, nato 8 zračnih petelj, 1 skupina stebričkov v naslednji stebriček, 1 trojni stebriček v naslednji stebriček in 1 skupina v sredino lika, pri čemer obe skupini in stebriček hkrati zaključimo, nato 5 zračnih petelj, 1 trojni stebriček v srednji stebriček, 5 zračnih petelj, še 1 skupina v skupino na sredini, 1 trojni stebriček, 1 skupina v naslednjo skupino in skupine s srednjim stebričkom hkrati zaključimo. Nato 8 zračnih petelj, 1 trojni stebriček v naslednji stebriček, 2 zračni petlji, od začetka dalje neprestano ponavljamo, nazadnje naredimo 2 stebrička.

6. vrsta: Kakor tretja vrsta (glej sliko).

7. vrsta: Kakor druga vrsta.

8. vrsta: Kakor prva vrsta.

KVAČKAN VLOŽEK.

(Slika 195.)

Za ta vložek, ki je nekako 5 cm širok, potrebujemo merceriziran kvačkanec št. 60 ali 50 in primerno kvačko.

Pričnemo ga z verižico iz 51 zračnih petelj.

1. vrsta: 1 gosta petlja v prvo petljo, nato desetkrat izmenoma po 5 zračnih petelj in po 1 gosta petlja v peto naslednjo petljo.

2. vrsta: S 6 zračnimi petljami obrnemo, nato 1 gosta petlja okoli naslednjega loka, devetkrat izmenoma po 5 zračnih petelj in

po 1 gosta petlja okoli naslednjega loka, še 2 zračni petlji, 1 dvojni stebriček v robno petljo.

3. vrsta: S 6 zračnimi petljami obrnemo, 1 gosta petlja okoli naslednjega loka, izmenoma po 5 zračnih petelj in po 1 gosta petlja okoli naslednjega loka.

4. in 5. vrsta: Kakor druga in tretja vrsta.

6. vrsta: S 15 zračnimi petljami obrnemo, 1 peterni stebriček okoli naslednjega loka, dvakrat zapovrstjo po 1 četverni stebriček okoli naslednjega loka, še 1 peterni stebriček okoli naslednjega loka, dvakrat izmenoma po 11 zračnih petelj in po 1 skupina stebričkov kakor prej, pri tem napravimo prvi peterni stebriček vselej okoli loka, v katerega smo nazadnje kvačkali, nazadnje 5 zračnih petelj, 1 četverni stebriček v robno petljo.

7. vrsta: 12 zračnih petelj, + 1 peterni stebriček v naslednji peterni stebriček (vbodemo skozi oba vodoravna člena stebričkov), dvakrat izmenoma po 5 zračnih petelj in po 1 četverni stebriček v naslednji stebriček, še 5 zračnih petelj, 1 peterni stebriček v naslednji stebriček, od + dalje dvakrat ponovimo, za zadnjim stebričkom napravimo 2 zračni petlji in 1 četverni stebriček v šesto naslednjo zračno petljo.

8. vrsta: S 6 zračnimi petljami obrnemo, 1 gosta petlja okoli naslednjega loka, izmenoma po 5 zračnih petelj in po 1 gosta petlja okoli naslednjih 5 zračnih petelj, nazadnje 1 gosta petlja v tretjo naslednjo zračno petljo na robu.

Drugo do osmo vrsto potem neprestano menjavamo. V prvi vrsti vsakega novega vzorčnega oddelka napravimo dvojni stebriček ob robu v robni stebriček.

Če potrebujemo vložek za živотно perilo, moramo vzeti tanjši kvačkanec.

KVAČKAN VLOŽEK.

(Slika 196.)

Zanj potrebujemo: svetlobarvno svilo za stroj, za spoznanje svetlejšo umetno svilo za kvačkanje in kvačko.

Vložek pričnemo na sredi in ga kvačkamo potem v podolžnih vrstah.

Srednja vrsta s strojno svilo: za 1 zobec 6 zračnih petelj in 1 gosta petlja v prvo izmed teh 6 zračnih petelj, spet 6 zračnih petelj, za obroček pa 9 zračnih petelj in 1 četverni stebriček v prvo izmed 9 zračnih petelj, 6 zračnih petelj, od začetka neprestano ponavljamo.

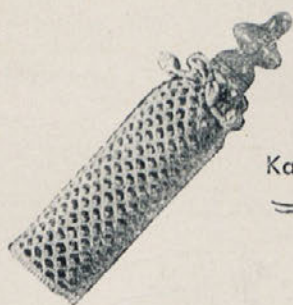
1. podolžna vrsta: Z umetno svilo za kvačkanje okoli polovice naslednjega obročka 4 skupine stebričkov, ločene s po 5 zračnimi petljami, in sicer za vsako skupino stebričkov po 3 trojni stebrički, ki jih hkrati zaključimo; za temi skupinami 1 zračna petlja in od začetka neprestano ponavljamo.

S svilo za stroj:

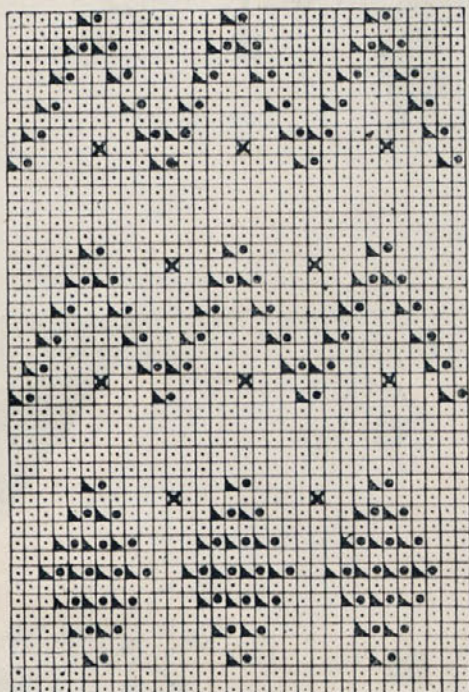
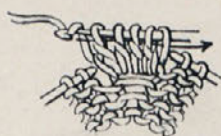
2. podolžna vrsta: 1 dvojni stebriček okoli zračne petlje za naslednjo skupino stebričkov, 5 zračnih petelj, 1 dvojni stebriček okoli zračne petlje za naslednjo skupino, še dvakrat izmenoma po 5 zračnih petelj in po 1 dvojni stebriček okoli zračnih petelj, ki smo jih pravkar uporabili, 5 zračnih petelj, 1 dvojni stebriček okoli zračne petlje za naslednjo skupino, od začetka dalje ponavljamo.

3. podolžna vrsta: 1 dvojni stebriček okoli zračne petlje za naslednjim stebričkom, 5 zračnih petelj, 1 dvojni stebriček okoli zračne petlje za naslednjim stebričkom, 5 zračnih petelj, 1 dvojni stebriček v naslednji stebriček, 5 zračnih petelj, 1 dvojni stebriček okoli naslednjih 5 zračnih petelj, 5 zračnih petelj, 1 dvojni stebriček okoli naslednjih 5 zračnih petelj, vedno tako, da zabodemo v sredino, od začetka dalje potem kar naprej ponavljamo.

Enake tri vrste kvačkamo potem tudi na drugi strani.

Kako delamo školjko

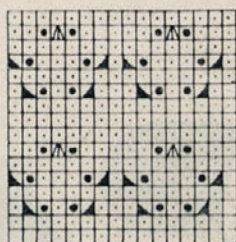

Narisek k sliki 175

Znaki pomenijo:

- desna petlja
- ovoj
- 1 petljo predenemo, 1 petljo podpletemo in potegnemo predeto petljo čez podpleteno
- ⊗ školjka (glej popis)

K sliki 176 desno zgoraj

- desna petlja
- ovoj
- 1 petljo predenemo, 1 petljo podpletemo in potegnemo predeto petljo čez podpleteno
- ▣ 2 petlji hkrati desno spletemo
- ▲ 1 petljo predenemo, 2 petlji hkrati desno spletemo in potegnemo predeto petljo čez spleteni

Slike 180—183

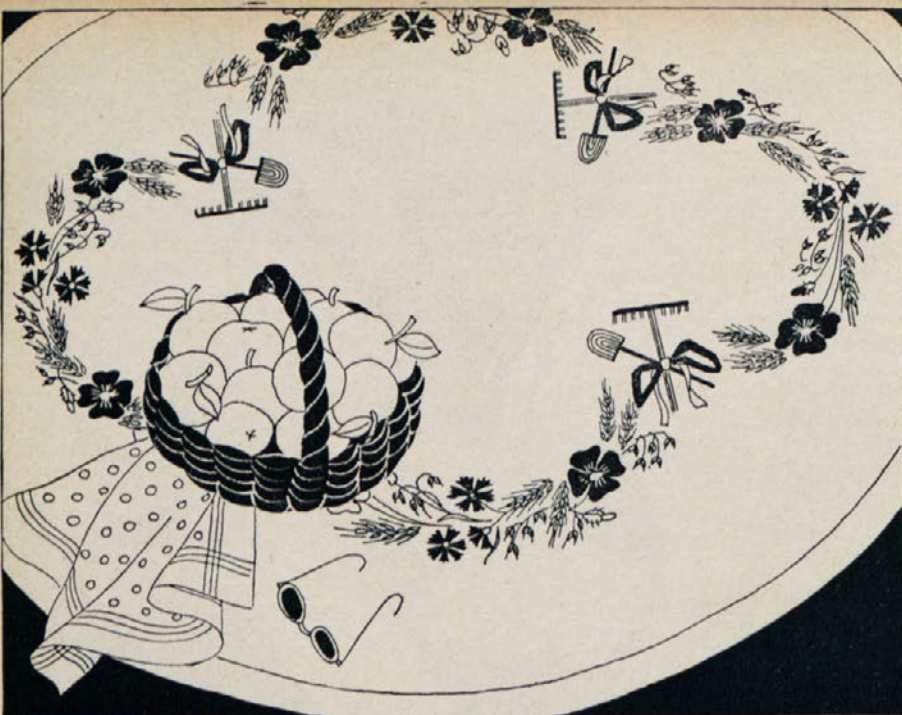

Slike 173 in 174

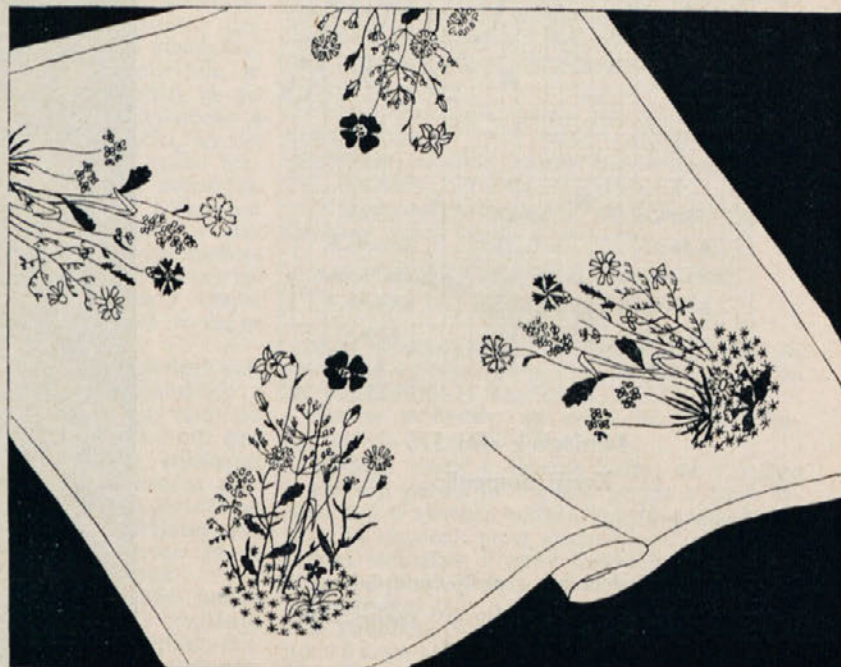
Slike 175—179

Slika 184

Za vaš vrt ali teraso

Slika 185

RAZNI VZORCI ZA PRTE IN PRTIČE.

Slika 184. Okrogel prt iz belega ali pa nebeljenega platna z uvezenimi poljskimi cveticami. Prt ima v premeru 125 cm. Odlikanica B II «Ultra» se dobi pod števil. 6969.

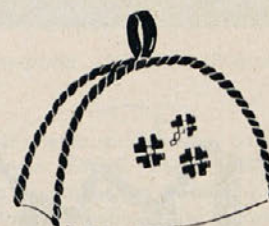
Slika 185. Tudi te skupine poljskih cvetic so prav primeren okras za namizni prt. Vzorec je namenjen za pravokoten prt, ki ima 110 cm v kvadratu, lahko ga pa tudi porabimo za blazino. Odlikanica B I «Ultra» se dobi pod števil. 6967.

Slika 186. Pravokoten prt iz svetlega platna ali pa iz umetne svile, vezen v rumeni, rjavi in zelenkasti barvi. Ta vzorec je kakor nalašč za vrtno mizo. Odlikanica B IV «Ultra» števil. H 6997 se dobi za prt, ki je 150 cm dolg in 130 cm širok.

Slika 186

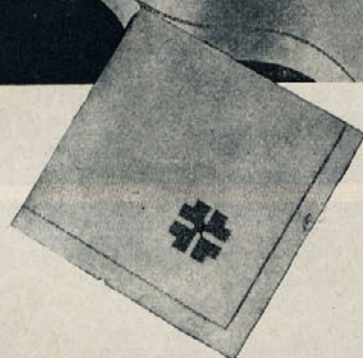
Za Vaše goste

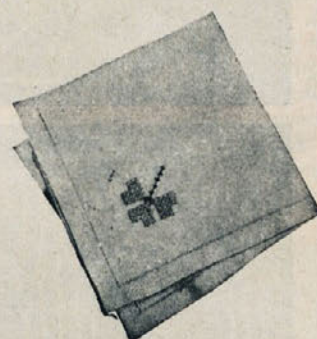
Slika 188 a

Slika 188

Slika 187

Slika 188 b

Slika 189

PRT IN PRTIČKI Z DETELJICAMI.

(Slike 187, 188, 189.)

Prt, ki meri 115×115 cm, ima v sredini venec iz deteljic, na vogalih pa po tri raztresene deteljice.

Podolgovati prtček je 50 cm dolg in 35 cm širok, obrusi pa merijo 32×35 cm.

Vezemo s svetlozeleno in s temnozeleno prejico v križnem vbodu. Z istim motivom lahko okrasimo tudi čajni grelec.

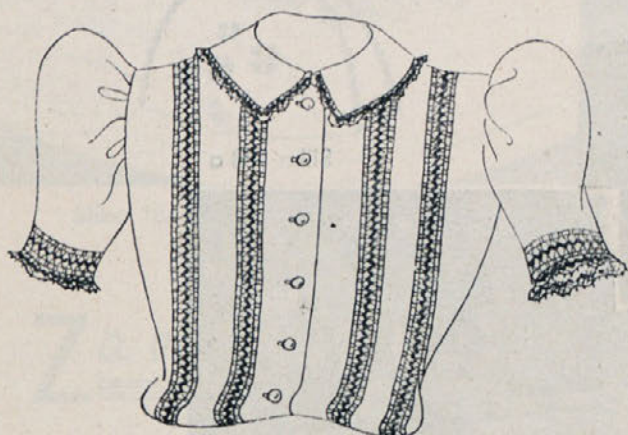
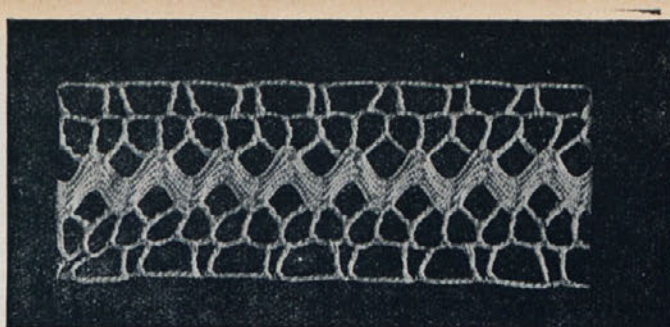
Odlikanico BI «Ultra» H 6875 lahko naročite in stane 12 dinarjev. Na njej so venec za prt, štirje vogalni motivi in šest motivov s posameznimi deteljicami za obruse.

Slika 189. Namizni prtček z raztresenimi cveti ima v premeru 80 cm. Vzorec vezemo z občrtnim in s ploščatim vbodom. Rob obkvačkamo z gostimi petljami. Odlikanico «Ultra» lahko naročite pod BI — H 6961 za 12 dinarjev.

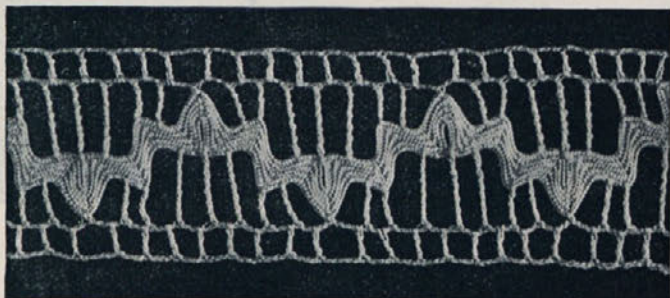
Slika 190

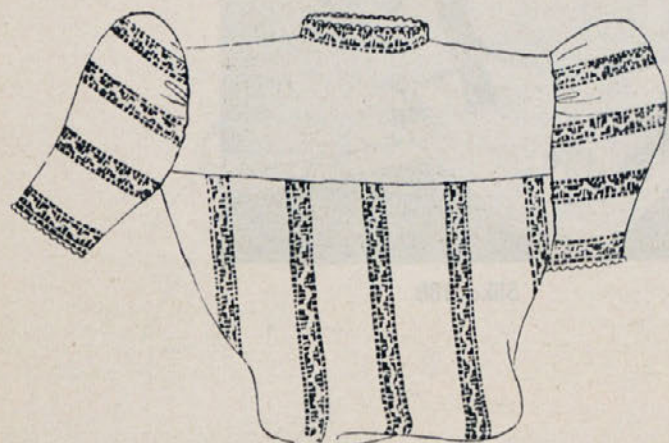
Slika 191

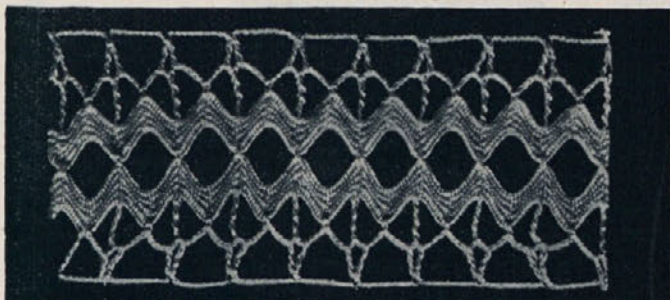
Slika 190 a

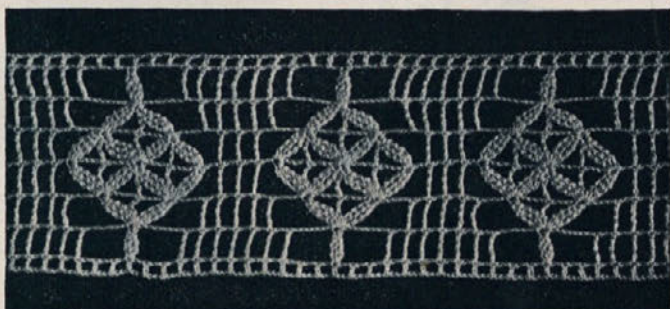
Slika 192

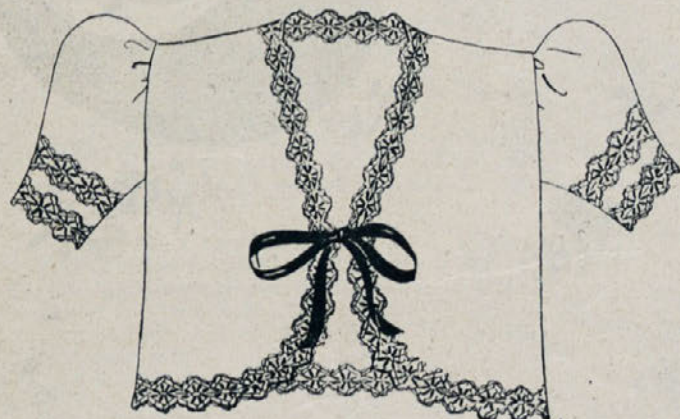
Slika 193

Slika 192 a

Slika 194

Slika 195

Slika 196 a

Slika 196

Kadar

SE DEKLE MOŽI

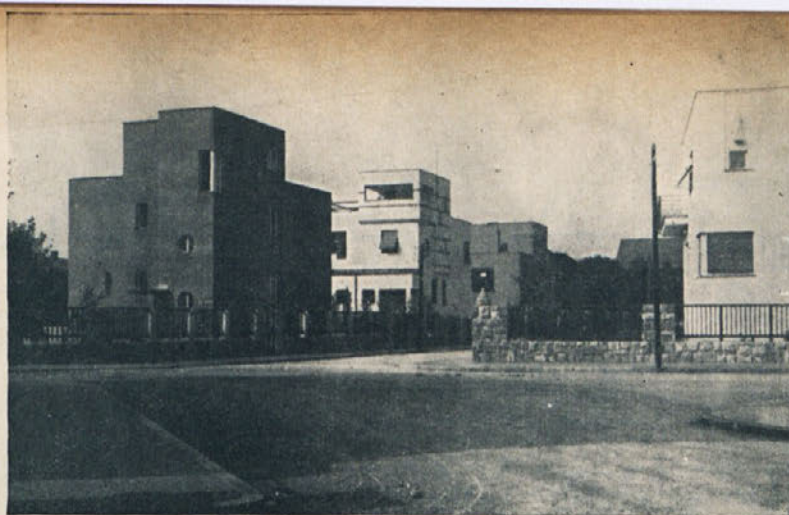
Kakšno stanovanje si izberemo

(Nadaljevanje.)

Pri izbiri stanovanja moramo predvsem gledati na to, da bo najemnina v skladu z našimi mesečnimi dohodki. Zelo nesmiselno bi bilo najeti preveliko in predrago stanovanje, ki bi nam vsak mesec požrlo polovico prejemkov in nas zaradi tega primoralo k pretiranemu varčevanju pri hrani, obleki in izdatkih za razvedrilo. Čeprav je stanovanje lepo, udobno, moderno, z vsemi temi svojimi blestečimi prilastki ne bo moglo postati naš mirni in prijetni dom, če nas bo vsaka stena v njem nenehoma opozarjala: Čez toliko in toliko dni bo spet prvega. Gospodarju bo treba odšteti najemnino. In spet bo treba računati in računati, če bo zaradi previsoke najemnine preveč obremenjeni proračun zdržal do konca meseca. Treba bo marsikaj odšteti. Tako n. pr. novi plašč, ki bi ga krvavo potrebovale. Treba se bo odreči gledališču in spet prihraniti pri kuhi vsaj kilogram masti in sladkorja. To so skrbi! Dostikrat so tako grozne kakor pošasti. Ne podnevi, ne ponoči nimamo pred njimi miru. Le takrat se malo potuhnejo, kadar dobimo goste, ki jim z nepopisnim ponosom razkazujemo svoje kraljestvo. Ali pa kadar pripovedujemo znanam o svojem lepem, modernem stanovanju. Takrat nas je sama domišljavost. Tako hvalimo in hvalimo, da nam skoraj zmanjka besed. Ko pa nas slednjič razmere prisilijo, da se iz svojega dragega kraljestva preselimo v skromnejše, se naše pretirano hvaljenje izprevrže v pretirano grajo. Tisoč vzrokov naštejemo, zakaj smo se preselile, pravega pa seveda zamolčimo.

Zato je najbolje, da si, še preden smo

Dukičev blok (pogled iz Puharjeve ulice).
Arh. Jos. Sivec, Ljubljana.

Kolonija modernih vil na Vrtači. Arh. J. Costaperaria, Ljubljana. (Pogled iz Levstikove ulice.)

začele iskati stanovanje, natanko določimo vsoto, ki jo bomo lahko vsak mesec plačevale za najemnino. Preudarimo tudi, ali moževa, odnosno naša zaposlitev dopušča, da si najamemo stanovanje kje v mestni okolici. Če je to le količkaj mogoče, se odločimo za to, kajti stanovanja v ličnih predmestnih vilah in hišicah, obkroženih z vrtniki, so veliko bolj zdrava, prijazna, mirna in — cenejša.

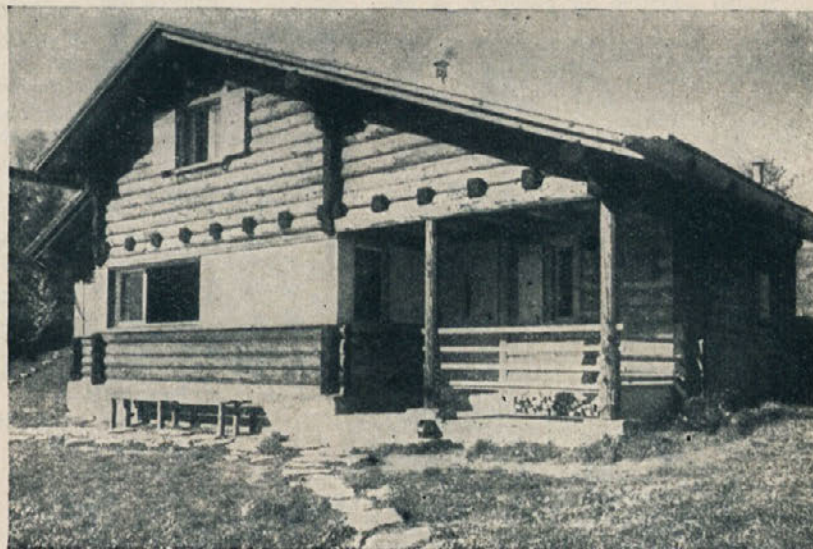
Če naletimo na primerno stanovanje, se ne smemo že tako rekoč pri vratih zaljubiti vanj in ga kar zaarati, morda samo zato, ker so sobe nanovo preslikane ali pa je v kuhinji nov štedilnik. Predvsem se moramo prepričati, ali je stanovanje res suho. Vlažno stanovanje bi ne pokvarilo samo našega novega pohištva, ampak bi lahko zelo občutno prizadelo tudi naše zdravje. Suhi zidovi so polni majhnih luknjic, ki propuščajo zrak. Vлага pa te luknjice zamaši, in zato se v vlažnih stanovanjih najhitreje razpasejo razne klice nalezljivih bolezni. Prav tako so zdravju škodljivi zidovi nove hiše, ki se še niso posušili. Stanovanje mora biti suho, zračno in sončno. Važna je tudi okolica hiše. Zato si ne iščimo stanovanj v bližini tovarn, ki z dimom in smradom onečejajo zrak.

Če je le mogoče, najemimo takšno stanovanje, da bo zraven vsaj košček vrtnika,

kjer bomo pridelovale najpotrebnejšo povrtnino. Takšen vrtniček prinese toliko čiste, neskaljenega veselja v življenje vsake mlade gospodinje! Saj je tako lepo gledati, kako ti kar pred očmi raste in uspeva, kar si zasejala in zasadila. Tako lepo, prijetno in koristno je imeti doma vsak trenutek »pri rokah«, kar bi morale sicer kupovati na trgu.

Udobnejša in zato seveda tudi dražja so stanovanja sredi mesta. Če stanujemo sredi mesta, nam ni treba nikamor daleč hoditi, kar je zlasti pozimi ugodno. Stanovanja v velikih, v strnjeni vrsti stoječih stanovanjskih hišah so pozimi tudi znatno toplejša od stanovanj v predmestnih, posamič stoječih hišah, ki imajo včasih še zelo tanke zidove. Prijetno je stanovati sredi mesta, zlasti če hodimo navadno zvečer v gledališče ali v kavarno.

Kadar se selimo v stanovanje (zlasti v stare hiše), moramo skrbno pregledati luknjice v zidu. Črne pikice ob njih so zanesljivo znamenje, da je v zidovju mrčes. V tem primeru moramo zahtevati od gospodarja, da stanovanje razkuži s cianovodikovo kislino ali s ciklonom B, ki zanesljivo uniči mrčes. Seliti se moramo v snažno stanovanje, ker bi se sicer mrčes razmnožil v našem pohištvu, kjer bi ga zelo težko pokončali. (Se bo nadaljevalo.)

Hišica za skromne ljudi.

Slike so iz knjige: ing. arh. Rado Kregar
»Naš dom«, ki jo dobite pri naši upravi
za 15.— din.

Drage bralkel!

Že večkrat se mi je zgodilo, da sem bila ustno in pismeno naprošena za nasvete o negi obraza in telesa, čeprav nisem strokovnjakinja za te zadeve. Ker sem pa kljub temu ustregla marsikateri znanki, naj ustrežem danes še neznankam. Upam, da bodo te tako zadovoljne, kakor so moje prijateljice.

Večkrat sem že razmišljala, zakaj si zna le malokdo sam pomagati. Saj je vendar toliko tozadevne literature. Ali morda prav zato, ker si žene ne znajo izbrati samo najpotrebnejšega? Prilagoditi se vsem nasvetom — je pač mogoče le kakšni filmski veličini ali brezposelni milijonarki. Za nas povprečne, vedno zaposlene in torej časovno in tudi denarno stalno ovirane žene in dekleta pa bo morda zadostovala nega, ki jo uporabljam sama zase. Kakor sklepam iz neprestanih vprašanj, mora biti ta nega vendarle uspešna. Svoje fotografije vam ne bom poslala, priznati pa vam moram, da sem zdrava.

Zdravje je prvi pogoj. Tista, ki se ne počuti popolnoma zdravo, naj gre predvsem k zdravniku, potem naj šele bere dalje.

Skušala se bom izražati čim krajše. Podala vam bom: I. načrt v ogrodju, II. podroben opis vsake točke in III. nekaj splošnih nasvetov.

Zakaj sem izbrala ravno ta naslov? Zato, ker menim, da se z nego nikoli ne prične pre zgodaj. Doraščajoče dekleta se seveda ne bo negovala tako intenzivno kakor žena, ki je prekoračila petindvajseto leto. Toda — kar se je dekleta naučilo, to ji bo prešlo v meso in kri. Točno, kritično opazovanje lastne zunanosti ji bo pomagalo, da bo preprečila marsikatero neprijetnost, da bo omilila vse nedostatke, ki jih prinašajo leta, in telo se ji bo prav v zrelejših letih stoodstotno oddolžilo za pozornost in ne-

Z barvilom si podčrtaj obrvi in ustnice.

Masiraj kožo!

govanje. «... in 40» tudi ta številka ima svoj pomen. Vidite, imam več starejših znank, ki so se pred leti bridko norčevale iz mene in iz vsake, ki je, čeprav skromno, pazila na svoj videz. Bile so nekako ponosne na svoje nenegovano telo in neokretne gibe. Pa to se je temeljito izpremenilo, ko so se jele približevati omenjeni številki. Sedaj moledujejo za nasvete in bi rade z vsako žrtvijo v nekaj tednih dohitele to, kar so zamudile v dolgih letih. Toda čudeže delati zna samo ljubi Bog. Seveda s tem nočem reči, da bi se tudi štiridesetletnica ne smela prav danes spreobrniti in pričeti z negovanjem. Z železno vztrajnostjo in velikim potrpljenjem še vedno lahko marsikaj popravi, nikakor pa ne more doseči istega kakor njena vrstnica, ki je pričela z negovanjem že zgodaj.

Rože negujemo, vrt, hišo, stanovanje, pohištvo in preproge, obleko in obuvalo — pa naj bi zanemarjale svoje telo? Poznam gospe, ki hodijo po krasno ološčenih parketih v pošvedranih copatah, ki ne trpijo nobenega praška na pohištvu, toda imajo vse polno prahu v laseh. Ne trpijo najmanjšega nereda, same pa hodijo neredno in nemarno opravljene. Se jim hočete pridružiti? Jaz ne.

I. Načrt.

Zjutraj: A) Prebujenje.
B) Umivanje celega telesa.
C) Masaža obraza.
D) Nega obraza.
E) Zajtrk.

Opoldne: F) Počitek.

Zvečer: G) Nega nog.
H) Intimna toaleta.
I) Nega las.
J) Nega zob.

K) Umivanje.
L) Nega lica.
M) Spanje.

II. Podrobni opis.

Zjutraj: Ad A) Vstajaj vedno ob isti uri. Poležavanje je prijetno, toda ne koristi tvojemu zdravju in tvoji zunanosti. Rajši črtaj pol ure spanja, kakor da bi ne imela časa za mirno opravljanje in zajtrkovanje. Brž ko se zbudiš, se pretegni tako, da iztegneš roki nad glavo in se potem, sedé, z rokami dotakneš prstov iztegnjenih nog.

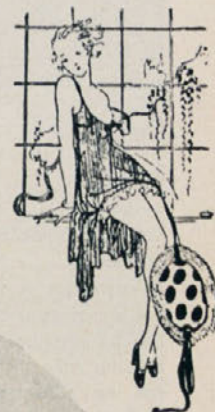
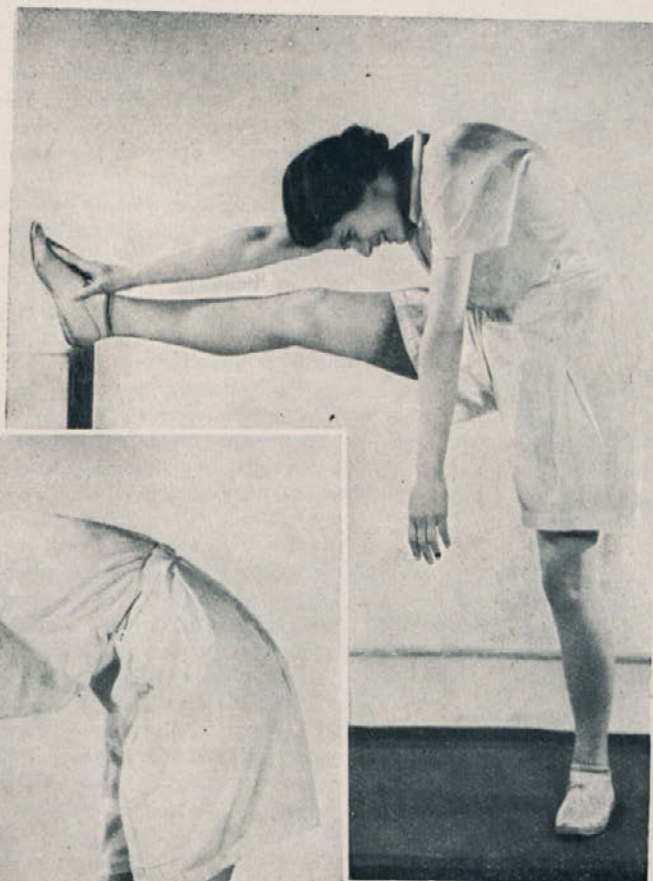
Ad B). Nato skoči iz postelje, zavihaj srajco čez pas, stopi z obema nogama v (že zvečer) pripravljeno posodo z mrzlo vodo, natakni na obe roki umivalni in se do pasa krepko odrigni. Potem stopi iz vode in se obriši s hrapavo brisalco. Nato odvij srajco in skoči zopet v posteljo, da se dobro posuši. Če nisi vajena mrzle vode, moraš s to vajo seveda pričeti v poletju. Nikar je pa ne opusti tudi v največji zimi. Ne boj se prehlada. Marsikatera je s tem umivanjem odpravila stare ozeblin, ki se sicer niso hotele umakniti nobenemu drugemu sredstvu.

Ad C). Sedaj vzemi košček vate, ga namoči v «kafrovo vodo» (razne vrste domačega in tujega izvira dobiš za majhen denar pri vsaki tozadevni trdki) in si previdno otri obraz. Vedno od spodaj navzgor. Čudila se boš, kako umazana bo vata od snovi, ki jih je čez noč izločila koža! Nato vzemi na prste malo mastne kreme in se prični previdno masirati. Čelo! Srednje tri prste obeh rok nastavi ob obrvih nad korenem nosa in potegni narahlo proti lase. Pri drugi potezi oddalji roki proti senem in tako dalje, dokler ne predelaš vsega čela. Isto še enkrat. Potem: nastavi iste prste v smeri obrvi in masiraj istotako od

Z barvilom podčrtate obrvi in ustnice.

20 minut take telovadbe
Vas napravi vitko

Desno roko v sredino iztegnjenih nog, levo roko kvišku.

sredine čela proti sencem. Isto še enkrat. Oči: z namaščenimi prsti rahlo trepljaj od sredine nosu v polkrogu do senc. Petkrat. S kazalcem in sredincem rahlo raztegni kožo zunanega očesnega kota, hkrati trepljaj to mesto s prstancem in sredincem nasprotne roke. Nato položi srednje prste obeh rok na omenjeno mesto in prični s telovadbo oči: 1. pogledj tako, da oči mirno odpiraj in zapiraj, 3—5 krat naravnost predse, istotako navzgor, navzdol, na desno, na levo, naravnost (ev. levo zgoraj, desno zgoraj, levo spodaj, desno spodaj, naravnost). Vrti oči od leve proti desni in v nasprotni smeri najprej gledaje, potem mežé. Ta očesna masaža je zlasti priporočljiva osebam, ki trpijo na neenakomerni kratko-

vidnosti in jim oči zaradi tega rade uha-jajo v nepravilno lego. Vztrajno izvajane, izlečijo te vaje lažje primere škilavosti. Nos: kazalec in sredinec trepljata nos dvakrat od korena do nosnic, nato z nosnicami 3 krat zgani kakor zajček, ki se mrda. Usta: našobi ustnice kakor za žvižganje in zopet popusti. 10 krat. S palcema pritisni ustna kota na zobe, s prstancema pa rahlo trepljaj zgornjo sredino ustnice, ki se rada zoži. Ustnice pritisni z mišicami na zobe, obenem pa za trenutek iztegni ustne kote proti ušesom. Popusti! Ponovi 10 krat! Z obema rokama se oklofutaj, in sicer izmenoma po desni in levi strani tako, da je vedno ena roka na licu, ena pa v zraku. 10 do 20 krat. Podbradek: s hrbtom desne roke potolci 5 krat pod čeljust. Nato postavi palce pod sredino brade, ostale prste na sence, masiraj 5 krat proti ušesom. — Za vso to masažo potrebuješ samo 5 minut.

Ad C) Skoči iz postelje in prični s telovadbo. Poleti telovadi po možnosti gola, pozimi v tankih hlačkah in majici. Zrak naj bo čim bolj svež. Pri telovadbi ne misli na druge reči, delaj zavedno in premišljeno, sicer je bolj pametno, da ta čas prespiš. Glavni točki sta: pravilno dihanje in pravilna uporaba prizadete miškulature: večja mišica opravi večje delo. Vaje: 1. postavi se na sredo sobe in napni postopno vse mišice, pričenši od prstov nog. Pri tem dvigaj počasi roki nad glavo in globoko vdihni. Ne da bi sicer popustila, se upogni v križu tako, da s prsti rok ob zleknjenih kolenih dosežeš prste nog. Medtem izdihneš. 3—5 krat. 2. Vdih. Prepogni se čez desni bok tako, da sežeš z desnico do sredine desnega stopala. Leva roka je medtem rahlo upognjena nad glavo. Izdih. Isto na levo. 3—5 krat. 3. Razkoračna stoj. Vdih. Desna roka doseže v zamahu prste leve noge. Leva roka zakroži istočasno nazaj in navzgor. Izdih. Isto v nasprotno smer. 3—5 krat. 4. Stopi na prste desne noge in dvigni v zamahu levo nogo v čim višje prednoženje, hkrati se upogni v pasu tako, da se čelo skoraj dotakne kolena, in z izdihom sproži obe roki čez nihajoče noge. Isto z levo nogo. 3—5 krat. 5. Prvotna stoj. S počasnim predklonom iztegni obe roki čez prsi do vzročenja, trenutek zadrži dih in nato roki ob predklonu z izdihom zopet sproži čez prsi v odročenje. Pazi, da ostane pri tem glava v naravni legi, torej: s pogledom na noge. 3—5 krat. 7. Vzpetna stoj. Roki skleni na hrbtu. S pomočjo velike vratne mišice upogni glavo do prsi in jo nato nagni v zatilje. Z mišicami desne strani jo upogni na levo. Isto v nasprotno smer. 3 krat. 8. Kroži z zgornjim životom ob zadaj sklenjenih rokah v levo in desno najprej v prinoženju, potem v razkoračni stoj. 5 krat. 9. V razkoračni stoj krepko zamahni v odročenju čim dalje nazaj v levo in desno. 3—5 krat. 10. V vzpetni stoj dvigni počasi iztegnjeno desno nogo v boku tako dolgo, da stoji na prstih, in jo potem vrzi v krepkem sunku v čim višje prednoženje. Pazi, da bosta obe nogi in tudi prsti ves čas napeti. Potem isto z levo nogo! Roki sta medtem na bokih ali v odročenju. 3—5 krat. 11. Ob vzponu na prste sproži desno nogo (dvig v bokul) iztegnjenih prstov v

odnoženje. Isto levo. 3—5 krat. 12. Dvigni desno nogo v boku in upogni v prednoženju koleno, nato sproži prste, da je noga povsem iztegnjena. V tretjem gibu prinoži. Isto z levo. 3—5 krat. 13. V kolenu upognjeno nogo odnoži v desno, izproži in prinoži. Isto v levo. 3—5 krat. 14. V kolenu upognjeno nogo prednoži, odnoži v desno in potem zanoži tako, da dvigneš prste čim bolj proti glavi, ki se obenem s hrbtom nagne nazaj. Isto levo. 3—5 krat. 15. Dvigni desno nogo v boku v prednoženje in kroži v velikem loku desno nazaj. Potem desno naprej. Isto z levo. 3—5 krat. 16. Dvigni se na prste obeh nog in napravi 10—15 počasnih počepov. Brez predklona. 17. Poklekni in kroži, kakor je opisano pod točko 8. 18. V pokleku primi obe peti in nagni glavo pred kolena, nato izboči život v lok nazaj med rokama, ki ves čas ne smeja spustiti pet. Pazi, da pri tej vaji ne sedeš na kolena, temveč glej, da se hrbtenica lepo usloči naprej in nazaj. 3 krat. 19. Leži na hrbet in vrzi iztegnjeni nogi čez glavo tako, da se iztegnjeni prsti rok in nog za glavo dotikajo. Nogi opišeta sedaj pol kroga, pri čemer se prsti rok in nog spet najdejo, samo sedaj pred glavo. 3 krat. 20. Boke podpri z rokama tako, da se nasloniš na komolce, z nogami pa izmenoma zamahni 5 krat čez glavo do tal. 21. Boke podpri na isti način kakor prej, z nogami pa brcaj proti stropu, kakor bi se vozila s kolesom. 10 krat. 22. Podpri boke kakor prej in iztegni ves život navpično navzgor tako, da bo popolnoma uleknjen in uprt samo na vratno in ramensko mišičevje. 1 krat. 23. Leže iztegni roki v odročenje, počasi in globoko vdihni ter za trenutek zadrži dih. Medtem dvigni počasi iz bokov popolnoma uleknjeni nogi tako, da sta peti v zraku. Počasi izpušči izdih. 2 krat. 24. Dih isti. Počasi dvigni iztegnjene noge za

Na tak način zgubite maščobo na bokih in trebuhu.

približno 1 m, zelo počasi jih položi zopet na tla. 2 krat. 25. Dih isti. V kolenu upognjene noge sproži naprej in položi potem iztegnjene počasi na tla. 2 krat. 26. Iztegnjene noge dvigni v prednoženje tako, da tvorijo s tvojim telesom pravi kot. Nato jih počasi položi nazaj. Dih isti. 2 krat. 27. a) Dvigni uleknjeno telo na ramah in petah. b) Na ramah in podplatih. c) Na glavi in podplatih. d) Na komolcih in podplatih. e) Na iztegnjenih rokah in podplatih. 28. Obrni se na desni bok in uleknj telo, oprto na desno podlaket in zunanji rob desnega stopala. Istočasno odroči in odnoži levo navzgor. Isto na levem boku. 29. Lezi na trebuh. a) Uleknj telo, oprto na komolce in prste nog. Popusti. 2 krat. b) Na dlaneh in prstih rok. 2 krat. c) Na dlaneh in prstih nog, a obenem dvigni križ. Popusti. 2 krat. 30. V zaročenju primi nart obeh nog in skušaj v ležečem zaklonu nogi čim bolj približati glavi. Popusti. 2 krat.

Draga bralka, nikar se ne ustraši: za vse te vaje potrebuješ, ko jih že znaš, samo 20 minut. Vse so preizkušene in ti, redno izvajane, zagotovijo mladostno gibčnost in prožnost ter zdravo skladnost telesa, ker mehanično odstranijo vso nezaželeno maščobo. Globoko dihanje in pravilni gibi ti pospešijo krvni obtok, kar vpliva najugodnejše na prebavo, na prekrvljenost in torej zdravje tvoje kože in na tvoje vedro razpoloženje. Po telovadbi se ne počutiš utrujena, temveč osvežena.

Ad D). Ko si končala vaje, si masiraj stopala in prste z vazelino, potem še obleci perilo in umij ves zgornji živet z milom in mrzlo vodo. Osnaži zobe, dobro prekrtaj lase. Nato si obraz nalahno natri z dnevno kremo, kateri smeš brez skrbi primešati nekaj kapljic vode. Ko je koža zmes vsrkala, jo obzirno napudraj; če si zelo bleđa, smeš mirno uporabiti tudi malo rdečila za lica in ustne. Bodi pa previdna in za dan nikar ne uporablaj barv, ki so v svoji izrazitosti primerne le za zvečer. Naposled namoči staro zobno krtačko v mrzlo vodo in si prečeši obrvi in trepalnice.

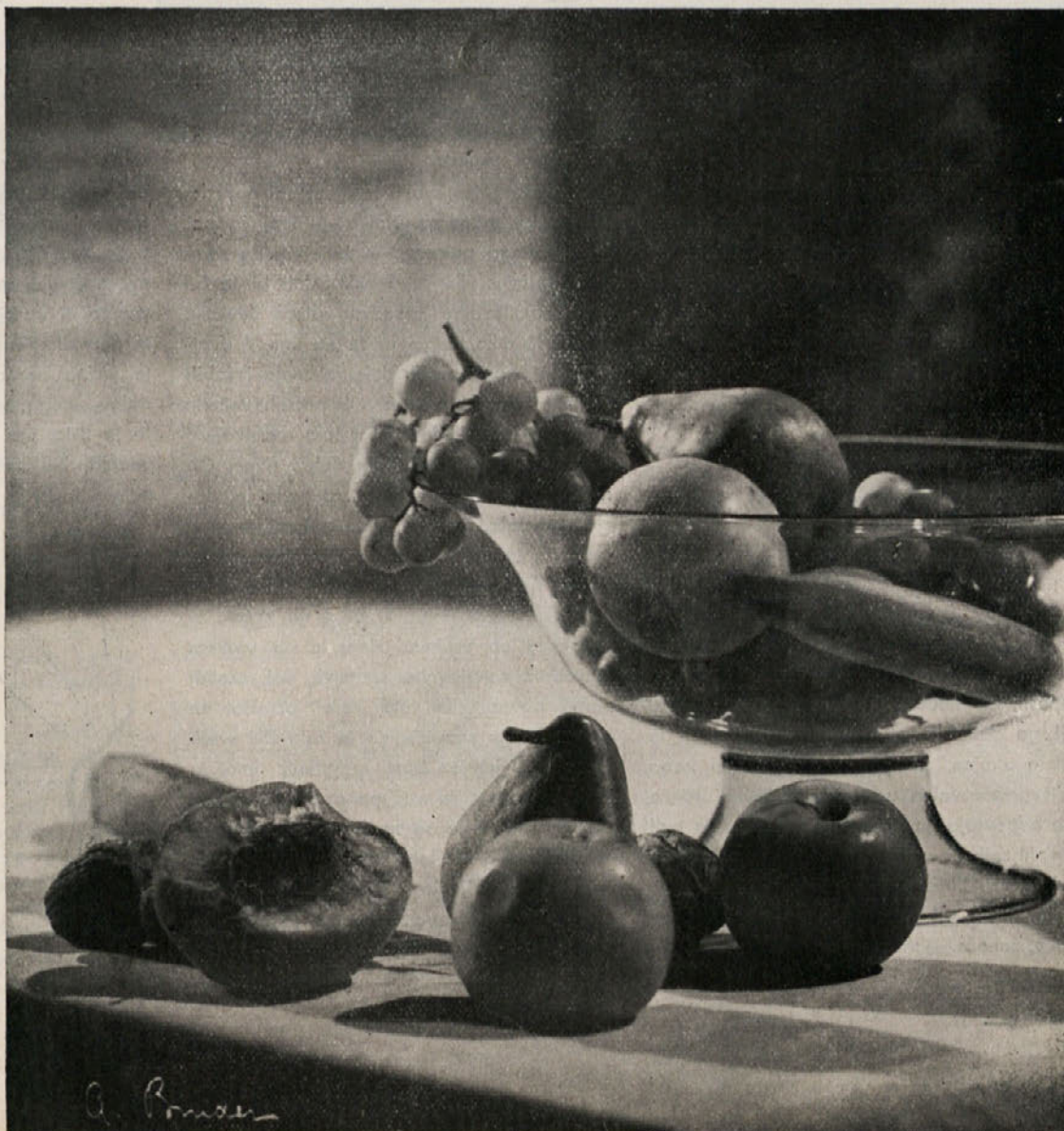
Ad E) Potem se obleci. Čedno opravljena in pokrtajena mirno in izdatno zajtrkuj. Površno in nervozno zaužit zajtrk ti lahko pokvari vse dobro razpoloženje in ti s tem škoduje na zdravju, zunanosti in uspehu.

Opoldne: Ad F) Ko prideš utrujena domov, si najprej temeljito umij roke, in sicer v vroči vodi. Že to te bo osvežilo. Potem obleci domačo haljo in po možnosti še pred obedom leži za 10 minut. Potem vstani, natakni udobne sandale, poravnaj obleko in lase, privošči nosu malo pudra ter pojdi v zavesti zasluženega okrepčila v najboljšem razpoloženju k obedu. Če ješ v družbi, si med jedjo za vselej prepovej serviranje neprijetnih novic. Jej počasi in z užitkom. Francoski način obedovanja, ki ima za prvo jed sadje, kompot ali solato, pogasi tudi žejo in zato pozneje ne vlivaš

pijače na mastna jedila. Meni ta način uga-ja. Mogoče tudi tebi? Po obedu si umij zobe in roke in si, če le moreš, privošči kratek počitek: vsaj 20 minut do največ 1 uro. Kar je preveč, ni dobro, ker te naredi pusto in leno. Toda spočij se resnično, lezi, odvrzi obleko in vsaj odpni perilo. Samo tako boš vstala res spočita in sveža in še boš z veseljem oprijela svojega poldanskega dela.

Zvečer: Ad G) Nogam, ki so ti ves dan zvesto služile, privošči toplo kopel. Če te bolijo, pridaj vodi malo soli ali kisa. Namiljene noge počeno okrtaj, polij z mrzlo vodo, krepko obriši in potem masiraj z vazelino. Vsak mesec stopi k pedikerju, da ti sproti odstrani kurja očesa in trdo kožo. Če moraš v poklicu mnogo stati, nosi vložke, da ti noga ne postane ploska, kar je grdo in nezdravo. Pomagaj si s sledečo telovadbo: 1. sede sproži nogi v prednoženje navzdol. Obenem potisni prav energično peto naprej in iztegnjene prste čim bolj proti nartu. V drugem gibu pusti nogo v isti legi, samo prste skrči proti podplatu. Pri tretjem gibu samo nogo popolnoma iztegni. Pri četrtem gibu iztegni spet ob predhodni legi samo prste nazaj proti nartu. Vajo ponovi 10 krat. 2. Nogi položi s prsti na tla in jih giblji iztegnjene od mezinca proti palcu, kakor bi hotela z njimi igrati na klavir. Vajo ponovi 10 krat. 3. Nogi kroži v gležnju od leve proti desni in narobe. 10 krat. (Konec prihodnjič.)

Sadje in surova hrana je Vaši lepoti neobhodno potrebna.

TUDI SAMA LAHKO SREČNO ŽIVIŠ!

Ostati sama pomeni skoraj vsaki ženi nekaj težkega, nekaj neprijetnega. To tem bolj, ker so le zelo redke tiste žene, ki so ostale same, ker hočejo biti proste in nevezane. Večina žen osami po smrti staršev ali moža, če ne morda celo po ločitvi. Oboje že samo po sebi pomeni nesrečo. In zato tudi ni čudno, da se v večini vseh teh primerov čutijo žene silno nesrečne. Od vsakogar pričakujejo izrazov sočutja; nekako trdovratno se pogrezajo v svojo osamelost in z nekakšno naslado netijo občutek zapostavljenosti.

Vsaka izmed teh žena bi se morala zavedati, da ji je tisto neskončno jadikovanje nad samo seboj samo v škodo: mile Jere nihče ne mara. Vsak se je izogiblje, ker je vsakomur samo v nadlego. Prav nobeni ženi pa ni potrebno, da bi živela takšno življenje. Treba je le, da si to svoje življenje uredi po določenih smotrih, prav tako, kakor je treba smotno uravnati vse, kar naj v življenju uspe.

Prav vseeno je, ali je ostala žena sama po lastnem preudarku ali pa po nesreči, in vseeno je tudi to, ali ji je bilo tedaj 20 let ali pa 50. Važno in potrebno je samo to, da si začrta določeno pot, po kateri bo hodila. Le tako bo mogla svoje življenje najbolje usmeriti. In ta najboljša plat njenega samskega življenja je lahko prav prijetna. Vsaj prav tako prijetno kakor utesnjujoče sožitje s premnogimi drugimi ali pa z neprimernim drugom.

Nikakor ni potrebno, da bi bilo samsko življenje žalostno ali pusto. Lahko je celo še prav posebno mikavno, ker samski človek — v kolikor mu seveda to dopuščajo ostale

ne da bi se mu bilo treba tega sramovati. Pa je zlasti med ženami začuda malo takih, ki bi to umele. Le vse prerredke so tiste, ki se zavedajo, da sta samozatajevanje in odrekanje, dokler se tičeta samo poedinca, nepotrebni in nekoristni čednosti, ker dobita smisel in pomen šele tedaj, če sta v blagor in korist tretjemu. Zagrenjene tičijo te žene

v svojem kotu in si pri tem menda še domišljajo, da je v njih početju nekaj posebnega.

Koliko bolje bi vsaka izmed njih storila, če bi se vzravnala in sklenila, da hoče živeti srečno samsko življenje. Naj bo ta ona osamela vdova, osamela učiteljica, šivilja, delavka, prodajalka ali uradnica, vsaka izmed njih bo srečna, če bo samo sebe smatrala za nevezano, veselo osebnost in bo poleg tega zmogla, o tem prepričati tudi svojo okolico.

V podkrepitev svojih izvajanj naj navedemo nekaj primerov. Nekje — kraj je pač postranskega pomena — živi 36letna samska uradnica. Še pred nekaj leti bi jo bil vsak pomilovalno imenoval »stara devico«. Danes to nikomur ne pride na um. V dvajsetih letih poklicnega dela je znala izvabiti življenju mnogo lepega. Ob prostih večerih je čitala lepe knjige, poslušala marsikatero lepo opero in si ogledala dobre filme. Ob nedeljah je hodila v hribe, plavala je, pozimi smučala. Pri vsem tem pa trdi sama o sebi, da je vse prej kakor živahne narave. Vse to počne samo zato, ker ne mara ostati osamela »stara teta«, ki bi se je nečaki in nečakinje ob vsakem izletu in ob vsakem razvedrilu pomilovalno spomnili, češ, »zakaj nismo povabili še tete Vere? Ubožica je tako sama in zapuščena.« In zato živi svoje živahno življenje. Dosti prijateljic ima in tudi prijateljev, še več pa dobrih znank in znancev, in nihče se ne bo čudil, če se ji bo šele okrog 40. leta ta ali oni izmed njih pridružil za življenje v dvoje.

In še o eni naj vam povemo. Svoja otroška leta je prebila na deželi, kot žena pa

je živela v mestu. Ko ji je umrl mož, je po treznem preudarku spoznala, da bi mogla s svojo pokojnino v mestu le skromno in varčno živeti, medtem ko bi si v svojem rojstnem kraju lahko marsikaj privoščila. Ni dolgo premišljala; preselila se je in si svoje nadaljnje življenje uredila čisto po svoje. Stanovanje v najeti hišici si je uredila tako, kakor je bila nekoč videla v filmu. Okna je dala prepleskati živordeče in rumeno, tla modro, in prav nič si ni gnala k srcu, še celo zasmejala se je, ko je slišala plesarskega vajenca, ki sta se pogovarjala, da je »ta gospa najbrže malo trčena«. Kadar jo obiščejo znanke, jim ne postreže po stari

tradicionalni navadi s kavo in potico, ampak s kozarčkom doma pripravljenega likerja (ki ga ni treba šele kuhati!). Ona je tudi edina v kraju, ki si upa svoje obiskovalke sprejeti v sicer lepi in do tal segajoči, pa vendarle samo »domači« obleki. Da se tako ne meni za stare običaje, šege in navade, to njene znanke manj jezi, kakor vznemirja. O njej se pogovarjajo z vsaj tolikšno vnemo in vztrajnostjo, kakor o najnovejšem in najvažnejšem dnevnem dogodku. Postala je važna osebnost tistega gnezdeca in še dolgo, dolgo bodo govorili o njej. In prav to je tisto, kar njej ugaja. Ne samo da je vedela, kaj hoče, tudi dosegla je, kar je hotela. In to je važno!

življenjske razmere — lahko stori ali pa opusti, kar hoče. Sicer res nima nikogar, ki bi ga zaskrbljeno razneževal, kadar je le malo utrujen, zato pa tudi njemu ni treba biti požrtvovalno uslužen do drugih. Nihče ne odgovarja za njegova dejanja, zato tudi on ni nikomur dolžan odgovora. Tudi je lahko, kar hoče, kadar hoče in kakor hoče; celo kar iz rok v usta, če se mu že ravno tako zahoče. Samega sebe lahko razvaja,

J. R. H.:

Truksi

Cirkuški umetnik Riccardo je preživel nekaj let v Indiji, na Kitajskem in na Sundskih otokih. Zdaj se je vrnil spet v Evropo. Zavaljo njega smo hodili zvečer v cirkus. Ko je končal svojo točko, je sedel pri nas. Riccardo je pravil svoje stare dovtype. Ko pa so nastopile dresirane opice, je hipoma utihnil. Sedel je pri nas, toda njegove misli in njegova pozornost je bila drugje. Opice so se zares vedle tako smešno in šaljivo ter kazale toliko naravnega humorja, da smo se čudili Riccardu, da se ne smeje. V odmoru nam je potem pripovedoval, zakaj je ravno pri predstavi opic tako resen.

«Kadar vidim v cirkusu dresirane opice,» je pravil, «moram misliti na svojega ubogega prijatelja Simarja. Štiri leta sva skupaj delala, vedno sva bila zaposlena v istem programu. S Simarjem sem se seznanil v Bombaju. Bil je klovn, nič posebno duhovit, nobena veličina! Ker pa je bil povsod uporabljen, ni bil nikoli brez službe. V Singaporu je nenadno zamenjal svoj klovnski poklic s poklicem predvajalca opic. Neki naš tovariš je potoval s šimpanzico, ki je bila zelo vdana in zvesta žival. Truksi ji je bilo ime. Tovariš, ki mu pri njegovi točki sploh ni bilo treba pijanca igrati, ker v resnici ni bil nikoli trezen, je zašel v Singaporu pri pitju v prepir. Prišlo je do pretepa, v katerem je tako nesrečno padel, da si je zlomil tilnik... Truksi je bila torej brez gospodarja. Simar, ki se je v malo tednih sprijatelžil s Truksi, se je takoj odločil, da bo zamenjal svojo stroko. Prav za prav tega ni storil popolnoma, zakaj ostal je v svoji točki s Truksi še zmeraj klovn, medtem ko je šimpanzica, zelo pametna žival, predstavljala resno plat prizora. Ta točka je žela vselej največje uspehe. Ker je Simar v maski in vedenju oponašal opico, Truksi pa je bila kakor resna dama, smo rekli, da je prav za prav Simar opica, Truksi pa njegova predvajalka.

Žival je imela Simarja strašno rada. Večkrat je bilo tako, kakor da se pogovarjata. «Truksi, lačen sem!» In že je stopila šimpanzica k mizi in odrezala kos kruha za Simarja. «Drugega nič?» je vprašal. Truksi je pokimala in se smehljala. Še nikoli nisem videl, da bi se opice tako po človeško smejale, kakor se je Truksi. Vzela je žlico, zajela iz kozarca marmelade ter jo namazala Simarju na kruh.

Odslej se Simarju ni bilo treba več bati. Vedno je bil angažiran; še preveč ponudb je dobival od vseh strani. Zdaj si je lahko tudi denar prihranil in začel misliti na to, da si bo poiskal čedno družico. O tem je že dolgo sanjal. V Indokini je našel neko Kubanko, vitko, vročekrvno, in se do ušes vanjo zaljublil. Truksi je to takoj čutila. Kadar je bilo dekle navzoče, je Truksi kazala zo-

be, postala je trmasta, delala je vse drugače, kakor pri glavni skušnji. Simar je bil obupan. Rad je imel Truksi, vedel je, da ga žival ljubi tako zvesto, kakor morejo ljubiti samo živali. Po drugi strani pa ga je pustolovščina s Kubanko opojila in omamila, saj je dolga leta pogršel ljubezen žene. Svetovali smo mu, naj skrbi za to, da ne bosta prišli dekle in Truksi skupaj. Odslej ni hodila Kubanka več k vaju in predstavam. Ganljiva je bila prva predstava. Truksi je prišla s Simarjem na prizorišče v cirkusu in se boječe ozirala na vse strani. Ko ni nikjer opazila dekleta, je od veselja zakričala. Kakor prismojena je plesala, ploskala, objemala Simarja, skratka — bila je najsrečnejša žival na svetu. In od tistega dne je spet čudovito delala.

Čudno pa je bilo, da je postajal Simar od dne do dne bolj razdvojen. Kmalu smo spoznali, da ga je mučila ljubosumnost. Komaj je končal svojo točko, je šel iskat svojo Kubanko. In nekega dne jo je res zalotil z drugim. Sledil je prepir in slednjič ločitev.

Simar se je le težko potolažil zaradi izgube lepega dekleta. Kadar je v svojem hrepenenju izustil ime dekleta in je to slišala Truksi, je šimpanzica tolkla z rokami po tleh, kazala zobe in

se vedla kakor nora. Poslednji razgovor med Simarjem in deklico je bil v navzočnosti šimpanzice; tega Truksi ni pozabila.

Čas je mineval. Simar se je slednjič vendar potolažil, bil je spet opica.

V Bataviji se je potem zgodilo, da je Truksi sredi točke nenadno ostrmela in obstala. Buljila je v prvo vrsto gledalcev. Tam je sedela deklica, ki je imela okrog vratu rdeče in zeleno vzorčasto ruto. Kakor začarana je Truksi zrla tja. V naslednjem trenutku pa je planila na Simarja. Zdelo se je, kakor da joče, tako žalosten je bil njen obraz. Začela je vreščati, objemala svojega gospodarja in ga tako trdno oklepala s svojimi dolgimi rokami, da je stokal. Hiteli smo na prizorišče, toda Truksi ni nikogar pustila blizu. S strašnimi očmi je gledala deklico in zmeraj bolj stiskala Simarja k sebi, tako da se je zadušil...

Žival so morali ustreliti. Umorila je Simarja iz ljubezni. Kriva je bila pisana ruta dekletova; prav takšno ruto je bila imela Kubanka pri poslednjem razgovoru s Simarjem...

Ubogi Simar, zmeraj moram misliti nanj, kadar vidim predstavo opic!»

Riccardo je utihnil. Spodaj na cirkuškem prizorišču se je igralo naprej.

DOMAČI RAČUN

Na praznik je knjigovodja Gerjuškin pripravil svečan obed. Gostov ni bilo veliko.

Gostitelj je v predsobi radostno sprejemal goste, jim pomagal slačiti kožuhe in jih vodil v jedilnico.

«Evo,» je pravil, ko je predstavljal gosta ženi, «to je moj najboljši prijatelj. Skupaj sva v službi.»

Potem je pokazal na svojega sina in rekel: «In to, glejte, je moj... Ljoška. Razvita zver, vam pravim.»

Ljoška je pokazal jezik, in gost, sprva malce začuden, je sedel za mizo.

Ko so se vsi zbrali, je gostitelj nekako svežano povabil goste k mizi.

«Sedite,» je rekel veselo. «Razumete se... Začnite, naj vam dobro tekne... Tako drago mi je... Izvolite, poslužite se...»

Gostje so prijeli za žlice.

«Da,» je rekel gospodar po daljšem molku, «da, res se je vse podražilo. Česar koli se dotakneš z roko, toliko da te ne ugrizne. Červonec skače, cene skačejo.»

«Niti zraven ne moreš,» je rekla gospodinja in srknila juho.

«Bogami, res,» je nadaljeval gostitelj, «niti zraven ne prideš. Vzemite samo to malenkost, juho. Malenkost, nič, nekaj kakor voda. A da vidite, koliko ta vodica stane!»

«Mda...» so nerazločno odgovarjali gostje.

«Res, je nadaljeval gostitelj. «Vzemite drugo, sol. Nič, pravi nič, prava malenkost, in prosim, le pomislite, koliko stane...»

«Da,» je rekel Ljoška nemirno, brž ko je začel neki gost soliti juho, «to drži...»

Mlad človek z naočniki, ki je prav ta hip solil juho, pa je prestrašeno odrinil posodo s soljo.

Gostje so molčali. Gostitelj je s slastje srehal juho in dobrodušno opazoval svoje goste.

«Aha, prinesli so drugo,» je živahno izjavil. «Da, gospoda, postrezite si z drugo jedjo... z mesom! In zdaj dovolite, prosim, da samo vprašam, koliko stane meso. No, le povejte! Koliko ga je?»

«Okoli tri četrti,» je rekla žena nejevoljno.

«Recimo, cel kilogram, zaradi lažjega računa... No, vidite, pol zlatega rublja. In od tega odpade na človeka. Osminka najmanj na vsakega... Koliko nas je?»

«Osem,» je izračunal Ljoška.

«Osem!» je odgovoril gospodar. Po pol četrtine kilograma... Osminka najmanj na vsakega...»

«Da,» je jezno pritrdil Ljoška, ko je neki gost pravkar namazal meso z omako...

«Res,» je vzkliknil gospodar z dobrodušnim nasmehom, «na omako sem pa čisto pozabil. Glejte, prosim vas, dajte skupnemu računu še omako in drugo pa tretje. Dalo bi več kakor rubelj.»

«Da, rubelj,» je dopolnil Ljoška. In ko je potem še Palj Jelisejevič s kormolcem razbil kozarec, tedaj...

«Ah, da,» je zaklical gostitelj. «Pomislite: nekoč smo imeli goste in nekdo je seveda razbil ogledalo. Kosilo nam ni več teknilo. Posebej smo računali.»

Domačin se je izgubil v spominih.

«Sicer pa tudi to kosilo znaša več... Lahko izračunamo.»

Pograbil je svinčnik in pričel seštevati, podrobno navajajoč vse, kar so imeli na mizi. Gostje so tiho, nepremično in spokojno sedeli, le mladi človek, ki je nesmotrno presolil juho, je vsak hip snel z nosa naočnike in jih brisal s prtičem.

«Da,» je rekel končno gospodar, «na vsakega odpade po en rubelj in pet...»

«In elektrika? ga je jezno opomnila gospodinja. «In drva? In dekli Mariji za delo?»

Gospodar je zaploskal z rokami, se udaril po čelu in se zasmejal:

«Res,» je rekel, «elektrika, drva, postrežba... in stanovanje? Dovolite, gospoda, res je treba upoštevati tudi stanovanje... Osem ljudi, štirje kvadratni metri. Po devet kopejk za kvadratni meter... za en dan znaša... Hm... eh, to moram izračunati na papirju...»

Mladi človek z naočniki je vstal in odšel v predsobo.

«Kam?» je zavpil gospodar. «Kam, golobček Ivan Semenovič?»

Gost ni odgovoril in je stopil v neke tuje galoše, ne da bi se od kogar koli poslovil. Za njim so pričeli odhajati tudi drugi.

Gospodar je še dolgo sedel za mizo s svinčnikom v roki in slednjič izjavil:

«Po peti del kopejke na glavo...»

To je rekel ženi in Ljoški. Gostov ni bilo več.

(Iz ruščine K. Šp.)

Vittorio Metz:

GLAS ZAROČENCA

Milka, ki je bila prav lepo dekle, ni docela verovala v zvestobo svojega zaročenca. Zato je svojemu Levu (njegovo krstno ime je bilo na njem edino, kar je spominjalo na moč kralja živali) vsak dan nekolikokrat telefonirala v njegovo odvetniško pisarno. Ker je bil Lev mehke narave, je odgovarjal svoji nevesti na vedno enaka vprašanja z angelsko potrpežljivostjo. Razgovor je bil zmerom isti:

«Kako se ti godi?» «Dobro.» «Delaš, dragec?» «Ravno se pripravljam k delu.» «Ali si vesel, da te kličem?» «Vesel!» «Ali se boš na sestanek z menoj pripeljal z avtobusom ali s tramvajem?» «Z enim izmed teh dveh.»

Tako se je to godilo približno pol leta. Nekega dne pa se je mladi advokat seznanil z lepo plavolasko. Vse je bilo na njej lepo: lasje, nasmeh, obleka, celo parfum, ki ga je čutil še pozneje v pisarni. Kakor se pogosto dogaja pri moških, ki v življenju niso dosti doživeli, ker jih je najprej stražila mati, potem pa ljubeča nevesta, se je Lev strastno zaljubil v lepo žensko, s katero se je slučajno seznanil. Le kako bi mogel to tako urediti, da bi jo mogel videti med uradnimi urami, ker je njegov prosti čas nadzorovala Milka? Veliko je o tem premišljal, dokler se mu ni porodila dobra misel. Kupil je gramofon in si dal zaigrati svoj lastni glas na ploščo ter odnesel gramofon in ploščo v pisarno. Potem se je dogovoril s svojim koncipientom, da mora naviti prineseno ploščo vselej, kadar se bo po

telefonu oglasila Milka. Tako se bo lahko oddaljil iz pisarne, ne da bi Milka vedela, da ga ni v pisarni.

Drugi dan je telefonirala Milka kakor po navadi. Koncipient je dvignil slušalo. «Ali je tam Lev?» «Da. Takoj ga pokličem.» Koncipient je postavil pred telefonski aparat gramofon in navil ploščo z Levovim glasom. «Kako se ti godi?» «Dobro.» «Ali delaš, dragec?» «Ravno se pripravljam.» In tako dalje.

Nekega dne je prejela Milka anonimno pismo. V pismu je bilo, da se shaja Lev med uradnimi urami z neko damo, ki ni na dobrem glasu. Sledil je njen popis. Milka je brž stopila k telefonu in poklicala pisarno. Koncipient je odgovoril kakor vedno in navil gramofon.

«Vse vem,» je zasikala Milka. «Dobro,» se je glasil odgovor. «Dobro? Torej priznavaš, da se shajaš s to žensko?» «Ravno se pripravljam.» «In to se mi upaš reči tako mirno? No, potem je med nama konec.» — «Sem vesel.» «To je ves tvoj odgovor? Ali naj te primerjam s cinikom ali nesramnežem?» «Z enim izmed teh dveh.»

Toda čudno! Zaročenca se po tem dogodku nista razšla. Kdor bi kaj takega mislil, ta ženske slabo pozna. Morda bi se bilo to zgodilo, ko bi bil Lev tajil ali pa priznal krivdo in skesano prosil za odpuščanje. Toda storil ni niti tega niti onega. Danes sta Lev in Milka že srečna zakonca. Milka je pametna žena. Blagruje se, kako prav je storila, da je poroko z vso energijo svoje mladosti pospešila.

..... Narodno gledališče v Ljubljani

Razpis abonmaja za sezono 1940-41.

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani razpisuje abonma za novo sezono in vabi vse sloje, da se prijavijo za stalnega in rednega obiskovalca našega gledališča.

Predstave so razdeljene na abonmaje: Premierski abonma, stalni abonma Sreda, stalni abonma Četrtek, abonma red A in abonma red B.

Abonmaja reda A in B imata predstave ob vseh delavnikih, premierski abonma dobi vse premiere, stalna abonmaja Sreda in Četrtek pa imata predstave stalno ob sredah in četrkih.

Vsak abonent dobi v sezoni 38 predstav: 20 dramskih in 18 opernih odnosno operetnih.

Prijave za abonma sprejemamo v veži dramskega gledališča od srede 4. do srede 18. septembra vsak dan od 10. do 12. in od 15. do 17. ure.

Abonentom lanske sezone bodo njihovi sedeži rezervirani do srede 11. septembra do 17. ure. Od četrta 12. septembra dalje bodo vsa razpoložljiva mesta na razpolago novim interesentom.

Cene premierskega abonmaja in stalnih abonmajev Sreda in Četrtek so za 10% višje od abonmajev A in B, vendar še vedno jako nizke, saj uživa privatni abonent v razmerju z dnevnimi cenami približno 30% popusta, državni in samoupravni uradniki pa dosežejo kot uradniški abonenti 40 in več odstotka.

Abonma je plačljiv v 10 zaporednih mesečnih obrokih; prvi obrok pri vpisu.

Cene abonmaja:

Loža v parterju (4 osebe) 10 obrokov po 280 din, uradniški abonma 230 din. Loža v I. redu šteje 1—5 280 din, uradniški 230 din. Loža v I. redu šteje 6—9 320 din, uradniški 260 din. Partni sedeži I. vrste 85, uradn. 70 din, II.—III. vrste 80—66 din, IV.—VI. vrste 74—60 din, VII.—IX. vrste 66—54 din, X.—XI. vrste 56—48 din, XII.—XIII. vrste 50—44 din. Balkonski sedeži sredina: I. vrsta 58—48 din, II. vrsta 50—40 din, III. vrsta 42—32 din. Stranski balkon I. vrsta 50—44 din, II. vrsta 35—30 din. Galerijski sedeži: I. vrsta 32—25 din, II.—III. vrsta 28—22 din, IV.—V. vrsta 25—18 din.

Repertoar drame:

Drama bo v sezoni 1940-41 nudila svojim abonentom nadaljnji pregled slovenske dramske tvornosti. V načrtu so tale dela: Jurčič-Kersnik: Berite «Novice»!, Ogrinc: V Ljubljano jo dajmo, Medved: Stari in mladi, Cankar: Pohujšanje v dolini šentflorjanski, Milčinski: Cigani, Funtek: Tekma, Finžgar: Razvalina življenja, Kozak Ferdo: Lepa Vida. Poleg teh še eventualno nova dela sodobnih slovenskih avtorjev po vrsti, kakor bodo predložena in sprejeta. — Od jugoslovanskih avtorjev, ki naj s prej imenovanimi

slovenskimi tvorijo jedro repertoarja, bo vpriporjeno predvsem po eno delo priznane srbske in hrvaške dramske literature, po možnosti: Nušić: Protekcija, Ogrizović: Hasanaginica. — **Klasični repertoar** bo zajemala Drama iz naslednjih del: Sophokles: Edip na Kolonu, Shakespeare: Romeo in Julija, Koriolan, Hamlet, Kar hočete; Goethe: Egmont, Schiller: Kovarstvo in ljubezen, Li-Hsing-iao-Klabund: Krog s kredo. — **Ostali repertoar** pa iz naslednjih: Dostojevski: Idiot, Čehov: Tri sestre, Češnjevič: Ostrovska, Nevihta, Scheinplufogova: Skrivalnice, Gehry: Šesto nadstropje, Bergmann: Markurell, Shaw: Nikoli ne veš, Anderson Maxwell: Kraljica Elizabeta, Praga: Zaprti vrata, Camasio in Oxiha: Bog z vami, mlada leta!, Schönherr: Ugrabljene Sabinke. — Za mladino bo vpriporila Drama poleg ponovitev prejšnjih iger po možnosti tudi Milčinskega: Mogočni prstan in igro Bournetove: Mali lord.

Repertoar opere:

Operni repertoar za novo sezono bodo sestavljale operne umetnine iz različnih narodnih kulturnih edinic od klasike do moderne. Sestavljen bo iz naslednjih del: iz klasičnega opernega zaklada: Mozart: Figarova svatba, Beethoven: Fidelio, Rossini: Seviljski brivec. Iz romantičnega (zgodnjega): Nicolai: Vesele žene windsorske, Glin-

ka: Ruslan in Ljudmila. Iz visoko romantičnega: Čajkovski: Pikova dama, Dvořák: Rusalka, Janaček: Jenufa, Gounod: Faust, Goldmark: Sabška kraljica. Iz verističnega: Bizet: Carmen. Iz impresionističnega: Debussy: Peleas in Melisanda, Novak: Balet Nikotina in Sinogrina Giuventu. Iz zadnje moderne: Švara: Kleopatra, Bravničar: Hlapec Jernej. — Po narodnosti skladateljev sta torej v repertoarnem načrtu: 2 slovenski operni deli, 5 slovenskih, 4 nemška, 1 italijansko in 3 francoska. — Iz opernega zaklada bodo vpriporjene: Lehar: Grof Luksemburški, Carjevič, Friderika, Nedbal: Poljska kri.

Ker je letošnji operetni repertoar klasičnega značaja in bodo glavne operetne partije zasedene s prvimi opernimi solisti. Opera ne bo mogla naštudivati 18 opernih predstav, temveč le 16, od katerih bosta dve najbolj uspeli ponavljani.

Za letošnjo sezono je Uprava Narodnega gledališča angažirala tri nove soliste: Theo Labošev, Sonjo Ivančičevo in Borisa Popova.

Kot gostje bodo tudi v tej sezoni sodelovali: Zlata Gjurgjenac, Vanja Leventova, Elza Karlovčeva, Jože Gostič in drugi svetovni pomembni gostje.

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani.

Lou Tregoning:

Varujte se prevelike utrujenosti

Glavno je, da si zna gospodinja razdeliti svoje delo in da je zdrava. Žena se ne sme preveč utrujati.

Če kdo svoje delo ljubi, ga to delo ne bo nikoli tako utrudilo, kakor delo, ki mu je zoprno. Prvo je zmerom zdravje.

Delo si je treba porazdeliti za vsak dan v tednu. Vsak dan morate odpočivati eno uro ali pa vsaj pol ure. To je seveda odvisno od tega, koliko članov šteje vaša rodbina in kakšno je vaše zdravje. Olajšajte si delo. Vaši otroci naj sami skrbijo za svoje sobe, sami naj si postiljajo, spravljajo obleko v omaro in urejajo svoje reči. Marsikatero delo lahko opravljajo otroci. Ni treba, da bi mati vse delala, mora pa delo tako razdeliti, da se vse izvrši o pravem času.

Ali jeste dovolj, ali je vaša hrana zadosti izdatna, kadar opravljate težko delo (n. pr. kadar perete), ali se pri tem prehitro ne utrudite? Če se prehitro utrudite, morate večkrat med delom kaj pojesti. In kadar opravljate težje delo, jejte zmerom kaj toplega. Telesno delo utruja mišice, pa ni škodljivo, ampak tudi tu se ne sme pretiravati. Telesu je potrebno, da kri ži-

vahno kroži, in to povzroča telesno delo.

Hiša mora biti vedno dobro prezračena. Tudi toplota v sobi igra veliko vlogo. Toplota se naj giblje od 18 do 20 stopinj Celzija, in vlažnost zraka naj znaša 40 do 60 odstotkov. Dobro je, če imamo v hiši priprave za merjenje toplote in vlage.

Stopnice zelo utrujajo. Kadar gremo po stopnicah navzgor, porabljamo petdeset odstotkov več energije, kakor če hodimo navadno. Zato moramo vse tako urediti, da nam ni treba težko nositi po stopnicah.

Žena se mora prosto gibati. Živahno kretanje je precej odvisno od obleke. Žena ne sme nositi pretesnega pasu in pretesne obleke, tako da se ne more dobro gibati. Žena mora zmeraj imeti čisto perilo, lepo, a lagodno obleko in čevlje z nizko peto. Nekdo je rekel: «Treba je, da imate lagodne čevlje in udobno posteljo, zakaj v njih preživljate vsak dan dvajset ur.»

Dober odpočitek med dnevom je balzam proti utrujenosti. Navadite se, da se boste vsak dan ob določenem času odpočili. Pijte dovolj vode in skrbite, da boste jedli vedno ob določenem času! Pri kosilu, pa navsezadnje tudi pri

večerji, jejte dve vrste zelenjave in sadja! Eno vrsto zelenjave in eno vrsto sadja jejte surovo. Kozarec tople vode pred zajtrkom je zelo koristen.

Kadar ležimo, porabljamo najmanj energije. Sedenje zahteva 4% več energije, kakor ležanje, stanje 12% in pri-pogibanje 55% več energije. Gospodinjskih del ne moremo opravljati le-žé, lahko pa jih porazdelimo tako, da delamo nekaj sedé, nekaj stojé. Kadar pripravljate zelenjavo, sedíte, tudi li-kate lahko sedé. Dela, katera moramo opravljati stojé, so: pospravljanje, pra-nje in postiljanje, brisanje prahu itd. Vse to zahteva pripogibanje telesa, pri čemer se izrablja največ energije. Da si to delo olajšamo, moramo vse tako pripraviti, da se nam ne bo treba pri-pogibati niti se vzpenjati.

Najbolj se utrujajo tiste žene, ki zmeraj hitijo, ki se jim vedno mudi. Delajte vse z normalno brzino in se zdaj pa zdaj med delom odpočijte! Bo-ste videle, da boste na ta način storile več, kakor če se bog ve kako ženete. Že stari Grki so imeli pregovor: «Hiti počasi!» No, in naš pregovor pravi isto: «Počasi se daleč pride!»

PALME

Palme niso prav za prav zadnja leta več v modi; gospodinje gojijo le še podedovane in podarjene palme. Njihova enoličnost in trajnost ni več so-dobna. In vendar bo vsak vrtnar mirne duše prerokoval: spet bodo prišli za palme zlati časi! In še prav kmalu. S tem seveda nočemo reči, da se bodo vrnil tisti časi, ko so morale stati pal-mové rastline v vsakem kotu sobe in so že nekako spadale k opreми stanovanja.

Mlade gospodinje navadno mislijo, da je v sobah težko ohraniti lepoto palm. A to ni res. Treba je samo malo po-trpljenja. Rastline, ki jih preselimo iz rastlinjaka, rade v sobi porumene in listi jim odpadejo. Zakaj? Ker nimajo vlažnega, toplega zraka kakor v rastli-njaku. To moramo vedeti, preden si na-bavimo palmo. Potlej jo bomo postavili gotovo v svetel, topel prostor in jo bo-mo marljivo zalivali. Tako ji olajšamo prehod iz rastlinjaka v stanovanje. Po-časi se pa rastlina navadi na suhi sobni zrak, prilagodi se novemu podnebjju in postane odpornejša.

Seveda pa je veliko lažje gojiti sta-rejše, velike palme, kakor pa mlade sa-dike. Zakaj palme rastejo zelo počasi! Če imamo pri hiši vrt, zasadimo palme na koncu maja na vrt. Vsadimo jih z lončkom vred. Izbrati jim moramo na pol senčen prostor, drugače se listi osmodijo, porumenijo in odpadejo. Če pa nimamo vrta, pustimo palme tudi čez poletje v sobi, vendar jih ne izpo-stavljajmo neposrednemu soncu in jim večkrat osvežimo liste z mokro gobo. Večkrat jih moramo zalivati. Ako začno korenine štrleti iz lončka — kar se pri

palmah kaj rado dogaja — presadimo rastlino v večji lonec, pridenemo ji ne-kaj krepke črne prsti, na vrhu pa za-sadimo mah, ki naj bo zmerom vlažen. Tako preprečimo, da korenine vdru-gič ne pogledajo iz lončka. Poleti je treba palme dobro pognojiti. Če jih imamo na vrtu, jih gnojimo s svežim kravjim gno-jem, v sobi pa jih zalivamo z razred-čeno gnojnico in jih potem postavimo na dež.

Pozimi palme ne pogrešajo toplote! V zimskih mesecih ne odganjajo novih listov, vendar pa ostanejo pri pravilni negi lepe in zelene. Zadošča jim toplota 6 do 8 stopinj nad ničlo; pri tej toploti se bolje počutijo kakor v zakurjeni sobi.

Če pa so postali konci listov od sob-ne toplote rumenkasti ali če so se za-čeli sušiti, jih moramo poleti skrbno negovati. Po končanem mrazu jih po-stavimo na prosto. Do jeseni jih zme-rom marljivo zalivamo in jih postavi-mo večkrat na dež. Vse poletje skrbno pazimo, da ne stojijo na neposrednem soncu, temveč zmerom naj bodo le na senčnatem prostoru. Tako jih gotovo ozdravimo.

R. Urban:

ALI SE DA LJUBEZEN IZSILITI?

«Ne, to je brez smisla,» je rekla Ir-ma in tako stresla glavo, da so odleta-vali kodri.

Mladeniču ob njeni strani je klonila glava še niže.

«Toda ljubim vas,» je vzdihnil, «ne morem živeti brez vas.»

«To mislite samo danes.»

Ne, je že tako. Vse bi storil za vas. Ali nočete vendar še malo poskusiti z menoj?»

«To bi bilo brez smisla, gospod Pec,» je ponovilo dekle. «Kot prijatelja vas imam rada, vse drugo pa je izključe-no. Ljubezen se ne da izsiliti. Ko bi bila vedela, kako je v vašem srcu, bi bila že prej...»

«Ali imate nekoga drugega?» jo je prekinil.

«Ne, nimam. Sicer je res nekdo, ki bi mu bila lahko naklonjena; toda ta tega ne sluti.»

«Ah, tako...»

Molče sta šla naprej po drevoredu. Dan je bil oblačen in pust.

Palme presajamo spomladi. Mlade sadike presadimo vsako leto, starejše pa vsako tretje leto. Palmo vzamemo iz starega lonca, zrahljamo korenine in presadimo rastlino v novo prst. Naj-boljšje je, da izberemo prst iz toplih gred in ji primešamo malo ilovice. Ta mešanica ohranjuje potrebno vlago.

Iz svežih semen lahko vzgojimo raz-ne vrste palm. Gotovo ste kot otrok kdaj vtaknili dateljnovno peško v zem-ljo in čakali, kdaj bo pognalo drevo in rodilo sad. Sadu seveda niste doča-kali, a majhna zelena rastlinica vam je bila v veselje.

Nevarni sovražniki listnatih rastlin so razne uši. Večje uši lahko oberemo, manjše pa moramo zatirati z raznimi sredstvi. Primerna raztopina tobakove-ga izvlečka se je v takih primerih še zmerom dobro obnesla. Tudi pred mil-nico uši kaj rade bežijo. Če pa palme pozimi in poleti pravilno negujemo, se tudi ta nadloga ne pojavi.

Hvaležne sobne palme so: rhaps flabelliformis, chamaerops humilis, ficus, chamaerops excelsa. Semena si lahko oskrbimo pri vrtnarjih.

«Da,» je rekel gospod Pec trudno, «potem se tudi ne bova več videla. Že-lél bi si, da bi vas mogel pozabiti.»

«Tako hudo je to?» V njenem glasu je bilo sočutje.

Mladenič je potegnil listnico iz žepa in vzel iz nje majhno fotografijo svo-je spremljevalke. Pri tem so se poka-zali štirje bankovci po 1000 dinarjev. Irma se je začudila.

«Tole sliko,» je dejal gospod Pec, «nosim zmeraj na svojem srcu. Nate, vzemite jo, da ne bom imel nobenega spomina na vas!»

«Ne, nočem je nazaj. Storite z njo, kar hočete. Toda zakaj nosite toliko denarja s seboj? To so vendar tiso-čaki!»

«Da,» je rekel mladenič po kratkem obotavljanju, «težko prihranjeni de-nar. Toda če nočete slike nazaj, jo bom sežgal.»

Dekle je nekoliko užaljeno skomig-nilo z rameni. Gospod Pec se je usta-vil, vzel vžigalice iz žepa — in že je fotografija gorela.

«In ker sva že pri tem,» je nadaljeval, «naj zgori še to! Denar za najino poročno potovanje — hahaha...»

Z živim plamenom so goreli bankovci. Irma je strmela in hotela z obema rokama rešiti goreči denar. Prepozno...

«Ali ste blazni?» je zakričala. «To je vendar zločinska lahkomišelnost...»

Gospodu Pecu je omahnila roka, in poteptal je še žareči pepel papirja. «Vzeli ste mi vse,» je rekel žalostno, «zato nima zame nič nobene vrednosti več...»

Irma ga je ginjena gledala. Kaj se je moralo goditi v tem človeku, če je storil tako blazno dejanje?

Irma bi ne bila ženska, ko bi sedaj ne bila rekla: «Gospod Pec, zares mi je žal, da sem jaz vzrok vaše bolesi. Obljubiti mi morate, da ne boste storili nobene neumnosti več.»

Mladenič je molčal.

«Saj ste drugače prav prijeten človek, in če me imate res tako radi, potem tudi ne smete imeti tako temnih misli.»

Mladenič je naprej molčal.

«Ne vem, kar razburjena sem. Morda — morda — ah moj Bog — morda bom vendarle še poskusila z vami.»

Dalje ni prišla, zakaj privil jo je k sebi. Najprej se je upirala poljubu, potem pa je bil njen odpor slabši in slabši. On je zmagal.

Tradicija jamči za kakovost!

Nekaj mesecev pozneje sta se poročila. Ko sta bila slednjič sama, je rekla Irma: «Veš, da bi midva tiste štiri tisočake zdaj prav potrebovala? Tista

tvoja zločinska lahkomišelnost me je seveda takrat premamila. Nam ženskam imponirajo večasi celo neumnosti, če jih kdo stori zovoljo nas.»

M. G. Saphir:

Dvomljivi dežnik

Bil je lep poletni dan, začelo pa je nenadno deževati, kakor se to navadno dogaja prav ob najlepših dneh.

Že dolgo časa ne nosim dežnika, prvič, ker ga nimam, drugič, ker nisem rad služabnik svojega dežnika. Zakaj če le količkaj dežuje, ga moram nositi. Ko bi dežnik nosil mene, bi si ga takoj kupil.

Začelo je deževati kakor iz škafo, tako da sem se moral zateči med vežna vrata.

Da so dež in vihar, grom in blisk ljubezni naklonjeni, to vemo vsi. Stal sem med vrati in zrl proti nebu, zakaj na žalost obrača človek svoj pogled proti nebu šele takrat, kadar mu preti nevihta in neurje. Zdajci sem zagledal na poti med seboj in nebom, nasproti sebi, okno in pri oknu — ah, pri oknu! — žensko bitje. Le kako naj to bitje opišem? Kar mislite si najlepše dekle, o katerem ste sanjali ali sanjate.

Sedela je pri oknu in — čitala? Ne! Je zalivala cvetlice? Ne! Sedela je pri oknu in si manikirala nohte.

Gledal sem gor, ona dol. Gledala sva se, ljubila sva se in si prisegala večno zvestobo! Vse z očmi!

Ampak steklo! Peklensko okensko steklo mi je bilo zelo na poti. Človek naj nikoli ne zaupa okenskemu steklu! Deklica za steklom je čisto drugo bitje, kakor če tega stekla ni. Dekliška glava zadaž za okenskim steklom je največja optična prevara! Nikar se ne zaljubi v deklico, preden odpre okno!

Odrpala je okno! Ah, kako je bila lepa! Ozrla se je proti nebu in potem na mene. Saj sem bil jaz tudi njeno nebo! — Potem je okno spet zaprla! Zakaj ga je zaprla? Ker je deževalo!

Zopet je pogledala dol k meni, potem pa skočila od okna, ostala nekje nekaj minut, se spet vrnila in se smehljala. V tem trenutku je priskakljala čez cesto njena sobarica, mi prinesla dežnik in rekla:

«Gospodična vam pošilja dežnik!»

Rekla je in zbežala, jaz pa sem zaklical za njo:

«Hvaležno bom sam prinesel gospodični dežnik.»

Naj reče kdo, kar hoče, ženske so bolj ljubeznive, kakor moški, celo bolj ko jaz! Znajmo nam tako dostojno dati priložnost, da bi se z njimi seznanili, da smo mi, krona vsega stvarstva, v primeri z njimi pravi bebci.

Takoj drugi dan — bilo je lepo vreme — sem šel k njej.

Kakšen razloček: včeraj in danes! Včeraj sem hodil v dežju brez dežnika, danes pa v sončnem svitu z dežnikom!

Šel sem po stopnicah in pred njenim stanovanjem sem naslonil svoje srce na vrata; bilo in trkalo je. «Noter!» je zaklical nežen glas. Vstopil sem. Sedela je pri oknu. Približal sem se ji, z dežnikom, zastavo ljubezni, čez roko.

«Gospodična!» sem rekel in se brž popravil: «Draga gospodična! Srečen ti isti, ki se v življenjskem viharju lahko zateče na sončno teraso čutečega srca!»

Čakal sem, kako bo ta moj imenitni uvod učinkoval. Pa je ostal brez učinka!

Moja krasotica je ostala hladna, nedostopna. Ta hinavščina me je ozlovoljila. Poslati mi dežnik, mi tako rekoč namigniti: «Prinesi mi ga!» — in zdaj se delati tako nedostopno!

Poizkusil sem še nekoliko naskokov, pa vse zaman. Rekla je: «Prosim, pustite me!»

To je bilo preveč! Opravičeval sem svojo predrznost in šel slednjič tako daleč, da sem ji rekel: «Vašo uslužnost, da ste mi poslali dežnik, sem imel za osrečujoče me povabilo, naj se vam potem sam predstavim!»

Naglo je vstala, plemenita rdečica je oblila njen lepi obraz, in rekla je: «O vi domišljavi moški! Vedite torej: tako neznosno vas je bilo gledati, ko ste mi stali nasproti med vežnimi vrati, da sem vam rajši poslala dežnik, samo da bi odšli!»

Lahko mi verjamete, da sem pri tem nagovoru peklenško neumno spačil obraz. Vendar pa sem zbral še vso svojo posmehljivost in jo vprašal:

«Ampak, ljubezniva gospodična, kaj pa vas je sililo, da ste ostali pri oknu, če sem vam bil tako zoprni?»

Posmehljivo se je priklonila in se zasmejala:

«Kaj pa, če sem morda čakala svojega pravega ljubčka? Zbogom!»

Po teh besedah je odšla v sosednjo sobo. Položil sem dvomljivi dežnik na mizo in jo odkuril.

Le kako smo moški domišljavi in samoljubni!

Ali je post koristen?

Vitka linija je še vedno v modi. Nekaj let že pravijo, da se v modi uveljavlja spet polna linija, vendar tega nikjer ne opazimo. Filmske zvezde in žene, ki s svojo lepoto osvajajo moški svet in slovijo kot lepote, so še zmerom vitke, skoraj pretirano vitke. Marsikatera priznava lepoto, ki jo danes mnogi zavidajo zaradi njene vitkosti, želi, da bi postala moderna polnejša linija, ker si na tistem strastno želi, da bi se smela spet enkrat do sit tega najesti, da bi si smela spet privoščiti razne priboljške, ki se jim mora zdaj zaradi vitkosti odreči.

Večina vitkih žen mora živeti po strogi dieti in se mora odrehati občutku sitosti. Mnoge žene, ki so jim komoditeta, torte, stepena smetana in kreme ljubše od vitke linije, so prepričane, da post škodi zdravju. A te žene se zelo motijo, ne le da post ni škodljiv, celo koristen je našemu zdravju. Saj so skoraj vsi moderni zdravniki mnenja, da ljudje preveč jemo, res je tudi, da ne jemo pravilno. In za mnoge bolezni je post najboljšo zdravilo. Pravilen post ne more škoditi, temveč lahko le koristi, pri tem pa si pridobimo še vitko linijo.

Pač pa nepremišljeno pritrgovanje lahko zelo škodi zdravju. Nekatere žene se hranijo skoraj samo s čajem in prepečencem in ta enolična hrana škodi, in marsikatera je zaradi tega resno obolela. Izbrati moramo tako hrano, ki vsebuje mnogo vitaminov, pa malo maščobe. Trikrat dnevno je treba jesti. Debeluška naj črta z jedilnika vse slaščice, presno maslo, jajca in mastne, mlečne izdelke, kakor so na primer smetana, sir itd. Vsak teden po enkrat naj ves dan uživa samo presno hrano: zelenjavo in sadje. Vsak mesec naj bi se vsaka žena po tri do pet dni postila. Pila naj bi čaje, ki čistijo kri in obenem urejajo prebavo, in te dni naj bi jedla samo sadje.

Žena, ki hoče dobiti in obdržati vitko linijo, naj napravi sem pa tja sadno kuro. Nekaj dni naj se hrani samo s sadjem, najboljšje je grozdje, pomaranče in jabolka. Sadje pa lahko nadomesti tudi presna zelenjava: redkvice, korenje, paradižniki, solata, špinata in podobno. Če hočeš dobiti vitko linijo, ne haj jesti takrat, kadar ti najbolj diši. Vedno pa hrano dobro zgrizi in zmerom počasi jej. Jedila soli zelo skopo. Tudi tekočin uživaj čim manj.

Tistim, ki hočejo shujšati, priporočamo tale jedilnik: zjutraj čašo zeliščnega čaja in dve pomaranči ali jabolki, opoldne kosilo brez juhe in brez močnate jedi, namesto juhe použijte drobno sesekljano presno zelenjavo ali pa sadno solato. Če le mogoče, zabelite jedi namesto s svinjsko mastjo z olivnim oljem. Za večerjo uživajte mlečno jed, bodisi zdrob, kašo, močnik ali riž

brez zabele in sadja. Ko ste že dobili zaželjeno težo, lahko vzamete za zajtrk kavo ali mleko in za večerjo običajne jedi; juhe in sladice se pa ogibajte. Da se med shujševalno kuro ne napravijo na obrazu gube, ker izginja plast maščobe, moramo obraz vsak dan masirati z dobro mastno kremo, zlasti okrog oči in okrog ust, pa tudi po vratu.

Toda ne samo za hujšanje, tudi za čiščenje polti je priporočljiva zgoraj navedena dieta in post. Ženska, ki hoče imeti lepo polt, naj vsako leto, najbolje proti pomladi, napravi tole kuro: šest tednov jej čim manj soljene jedi. Izogibaj se vseh začimb, kakor so poper, paprika, gorčica in kis. Namesto

Is:

Bodimo usmiljene do živali!

Redki so domovi in redke družine, kjer bi ne imeli nobene živali. Če je pri hiši količkaj dvorišča ali vrta, redi skrbna gospodinja vsaj nekaj kokoši ali pa zajčkov. Poleg teh je morda pri hiši še pes ali mačka ali pa kar oba. V kletki žvrgoli kanarček, gruli grlica ali klepeta mala šegava papigica. Vsaka izmed teh živali je domu in gospodinjstvu po svoje koristna, še celo kanarček in papigica, ki skrbita za dobro voljo in vedro razpoloženje. Živali oskrbuje gospodinja. Ona jih hrani in neguje; zato so na njo najbolj navajene in ji najbolj vdane. Živali čutijo, kdo je z njimi dober, in so mu za to hvaležne. Naravnost ganljiva je ljubezen in vdanost nekaterih živali do človeka. Živali vestno izpolnjujejo nalogo, ki jim jo je odmeril življenjski zakon: vdane so človeku, služijo mu in koristijo. In človek? Kako malokdaj je res pravičen in dober gospodar.

Toda veliko gospodinj misli samo na korist, ki jih imajo ali jih bodo imele od živali, nikoli pa se ne spominja, da imajo do teh živali tudi dolžnosti. O psu mislijo, da je pri hiši samo zato, da varuje dom pred tatovi. Priklenjen na težko verigo, lačen in žejen, mora biti hvaležen, če mu gospodinja kdaj naliže vode in vrže nekaj ostankov jedi iz kuhinje. Čeprav se ji še tako dobrika in mahlja z repom, se nikoli ne spomni, da bi ga mimogrede malo pobožala ali pa se celo toliko potrudila, da bi ga okopala ter očistila prahu in golazni. Tako je tudi z mačko, ki je pri hiši zato, da lovi miši in da se otroci zabavajo z njo. Te «za-

kisa uporabljaj limono. Tudi mesa jej čim manj, glavna hrana naj bo mleko, sadje in zelenjava. Kava, kakao in ruski čaj so prepovedani. Vsak dan spij čašo čaja iz mešanih zdravilnih zelišč. Mimo tega moraš vsako noč spati 8 do 9 ur in masirati obraz z mastno kremo. V kratkem času se bo polt očistila in izboljšala.

Pravilen post zdravju in lepoti le koristi. Nobena pa naj ne poskuša, da bi pila kis, jedla samo limone ali pila samo ruski čaj, ker si s tem lahko za vedno pokvari zdravje. Telesu moramo dovajati dovolj vitaminov, ogibati se moramo le tega, kar povzroča nabiranje maščobe.

Za nego lepote smo izdali izvrstno knjigo, ki jo je spisala zdravnica-specialistka za kozmetiko dr. Margareta Raunertova. Naročnice dobe to in še štiri druge praktične knjige za 37 din.

bave» so zelo različne in res zabavne za otroke in odrasle, samo za ubogo žival ne. Neredko odrasli ljudje celo izpodbujejo otroke, kadar mučijo živali. Vse samo zavoljo zabave. Prav nič pa ne pomislijo, da s tem tudi zastrupljajo otrokovo srce.

Nekaterim gospodinjam so kokoši samo živ stroj, ki vali jajca, odnosno živa pečenka. To se vidi v kurnikih, ki niso nikoli očejeni, tako da morajo uboge putke kakor prašički brskati po blatu in lastni nesnagi. Posebno poglavje bi se dalo napisati o nekaterih gospodinjah, kako kupujejo perutnino na trgu. Kako stiskajo in tipljejo piščance, kakor da bi jim hotele pretipati še jetra in obisti! Potem pa jih zmagoslavno nesejo domov v cekarju stlačene pod zelnatimi glavami, kumarami itd. Ali pa jih držijo za noge, da jim visi glava navzdol. Niti se ne domislijo, da žival pri tem trpi. «Saj je vseeno,» si mislijo, «moram jo itak zaklati».

Takšno je naše razmerje do živali. Če bi nam kdo očital, da smo neusmiljene in brezsrčne, bi bile seveda užaljene. Saj žival je žival. Žival vendar nima duše. Da, žival nima duše, ima pa srce, čeprav drobno, živalsko srce, ki pa je dostikrat bolj pošteno in zvesto, kakor človeško. In zato ima pravico, da terja od svojega gospodarja človeka vsaj malo obzirnosti, ki smo jo dolžni onim, kateri so odvisni od nas.

Če pa smo do živali trdi in brezčutni, si to vsaj pošteno priznajmo in jih raje ne imejmo, kakor da bi jih mučili.

Izkoristi priložnost!

Častilec gospodične Tilke je bil zelo boječ gospod, некоč pa se je vendar opogumil in je prinesel svoji izvoljenki šopek vrtnic. Tilka se mu je hotela zahvaliti in ga je nekajkrat poljubila. Ko ga je izpustila, je mladi gospod vzel klobuk in hotel oditi.

«Menda vas nisem razžalila?» je vprašala Tilka.

«Ah ne,» je odgovoril bojazljivi mladenič, «ampak grem brž kupit še en šopek vrtnic.»

Vselej ni mogoče.

«Meni na primer zelo ugaja, če nosi moški, ki ima črne lase, črno obleko, tisti, ki ima rjave, rjavo itd.»

«Dobro, ampak kakšno obleko naj nosi tisti, ki ima golo glavo?»

Poročni pajčolan.

Otroci so sreča rodbine, to vemo vsi. Ampak včasih so tudi strogi kritiki svojih staršev, kakor dokazuje tale pogovor med materjo in radovedno hčerko.

Šestletna Manica je brskala v skrinji in našla pajčolan. Brž teče s to neznano rečjo k mami:

«Mama, kaj je pa tole?»

Mati se smehlja: «To je bil moj poročni pajčolan!»

Manica odpira oči: «Tvoj?»

Mati pokima. Manica nekaj časa molči. Videti je, kako deluje njen otroški razumček. Potem vpraša:

«Ali si že bila kdaj nevesta?»

«Seveda, Manica!»

«Kdaj?»

«Tega je že dolgo.» Sicer je bilo to šele pred dobrimi sedmimi leti, toda za otroško pamet je to dolga doba.

Manica spet: «Ali sem bila jaz takrat že na svetu?»

«Ne, nisi še bila!»

«Pa si imela ženina?»

«Seveda!»

Manica kar žari. Spominja se na prince in v zlato oblečene kralje v pravljicah. Zato spet vpraša:

«Kdo je bil tvoj ženin?»

«Ampak, šemica, to je bil očka vendar!»

Manica je razočarana: «Ah, samo... očka...!»

Ne gresta domov.

Dva, ki ga imata že precej pod klobukom, gresta ob treh ponoči po ulici in razgrajata. Ustavi ju stražnik:

«Ali ne vesta, gospoda, da se ne sme kričati, kadar se gre ponoči domov?»

«To veva.»

«Torej zakaj tako vpijeta?»

«Midva vendar še ne greva domovi!»

Klub.

«Kako to, Marica, da si šla sinoči tako pozno spat?»

«No — veš, očka — imela sem obisk iz kluba in smo še malo posedeli na balkonu.»

«Hm, kakšen klub je to, in kdo so njegovi člani?»

Dogodek v jesenskem viharju.

Dobro okus

je posebna prednost odvalnega sredstva Darmol. Vrh tega deluje milo in brez bolečin. Zato uživajte odrasli in otroci radi Darmol

Opt. Reg. 1
br. 7000/30

DARMOL

«No, veš, očka — Lisee — tisti mladi Lisee — Jurij Lisee — saj ga vendar poznaš očka, in...»

«In kdo še?»

«No — in jaz, očka!»

Varčnost in skopost.

Ako nosi mož tri leta isto obleko, je to varčnost, če pa noče kupiti svoji ženi vsako leto štirikrat novega klobuka, je to skopost.

Nemogoče.

«Gospodična, ali bi vi mogli od ljubezni tudi umreti?»

«Šemček, jaz od nje živim!»

Ugoden čas.

«Kdaj je najugodnejši čas za obiranje sadja? Povej ti, Novak!»

«Prosim, kadar je pes privezan in ni nikogar doma...»

Ljubezen v naravi.

«Rada bi primerno knjigo za larilo novoporočencema,» je rekla pri knjigarju gospodična stenotipistka. Gospod knjigar ji priporoča:

«Morda bi bila primerna Watsonova Ljubezen in življenje v naravi?»

Gospodična se zamisli in pravi:

«To ne, imata že svoje stanovanje!»

VRTOVI KARLA VELIKEGA

V naredbi frankovskega kralja Karla Velikega o upravi njegovih posestev (Capitulare de villis iz leta 812.) se med drugim odreja, da se mora na kraljevskih vrtovih redno sejati tudi cikorija (potrošnik), ki so jo zelo cenili kot zdravilo, ker deluje ugodno na prebavo, jetra in ledvice. Dandanes se uporablja cikorija redno v gospodinjstvu, v obliki dobre bele kave s Franckom, ki se izdeluje iz korena domače požlahtnjene cikorije.

Ali je gospodinji potreben mikroskop, da določi razliko med navadno praženim ječmenom in «Kneippovo»? Ni, ker se to lahko vidi tudi s prostim očesom, ako zrno zdrobimo. Navadno praženi ječmen ima rumenkasto, močnato jedro (opraženo moko), medtem ko je jedro «Kneippove sladne kave» temnorjavo, svetlikajoče in kristalčno od karameliziranega sladkorja, ki daje kavi veliko redilnost in fin okus.

*Vsaka očala
po meri
zato dobro sedeča in
jasen pogled pri*

Lajec Džip. optik
**LJUBLJANA
PASAŽA
NEBOTIČNIKA**

«PRIJATELJ» izhaja vsakega 15. v mesecu. Rokopisi se ne vračajo. Naročnina je: letno 12 števil revije «PRIJATELJ» in priloga «Za pridne roke» din 62.—. Če se plačuje v obrokih, je četrtletna naročnina din 17.—. — Odgovorni urednik Emil Podkrajšek v Ljubljani. Za prilogo «Za pridne roke» odgovarja Rija Podkrajšek. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ul. 8/1. Tel. 21-32. Tisk Delniške tiskarne d. d. v Ljubljani. Za tiskarno odgovoren Franc Pintar.

Na nedoločen čas ustavljamo redno izdajanje in pošiljanje naših velikih katalogov!

● Z evropsko vojno so nastale tudi v naši deželi izjemne prilike. Pomanjkanje raznih vrst blaga spremljajo tudi velike izpremembe cen. To so razlogi, ki nas silijo, da ustavimo do nadaljnega **redno** izdajanje in pošiljanje naših velikih ilustriranih katalogov.

● S tem pa vendar ne bo prekinjena zveza med nami in našim ogromnim krogom konsumentov, ki se je ustvarila v 60 letih našega obstoja. Namesto dosedanjega rednega pošiljanja naših velikih katalogov bomo objavljali v bodoče naše ponudbe z oglasi v časopisih, velike ugodne prodaje pa s posebnimi ponodbami v obliki manjših katalogov.

● Kakor je bil do včeraj naš katalog vodič za ceneno kupovanje, tako bodo od jutri dalje prevzeli in opravljali to nalogo naši oglasi. V bodoče izbirajte blago, ki ga potrebujete, iz naših oglasov ter ga kupujte osebno ali naročajte po pošti pod istimi pogoji kakor tudi do sedaj. Za nakup večjih količin blaga zahtevajte posebne ponudbe.

● **Posvetite pozornost našim oglasom, ker Vas bodo točno informirali o cenah in varovali pred preplačevanjem.**

● Da bi tudi nadalje — kakor vedno doslej — pri ponudbi dobrega in cenenega blaga za stotisoče naših kupcev storili maksimum, smo postotterili naše napore, kako bi tudi v sedanjih prilikah nudili veliko izbiro blaga po kolikor mogoče najnižjih cenah.

● **Naš cilj, da Vas zadovoljimo, zasluži Vaše zaupanje!** Kupujte naše blago osebno ali po pošti, in

naši oglasi naj Vam služijo namesto katalogov!

V e l e b l a g o v n i c a

Kastner & Ohler

Z a g r e b, I l i c a 4 i n 6